Orhan Veli

Yalnız Seni Arıyorum

Nahit Hanım'a Mektuplar

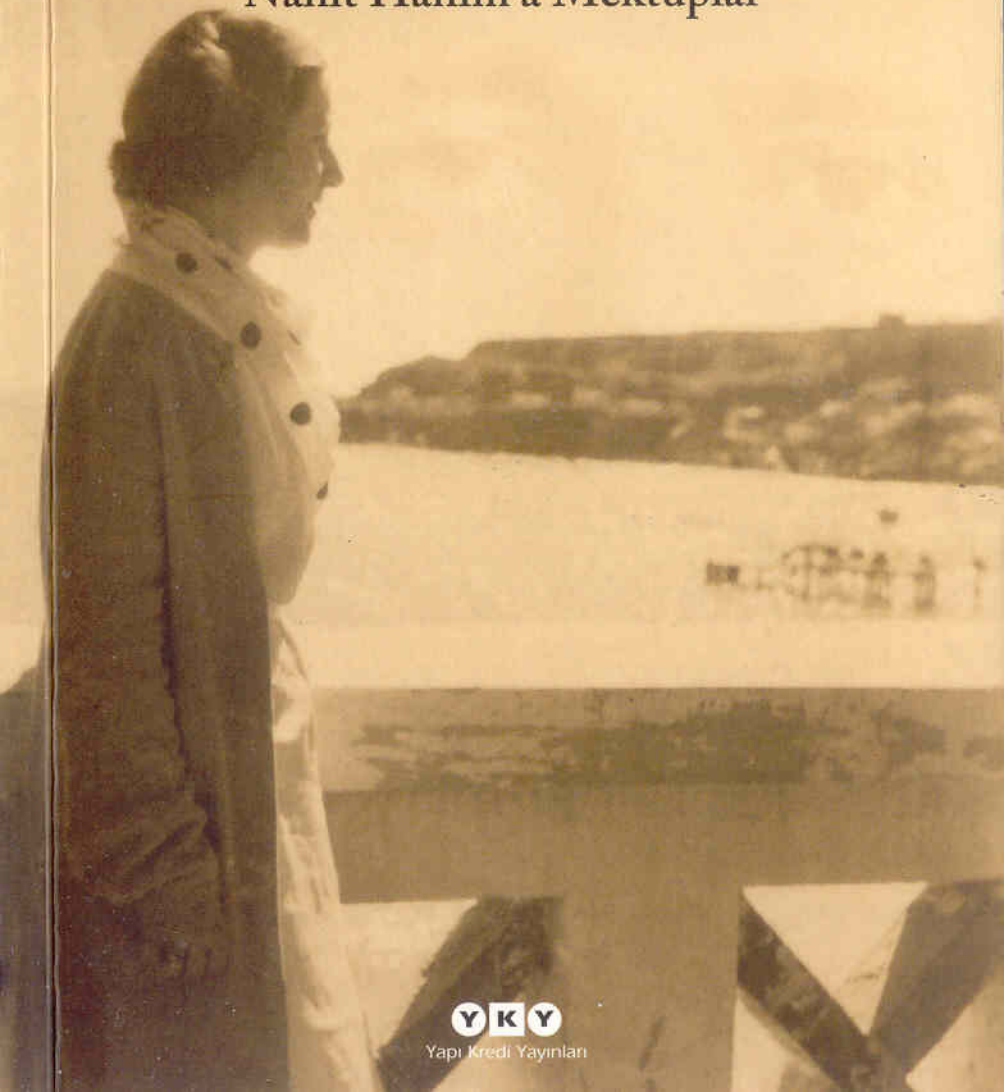

YKY
Yapı Kredi Yayınları

YALNIZ SENİ ARIYORUM

Nahit Hanım'a Mektuplar

Orhan Veli Kanık (İstanbul, 13 Nisan 1914 – 14 Kasım 1950) Galatasaray Lisesi, Ankara Gazi İlkokulu ve Ankara Erkek Lisesi'nden sonra bir süre İÜEF Felsefe Bölümü'ne devam etti (1932-36). Ankara'da PTT Genel Müdürlüğü'ndeki memuriyetten (1936-42) sonra askerliğini Gelibolu'da yaptı (1942-44). 1945'te girdiği MEB Tercüme Bürosu'ndan, "anti-demokratik bir hava esmeye başladığı" gerekçesiyle, istifa ederek yeniden İstanbul'a döndü (1947). *Yaprak* dergisini çıkardı (1 Ocak 1949 – 15 Haziran 1950, 27 sayı; *Son Yaprak* adlı özel bir sayı ölümü üzerine arkadaşları tarafından çıkarıldı). İlk yazıları lise yıllarında çıkardığı *Sesimiz*'de, şiirleri Nahit Sırrı Örik'in teşvikiyle *Varlık*'ta Mehmet Ali Sel imzasıyla basıldı. *İnsan, Ses, Gençlik, Küllük, İnkılâpçı Gençlik, Ülkü, Aile* dergileriyle *Hür, Zincirli Hürriyet, Ulus, Tanin* gazetelerinde göründü. Ankara Erkek Lisesi'nden arkadaşları Oktay Rifat ve Melih Cevdet Anday ile ortak kitapları *Garip*, Türk şiirindeki en önemli yenileşme hareketinin adı oldu. Şiirlerinden yapılan seçmeler belli başlı pek çok dile çevrildi.

Yapıtları:

Şiir: *Garip* (O. Rifat ve M. C. Anday ile, 1941; yalnız O. Veli şiirleriyle genişletilmiş baskı, 1946); *Vazgeçemediğim* (1945); *Destan Gibi* (1946, *Yol Türküleri* adıyla 1969); *Yenisi* (1947); *Karşı* (1949); *Bütün Şiirleri* (1951); *Seçme Şiirler* (1997, *Sakın Şaşırma* adıyla 2008); *Beni Bu Güzel Havalar Mahvetti: Kendi Sesinden Şiirler* (2012). **Nesir**: *Nesir Yazıları* (1953, *Denize Doğru* adıyla 1969); *Edebiyat Dünyamız* (1975); *Bütün Yazıları I-II* (1982); *Şairin İşi: Yazılar – Konuşmalar* (2003). **Mektup**: *Şevket Rado'ya Mektuplar* (O. Rifat ve M. C. Anday ile, 2002); *Yalnız Seni Arıyorum: Nahit Hanım'a Mektuplar* (2014). **Hikâye**: *Nasrettin Hoca Hikâyeleri* (manzum, 1949); *Hoşgör Köftecisi* (2012). **Derleme-çeviri**: *Fransız Şiiri Antolojisi* (1947); *Batıdan Şiirler* (O. Rifat ve M. C. Anday ile, 1953); *Bütün Çeviri Şiirleri* (1982; *Çeviri Şiirler* adıyla 2003). **Çeviri**: A. de Musset'den *Bir Kapı ya Açık Durmalı ya Kapalı* (O. Rifat ile, 1943), *Barberine* (1944); Molière'den *Scapin'in Dolapları* (1944), *Sicilyalı yahut Resimli Muhabbet* (1944), *Tartuffe* (1944), *Versailles Tulûatı* (1944); Gogol'den *Üç Hikâye* (E. Güney ile, 1945); A. R. Lesage'dan *Turcaret* (1946); *La Fontaine'in Masalları* (1948); Shakespeare'den *Hamlet* ve *Venedikli Tüccar* (Ş. Erdeniz ile, 1949); J. Anouilh'den *Antigone* (1955); J. P. Sartre'dan *Saygılı Yosma* (1961); Turgenyev'den *El Kapısında* (1994).

Orhan Veli'nin
YKY'deki kitapları:

Bütün Şiirleri *(2003)*
Çeviri Şiirler *(2003)*
La Fontaine'in Masalları *(2003)*
Nasrettin Hoca Hikâyeleri *(2003)*
Şairin İşi *(2003)*
Şevket Rado'ya Mektuplar
(Oktay Rifat ve Melih Cevdet Anday ile, Haz.: E. Nedret İşli, 2002)
El Kapısında *(oyun, Turgenyev'den çeviri, Haz.: M. Sabri Koz, 1994)*
Beni Bu Güzel Havalar Mahvetti - Kendi Sesinden Şiirler *(2012)*
Hoşgör Köftecisi *(2012)*
Yalnız Seni Arıyorum - Nahit Hanım'a Mektuplar *(2014)*

Doğan Kardeş

Sakın Şaşırma - Seçme Şiirler *(Haz.: Memet Fuat, 2008)*

ORHAN VELİ

Yalnız Seni Arıyorum

Nahit Hanım'a Mektuplar

Yapı Kredi Yayınları

Yapı Kredi Yayınları - 4050
Edebiyat - 1145

Yalnız Seni Arıyorum - Nahit Hanım'a Mektuplar / Orhan Veli

Editör: Murat Yalçın
Çeviri yazı redaksiyonu: Yücel Demirel

Tasarım: Nahide Dikel
Grafik uygulama: İlknur Efe

Baskı: Pasifik Ofset Ltd. Şti.
Cihangir Mah. Güvercin Cad. No: 3/1
Baha İş Merkezi A Blok Haramidere - Avcılar / İstanbul
Telefon: (0 212) 412 17 77
Sertifika No: 12027

1. baskı: İstanbul, Şubat 2014
ISBN 978-975-08-2708-2

© Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi *A.Ş., 2014*
Sertifika No: 12334
Bütün yayın hakları saklıdır.
Kaynak gösterilerek tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında
yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş.
İstiklal Caddesi No: 142 Odakule İş Merkezi Kat: 3 Beyoğlu 34430 İstanbul
Telefon: (0 212) 252 47 00 (pbx) Faks: (0 212) 293 07 23
http://www.ykykultur.com.tr
e-posta: ykykultur@ykykultur.com.tr
İnternet satış adresi: http://alisveris.yapikredi.com.tr

İÇİNDEKİLER

Bir Sevdanın Belgesi • 7

Nahit Hanım (Cemal Süreya) • 13

"Ben Orhan Veli" • 18

Orhan Veli'den
Nahit Hanım'a Mektuplar • 21

"İstanbul'u Dinliyorum" • 157

Nahit Hanım'ın Orhan Veli'ye
Gönderemediği Mektup • 163

Dizin • 167

Bir Sevdanın Belgesi

Boğaz'ın bir ucunda, Sarıyer'de, yalnızlık ve yoksunluk içinde yaşayan bir adam... Sıkboğaz eden parasızlıkla boğuşurken bile sevdasıyla soluklanmayı, gönül işçiliğiyle geçinmeyi öğrenmiş bir adam... Şiirle, sevdalarla, dostluklarla, at yarışlarıyla, sandal gezintileriyle, Karadeniz rüzgârıyla, yosun kokularıyla, alaca gemilerle, gökyüzünün mavisiyle, durmaksızın havayı karalayan martılarla ve elbette "rakı şişesindeki balık"larla avunan bir adam... Orhan Veli: Şiirlerinde şaireneliğe sert darbeler indirirken mektuplarında koyu bir kederi imbiklerden geçiren efkârlı şair.

"Orhan Veli tamam da, Nahit Hanım kimdir?" derseniz, "Orhan Veli'nin 36 yıllık ömrünün en büyük sevdası" denebilir. Sanat ve edebiyat ortamlarında "Nahit Hanım" diye bilinen Nahit Gelenbevi, Ankara ve İstanbul'da öğretmenlikle geçirmiş ömrünü (1909-2002). Eğitimci Halil Vedat Fıratlı ve şair Arif Damar ile evlilikler yaşamış. Çocuğu olmamış ama Samet Ağaoğlu "Rönesans gibi kadın", Cemal Süreya ise "Cumhuriyet dönemi küçük burjuva duyarlığının anası" diye söz etmiş

ondan. Nihayet dönüp baktığımızda, edebiyat mahfillerinde "Orhan Veli'nin sevgilisi" diye ünlenmesinin yanı sıra 1930'lardan 1990'lara, tam altmış yıl boyunca evini bir sanat albümüne çevirmiş; hakkında şiirler (Sabahattin Ali, Orhan Veli, Arif Damar, Gülten Akın) ve yazılar yazılmış; Atatürk'le üç defa dans etmiş bir hanımefendi portresi ile karşı karşıya olduğumuzu görürüz. Besbelli, ketumiyet ve dirayet sahibi bir hanımmış: Aşkını röportaj yoluyla ifşa etmesi ve özellikle de bu mektupları yayımlaması için, dostları ve gazeteciler tarafından sıkıştırılmasına rağmen, Orhan Veli'nin ardından yaşadığı 52 yıl boyunca bu kırık aşk hikâyesini kalbine ve bu aşkın delillerini ise sandığına gömmüş – bir define gibi!

Peki, biz o defineye nasıl ulaştık?

Böyle uzun yoldan gelmiş kitapların hikâyeleri olur.

Yayıncısı olarak, doğumunun 100. yılında Orhan Veli için yapabileceklerimizi konuştuğumuz günlerde, mektupların Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Yönetim Kurulu Başkanı Sayın Ömer M. Koç'un koleksiyonuna geçmesi, üstelik Ömer Bey'in bu mektupları okuruna kavuşturma arzusu bizde büyük bir coşku yarattı. Ancak, bizim can atmamız yetmezdi... Defineye varmak için açılması gereken zarif bir kapı vardı: Orhan Veli'nin kız kardeşi Sayın Füruzan Yolyapan'ın muvafakati. Füruzan Hanım, Nahit Hanım'ın bu mektupların yayımlanmaması ricasında bulunduğundan, kendisinin de ağabeyinin edebi kişiliğini zedeleyebileceği endişesi taşıdığından söz etti. Ne var ki, gönlümüz mektupların daha fazla gömülü kalmasına razı olmazdı – üstelik bu kadar yakınımızdayken.

Gerçek yayıncılar iyi bilir, mektup yayımlamak her zaman netameli bir iştir. Bir kere, mahremiyete el at-

maktır. Sonra, hukuki sonuçlara gebedir. Hele hele bu kişi bir topluma, bir kültür ve edebiyata mal olmuş biriyse iş daha da çetrefillidir. Ancak biz, gün ışığına çıkaracağımız mektupların Orhan Veli ile Nahit Hanım'ın aziz hatıralarına saygısızlık gibi algılanmayacağı kanısıyla harekete geçtik.

Bu iyi niyetlerle ve sorumluluklarımızın bilinciyle mektupları defalarca okuyup değerlendirdiğimizde gördük ki bu mektup destesi, Türk şiirinde çığır açmış bir şairin, Garip hareketinin öncüsü Orhan Veli'nin hayatının son yıllarının bir hikâyesi, bir bakıma günlüğü gibidir. Şairin kişiliğinin; mizacının; dünya görüşünün; düşünce ve duygularını, tutum ve davranışlarını belirleyen ruh hallerinin; hayallerinin; tutkularının ve bu tutkularını dile getirme biçimlerinin bir belgesidir. Şairin karakteriyle, şiirlerindeki karakterin örtüştüğünü gösteren, yani şairin edebi portresini tamamlayan bir belgedir. Alaycı zekâsıyla kederli duygularının, sorumluluk duygularıyla avareliğinin, yani içindeki gelgitlerin işaretleriyle doludur. Hem edebiyat ve kültür tarihimizin hem de Orhan Veli şiirinin yeniden değerlendirilmesine imkân sağlayacak niteliktedir. Nahit Hanım'ın, ömrünün sonuna dek saklayıp sonra da dostu Özay Erkılıç'a emanet etmiş olması, bu mektupların geleceğe taşınması ve belki de aşklarının nişanı olarak okunması noktasında başkalarına (elbette bugün bize) düşen bir görevi âdeta fısıldamaktadır. (Mektuplardan bazı pasajların bizzat Nahit Hanım tarafından 1967'de *Papirüs*, 1981'de *Milliyet Sanat* dergilerine verildiğini de hatırlatmalıyız bu arada.) Ve son olarak, mektuplar, ne Orhan Veli'yi ne Nahit Hanım'ı, ne onların yakınlarını ne de başka kişileri sıkıntıya sokacak ya da hukuki sakınca yaratacak

herhangi bir olumsuz ifade içermemeleri nedeniyle, tek bir harfi bile kapatılıp değiştirilmeden, yazıldığı gibi yayımlanabilecek niteliktedir.

İşte bütün bu değerlendirmeler ışığında, *Yalnız Seni Arıyorum* adını verdiğimiz bu kitabı elimizden gelen titizliği göstererek yayına hazırladık. Adı geçen kişileri, bahsi geçen olayları belirlemek için birçok yayın taradık. Elde ettiğimiz bilgileri birbirleriyle karşılaştırarak gerekli gördüğümüz ölçüde kullanmaya, varsa şüphelerimizi belirtmeye özen gösterdik. Dolayısıyla, kitaptaki bütün köşeli parantezler, dipnotlar ve dizin maddelerindeki açıklamalar "hataları ve savabları" ile bize aittir (kuşkusuz, bu yayının ardından önümüze konacak her türlü bilgi, belge, öneri ve uyarıyı da sonraki baskılarda dikkate almak üzere).

Bu kitaptaki –biri telgraf– 62 mektubun 34'ü 1947, 3'ü 1948, 10'u 1949, 8'i 1950 tarihli; 7'si ise tarihsizdir. 1949'da Ankara'dan yollanmış 2 mektup dışında, tamamı İstanbul'dan Ankara'ya gönderilmiştir. Tarihsiz 7 mektubu –zarfları da olmadığından– ancak bahsedilen olayların sırasını gözeterek, bunu da bazen açıklayarak yerleştirdik.

Mektuplardan bazıları sürprizli: Şiirli! Orhan Veli, şiirlerinden bazılarını yazım aşamasındayken Nahit Hanım'la paylaşmış. Onun görüşünü, beğenisini almaya çalışmış. Aralarında bahsi geçen 8 şiiri ("Tren Sesi", "Denizi Özliyenler İçin", "Gün Olur", "Sizin İçin", "İstanbul'u Dinliyorum", "Hürriyete Doğru", "Galata Köprüsü", "İçkiye Benzer Bir Şey") mektuplardaki yazımlarıyla, "turfanda" halleriyle bıraktık. Araştırmacılar ve meraklı okurlar bu şiirleri *Bütün Şiirleri*'ndeki şekilleriyle karşılaştırdıklarında aradaki farkları göreceklerdir.

Nihayetinde, Orhan Veli'nin sesini soluğunu yakınımızda duyuran bu mektupların yayımında, başta çeviri yazılar olmak üzere, pek çok konuda bilgi ve deneyimlerinden yararlandığımız danışman-editörümüz Sayın Yücel Demirel'e; yukarıda sıraladığımız değerlendirmelerimizi onayan, bize muvafakat eden Sayın Füruzan Yolyapan'a; ve elbette, bu yayını gerçekleştirmemizi sağlamakla kalmayıp her aşamasını bizzat takip ederek heyecanımıza ortak olan Sayın Ömer M. Koç'a teşekkür ederiz.

Murat Yalçın

Nahit Hanım fotoğrafları Özay Erkılıç arşivindendir.

*Nahit Hanım**

CEMAL SÜREYA

Samet Ağaoğlu anılarında Nahit Hanım için "Rönesans gibi kadın" sözlerini kullanır. "Bin dokuz yüz yirmi üç gibi kadın" da diyebiliriz. Ya da "Cumhuriyet gibi kadın". Bu onun mistik kişilerden hoşlanmasına hiçbir zaman engel olmamıştır. Sözgelimi ilk kavalyelerinden biri Necip Fazıl.

Kaç kuşak geçmiş Cumhuriyet'in ilanından bu yana? Nahit Hanım bunların hepsinde sanatçılarla, aydınlarla içli dışlı olmuş. 1930'larda da, 1940'larda da, 1950'lerde de, 1960'larda da, 1970'lerde de, 1980'lerde de... Yine de 1940 ve 1950 kuşaklarının temsilcileri ile daha bir yakınlık kurduğu görülüyor.

Sofranın başında "Rönesans gibi" açılır. Ertesi gün o geceden bir şey kalacak: Şuranızda bütün insanlara uzanan sıcak bir iletişim gereksinimi... Ortak tarihinizi yaşadınız. Kendinizdeki bir ışığı fark ettiniz. En azından öyle bir ışık varsayımı içindesiniz. Bir şey üretiyor. Yoksa gençlik duygusu mu üretiyor Nahit Hanım?

Anılar? Anlatmaz anılarını. O konuda bütün girişimleri boşa çıkarır, hiçbir tuzağa düşmez; çok şeyi incelikle ge-

* 99 Yüz, YKY 2004, s. 285-287.

çiştirmeyi bilir. Kimi zaman da öfkelenir. Ama kısa sürer bu. "Geliyorum" yerine "geliyom" dediği anda bunalım atlatılmıştır. Geçmişe dayanmaz; kimseyle paylaşmaz da onu. An'ın içindedir. An'ın değil de, an'lar yumağı olarak capcanlı bir şimdiki zamanın ortasında. İri yapraklı giysisi de bir miyopluk aşılar çevresine. Bu yüzden belki de onun yanında çok eski ve çok ilerideki günler görünmez olur. Kendisi de, zamanı, her evrede, her kişide şimdiki zaman olarak yaşamıştır.

Bir törendir Nahit Hanım'a gitmek. Sorunu olan çiftler gelip o sofradaki havaya girerler. Ayrılacakların da, birleşmek üzere olanların da son yerleri orasıdır. Daha doğrusu sondan bir önceki... Nahit Hanım farkında değilmiş gibi davranır. Ne mi konuşulur? Her şey. Bir ressam bir mimara takılır. Faruk Nafiz'in küçük gelini dizeler söyler, Kıbrıslı bir bayanın tamburu bir koltuğun üstünde unutulmuş gibi durur, bir genç şair içkiyi kaçırmıştır... Nahit Hanım eski dostlarına söz söyletmez. Ev herkese açıktır. Salt kişisel kökenli bazı ölçüsüzlükleri de görmezden gelir. Ama ölçüsüzlükteki altın ölçüyü de kaçıran birini rahatça kovabilir. Yine de çoğunca bir günlüğünedir bu, bir haftalığına.

Rönesans gibi açılan kadını ertesi gün minyatür gibi anımsarsınız. Artık hiç bozulmayacak, yılların ortalaması pastel renkler içinde. Ilık bir iletişim gereksinimi sürekli ayık durur şuranızda.

Cumhuriyet dönemi küçük burjuva duyarlığının anası.

Trenle yolculuk coşkusu. Atatürk'ün yanı başındaki nişanlı kız. Orhan Veli yanında mahzun durur. Cahit Sıtkı alt katta oturuyor. Ataç sonsuz çocuksu ve sonuna kadar duygulu. Nihal Atsız sessiz. Muvaffak Şeref neşeyle haykırıyor. Dıranas'la ortak hüzün. Cahit Külebi'nin Antalya'dan Ankara'ya atanması gerek...

İlk eşi Halil Vedat Fıratlı, Yahya Kemal'in öğrencisiydi.

Fikret Adil ile

Orhan Veli de o eşinin öğrencisi. Gülten Akın ise kendisinin öğrencisi. Ve kendisi sonradan Arif Damar'la evlendi.

Bir sanat albümü Nahit Hanım'ın evi. 1930 dedin mi, Hasan Âli Yücel, Sabahattin Ali, Peyami Safa çıkar; 1940 dersin, Orhan Veli, Oktay Rifat, Melih Cevdet, Sabahattin Eyuboğlu... 1950 dedin mi, Edip Cansever, Metin Eloğlu, Alp Kuran; 1960, Gürdal Duyar.

Yahya Kemal'le de yemek yemiş, günümüzün en genç şairlerinden küçük İskender'le de. Özellikle şairlere yakın. Dostlukla berkitilmemiş aşkı aşk saymaz. Dostluk için de aforizmasını belirlemiş: Herkesin yeri ayrı. Yaşama felsefesine dönüştürmüş bunu.

Nahit Hanım'la yakın çevresinde kıskançlık duygusundaki canavarsı yan ağırlığını kaybetmiş. Kıskançlık yeni tasarılar zorunluluğu haline gelmiş. Duygusunun insancıllaşması, bir de onda söz sahibi olmuş. Ankara Kız Lisesi'nde, sürgün edildiği Edirne Lisesi'ndeki edebiyat öğretmenini arı-

yorum. Öğretmen değil komşu. Dev bir bardağa su, yüksük kadar bir ayaklı kadehe rakı koyuyor.

Benzersiz biri Nahit Hanım. Eşi, karşılığı yok. Hiç değilse kendi konumundaki kişiler arasında. Bir an Salim Rıza Kırkpınar'ı düşündüm. Salim Rıza Hoca'yla belli yönlerde koşutlukları yok değil. Yine de Nahit Hanım'ın hikâyesi başka. Koşulunu hayat stratejisi ve kozu haline getirmiş bir insan Nahit Hanım. Özlemi şimdiki zamandır onun, şu an. Hem dramatik, hem başarılı bir hayat.

Nedense Orhan Veli'nin, ölümünden sonra müsveddesi diş fırçasına sarılı bir kâğıtta bulunan tamamlanmamış "Aşk Resmigeçiti" adlı şiiri, bende her zaman Nahit Hanım'ın yüzünü çağrıştırmıştır:

Hiçbirine bağlanmadım
Ona bağlandığım kadar.
Sade kadın değil, insan.
Ne kibarlık budalası,
Ne malda mülkte gözü var.
Hür olsak der,
Eşit olsak der.
İnsanları sevmesini bilir
Yaşamayı sevdiği kadar.

16 Ekim 1988

BEN ORHAN VELİ*

Ben Orhan Veli,
"Yazık oldu Süleyman Efendiye"
Mısra-ı meşhurunun mübdii..
Duydum ki merak ediyormuşsunuz
Hususî hayatımı,
Anlatayım:
Evvelâ adamım, yani
Sirk hayvanı falan değilim.
Burnum var, kulağım var,
Pek biçimli olmamakla beraber.

Evde otururum,
Masa başında çalışırım.
Bir anne ile babadan dünyaya geldim.
Ne başımda bulut gezdiririm,
Ne sırtımda mühr-ü nübüvvet.
Ne İngiliz kıralı kadar
Mütevazıyım,
Ne de Bay Celâl Bayar'ın
Ahır uşağı gibi aristokrat.
Ispanağı çok severim
Puf böreğine hele
Bayılırım.
Malda mülkte gözüm yoktur.
Vallahi yoktur.

* Orhan Veli'nin defterinde şiirin başlığı yoktur. (*İnkılâpçı Gençlik*, 15.8.1942)

Yayan dolaşırım,
Mütenekkiren seyahat ederim.
Oktay Rifat'la Melih Cevdet'tir
En yakın arkadaşlarım.
Bir de sevgilim vardır, pek muteber;
İsmini söyleyemem,
Edebiyat tarihçisi bulsun.

Ehemmiyetsiz şeylerle de uğraşırım,
Meşgul olmadığım "ehemmiyetsiz"
Sadece üdeba arasındadır.

Ne bileyim,
Belki daha bin bir huyum vardır...
Amma ne lüzum var
Hepsini sıralamıya?
Onlar da bunlara benzer.

Nisan 1940

ORHAN VELİ'DEN
NAHİT HANIM'A MEKTUPLAR

[İstanbul, tarihsiz] Çarşamba

Nahit,

Bir haftadan fazla oluyor. Sana bir mektup yazmıştım. Bugüne kadar cevap alacağımı umuyordum. Yoksa bana susarak mı mukabele ediyorsun. Böyle ise çok müteessir olacağım. Çünkü senin mektuplarına ne kadar ihtiyacım olduğunu zannederim söylemiştim. Ankara'ya gelmemin bazı şartlara bağlı olduğunu yazmakla acaba seni müşkül vaziyette mi bıraktım. Belki de bunun için yazmadın. Ama ne lüzum var? Benim Ankara'ya gelmem zaruret değil ya. Ben burada kalırsam senin bana olan dostluğun devam edemez mi? Dostluğu arkadaşlık manasında almıyorum. Evvelden beri mevcut olan şekilde bir dostluk. Emin ol, dünyada hiçbir şeyden zevk almıyorum. Bütün bu tatsız günler içinde yalnız seni arıyorum. Bir müddet de böylesine tahammül edeyim. Bu bir türlü düzelmeyen bedbin hava, biliyorum, seni artık bıktırdı. Ama ne yapayım. Değişemiyorum. Bu zayıf irade ile hayattan zevk alabilmek ancak mucizelerle kabil olacak. Ben asker iken[1] bir mektup yazmıştın. Orada "Mucizeler beklemeye hakkımız yok mu?" diyordun. Zaten kala kala bir o hakkımız kaldı galiba. Bu üzüntülerden yorulur da belki günün birinde isyan eder, böyle bir mucizeyi kolaylaştırabiliriz. Bu mektubumu aldığın vakit her halde cevap ver Nahit. Birkaç şey olsun söyle. İstersen bana darıl. Eskisi gibi sitemlerde bulun.

1 Askerliğini, 1942-44 arası iki buçuk yıl süreyle, Gelibolu Ortaköy'de emir subayı olarak yaptı.

Sesini duymuş gibi olayım. Senden cevap almadıkça hiçbir şey yazmayacağım. Daha doğrusu yazamayacağım. Çünkü içimdekilerden başka hayatım yok. Ne anlatayım. Biliyorsun, bir seneden beri şiir yazmıyorum. Son günlerde bir tane yazdım. Sana onu da gönderiyorum. Fakat bunu okurken halime raptetmeye kalkma. Şiir şu:

Adını henüz koymadım[2]

Garîbim
Ne bir güzel var avutacak gönlümü
Bu şehirde,
Ne de bir tanıdık çehre;
Bir tren sesi duymayagöreyim,
İki gözüm,
İki çeşme.

Söylediğim gibi, mektubunu bekliyorum Nahit. Sevgi ile gözlerinden öperim.

Orhan Veli

2 Bu şiirin "Tren Sesi" başlığı altında, kendi imzasıyla yayımladığı ilk kitabı *Vazgeçemediğim*'de (Marmara Kitabevi, 1945) yer alması bu tarihsiz mektubun 1944 ya da 1945'te, Ankara'da Tercüme Odası'nda çalışmaya başlamadan önce, İstanbul'dayken yazıldığını gösteriyor.

İstanbul, 9 Ocak 1947

Nahit,

İhtimal sen hâlâ, benim İstanbul'a gelmek için evvelden karar vermiş olduğumu zannedersin. Ankara'dan ayrılmamak için ne kadar çalıştığımı da bilmezsin. Esasen birçok şeyleri bilmiyorsun. Son günlerde üzüntülerimden eskisine nazaran daha fazla rahatsız olduğunu hissediyordum. Bunun için seni dertlerime büyük mikyasta iştirak ettirmek istemedim. Yine de uzun boylu anlatmayacağım. Yalnız şu kadarını söyleyeyim ki İstanbul'a gelmek mecburiyetinde kaldığım için müteessirim.[3] Bu teessürüm de her şeye rağmen, her şeyden ziyade de senden hiçbir şey beklememeye karar vermiş olmama rağmen senden geliyor. Daha açık söyleyeyim, senden ayrılmış olmamdan geliyor. Ankara'dan ayrılmanın verdiği hüzün bu sefer de Ankara'ya bir an evvel dönebilmek gayretine inkılap etti. Burada daha hiçbir yeri görmedim. Görmek de istemiyorum. Şehir, çamurlu sokaklarıyla, bulutlu tatsız havasıyla, bana dünyadaki şehirlerin en çirkiniymiş gibi geliyor. Hiçbir şey düşünmeden oturup çalışacağım. Elimdeki işi bitirip parasını alınca da doğru oraya geleceğim. Bu gariplik içime bir ay sonra filan düşseydi belki beni muaheze edebilirdin. Ama değil. Ankara'dan biletimi alırken de, trene binerken de, trenden inerken de hep aynı hâlet-i ruhiye

3 1945'te girdiği MEB Tercüme Bürosu'ndan iki yıl sonra, "kurumda anti-demokratik bir hava esmeye başladığı" gerekçesiyle, ayrılıp İstanbul'a yerleşmişti (1947).

içindeydim. Bir de işimi sağlamlaştırmak istiyorum. Oraya döndükten sonra artık kendimden başka hiç kimseye güvenmemeliyim. Senden de bir şey beklemeyeceğim. Yalnız beni anlamanı isteyeceğim.

Boğaziçi'nde değilim. Bana mektup yazarsan en emini olan şu adrese yaz:

Seni hasretle öper, annene arz-ı hürmet ederim.

Orhan Veli

Orhan Veli
Ölmez Eserler Kitabevi
Ankara Cad. 70
İstanbul

İstanbul, 16 Ocak 1947

Nahit,

Mektubunu aldıktan sonra da rahat edemedim. Hâlâ beni anlamak istemiyorsun. Oysa ki senden üzüntülerimi yatıştıracak, beni teselli edecek bir mektup bekliyordum. Günün birinde, ne kadar haksız olduğunu herhalde anlayacaksın. Bu kadar bedbin bir ifade ile başlamama sebep belki de canımın eskisinden daha çok sıkıldığı bir günde senden öyle bir mektup almış olmamdır. Hatta mektubunu almadan da sana bir şeyler yazmayı düşünüyordum. Biliyorsun, Ankara'dan ayrılmamın en mühim sebebi otel meselesiydi. Buraya geldikten sonra tekrar Ankara'ya dönebilmem için de ilk olarak o işin halledilmesi icap ediyordu. Bu da ancak elimdeki tercümenin bitmesiyle kabil olacaktı. Halbuki geçen gün kötü bir haber duydum. Gerçi böyle bir şey beklemiyor da değildim. Hatta sana bile söylemiştim. "Bu vekil[4] Sabahattin'i Tercüme Bürosu'nda da bırakmaz" demiştim. Duyduğuma göre dediğim çıkmış. Tercüme Bürosu'nu, kabine kurar gibi, Suut Bey yeniden teşkil edecekmiş. Mesele bir insanın gidip yerine bir başkasının gelmesi meselesi olsa bu hadiseyi hiç mühimsemem. Ama değil. Değişiklik, bir zihniyet değişikliğinden ileri geliyor. Göreceksin bu zihniyet Maarif teşkilatını pek kısa bir zamanda bir faşist teşkilatı haline getirecektir.

4 Söz konusu "vekil" Reşat Şemsettin Sirer, göreve gelir gelmez Tercüme Bürosu'nda Sabahattin Eyuboğlu'nun yönetimindeki kadroyu bozmuştu. Bkz. O. Veli, "Okuma Yazma Düşmanı Bir Milli Eğitim Bakanı", *Hür Gazetesi*, 15 Şubat 1947; *Şairin İşi*, YKY 2003, s. 140-141.

Ne ise, şimdilik *politika* tarafını bırakalım. Bu zihniyetin şu anda en mühim tarafı –biraz şahsi konuşuyorum ama kusura bakma– benim çok müstacel bir işimi baltalamış olması. Sen belki de hâlâ bu adamın bütün işlerinde tam bir Nazi şuuruyla hareket ettiğine inanmak istememektesindir. Bunu ancak muhterem zevcinizin menfaatleri mevzubahis olmadığı zaman anlayacaksın. Diyelim ki ne vekil, ne de Suut Kemal Bey tercüme işlerinde esas itibariyle hiçbir şeyi değiştirmeyecekler. Ama bu da meseleyi halletmeyecek. Çünkü Suut Bey ben Ankara'da iken mecmuasına[5] yazı yazmadım diye bana selam bile vermiyordu. Ölçüleri bu kadar şahsi olan bir insanın eline bir fırsat geçtiği zaman bu fırsattan istifadeye kalkışmayacağını düşünmek biraz safdillik olur. İşte bu yüzden üç gündür elime tercümeyi alamıyorum. Halbuki kitabı hem yarılamış hem de en güç kısımlarını geçmiştim. En çok bir haftalık işim kalmıştı. Bu münasebetle senden bir şey isteyeceğim. Fakat mektubumu yine iş mektubu telakki edeceğini düşünüp cesaret edemiyorum. Şimdi bu işlerle kim alakadarsa onlardan öğrenemez misin? Tercümeye devam edeyim mi? Yoksa bırakayım mı? Ama bunu öğreneceğin insan az çok salahiyetli biri olmalı. Çünkü tercümeyi bitirdikten sonra kitapçılara filan satamam, emeğim de boşa gitmiş olur. Ricamı yerine getirebilmek için zahmete gireceğini düşünüp üzülüyorum. Zor bir işse hiç alakadar olma.

Dünkü *Akşam* gazetesinde –yani 15 tarihli– şiir hakkında bazı laflarım var.[6] Eline geçerse okumanı isterim. Gazeteyi kendim bulursam gönderirim.

Mektubundaki sitemlerin tamamen haksız. Saadetin nerede olduğunu biliyormuşum. Kastettiğin insanlardan hiçbirini görmedim. Görmeye de teşebbüs etmedim. Esasen, ilk

5 *Sanat ve Edebiyat Gazetesi.*

6 "Yeni Neslin Tanınmış Şairi Orhan Veli'ye Altı Sual", *Röportaj*: Yürük Çelebi, *Akşam*, 15 Ocak 1947. Bkz. *Şairin İşi*, s. 347-349.

mektubumda da yazdığım gibi hiçbir yere çıkmıyorum. Yalnız bir defa *Kitkat*[7] diye bir lokantaya gittim. Sait Faik çağırmıştı. Sanatkârlar toplanıyor dedi. Nihayet üç beş kişi göreceğimi zannediyordum. Halbuki muazzam bir şeymiş. İstanbul'da ne kadar muharrir, şair, gazeteci, ressam, heykeltıraş, sahne artisti ve sanat muhibbi varsa hepsi oradaymış. Kapıdan girer girmez ilk gördüğüm insan Nedret Hanım oldu. Biraz konuştuk, senden bahsettik. Kendisiyle senden konuşabileceğim kimi görsem seviniyorum. Bir gün de Bâbıâli'de İffet Hanım'a rastladım Senin Avrupa işini filan sordu. Bildiğim kadar izahat verdim. Saçlarının rengi kırmızı olmuş. "Boyamışsınız" dedim. "Hayır, boyamıştım ama kalmadı, bu hakiki rengi" dedi. Başka bir gün de beni mektebine çağırdı. Belki bir gün giderim.

Mektubunu uzun yazmakla beni rahatsız edeceğini söylüyorsun. Bu da bir başka haksızlık. Senden bahsedebileceğim insanları görmekten hoşlanışım, seninle beraber olamadığım, seninle konuşamadığım içindir. İstanbul'da tek zevkim senden mektup almak. Bunu da bana çok görme.

Henüz kendi işlerimle kâfi derecede alakadar olamadım. İlk hızımı tercümeye vermiştim. *Vatan* gazetesiyle konuşmak istiyorum. Bunun için de Ahmet Emin Bey'in Amerika'dan dönmesi lazım.

Mektubunu bekliyorum. Seni hasretle kucaklar, annenin ellerinden öperim. İkisi bir arada pek olmaz ama ne ise.

Orhan Veli

Sabahattin buradaymış, onu bile görmedim.

7 Kit-Kat Bar ve Restoran: Mütareke sonrası İstanbul'da Beyaz Rusların açtığı mekânlardan biri.

Istanbul, 22.1.1947

ناهید،

اوزون اوزون کیله‌دکدن صوکرا اوچ اوروق مطلقه بر مکتوبکی بولون

آلدم. دوغروسی سندن بویله مکتوبلر کله‌میوردم. دورت کوندر خسته‌یم. یاتیورم.

بر کون هیچ طاقتم اولمادیغی حالده کتدم قالقدم، بو رایه قادار کلدم.

مکتوبلرمله سنی راحتسز ایدیورم؟ قوجاقلدن اسکیدن‌ده عزت و محبتله بحث

ایتیزدم. ـ ـ ده بونی طبیعی کوردوزدک. آرتق تحمل ایده‌مدیکم باقیلیر.

آسکی ناهید دکلسک دیمک مکتوبکی یالکز بوکا تخصیص ایتمشسک. سنک

ایچیه داها مهم برشی. بکا سویله‌یه‌جکک باشقه برشی یوق هر حالده.

ناهید، سندن چوق رجا ایدیورم، بونک بویله اولدیغنک سن‌ده فرقنده‌یسک.

بکا سویله‌یه‌جک هیچ برشیک یوقدر. بندن هیچ برشی کله‌میورسک خبر ویر،

بن ده بیلیرم، سنی راحتسز ایتمیه‌یم آرتیق. ذاتاً صیقیلیورم. بو صیقینلریه

بر ده سنی ازعاج ایدن بر آرام اولمانک. عذابی قاریشمان بن. بکا آنجق

اوندن صوکرا راحت یارابیله‌جکم. بکا بر سلامی بیله چوق کورشسک. بن

هنوز او حالده دکلم. هنوز بر شیلر امید ایده‌بیلیورم. خدایکده اکر

چوق بو نقطه اوزرنده دورمانی رجا ایدیورم. آلکدن کلدیکی قادار صحیح

اولمایه چالیشه.

مکتوبکی بکلر، کوزلرکدن اوپرم.

[illegible]

İstanbul, 22 Ocak 1947

Nahit,

Uzun uzun bekledikten sonra üç dört satırlık bir mektubunu bugün aldım. Doğrusu senden böyle mektuplar beklemiyordum. Dört gündür hastayım. Yatıyorum. Bugün hiç takatım olmadığı halde, kendim kalktım buraya kadar geldim. Mektuplarımla seni rahatsız mı ediyorum? Kocandan eskiden de hürmet ve muhabbetle bahsetmezdim. Sen de bunu tabii görürdün. Artık tahammül edemediğine bakılırsa eski Nahit değilsin demek. Mektubunu yalnız buna tahsis etmişsin. Senin için daha mühim bir şey, bana söyleyeceğin başka bir şey yok herhalde. Nahit, senden çok rica ediyorum. Bunun böyle olduğunun sen de farkındaysan, bana söyleyecek hiçbir şeyin yoksa, benden hiçbir şey beklemiyorsan, haber ver, ben de bileyim. Seni rahatsız etmeyeyim. Zaten sıkılıyorum, bu sıkıntılarıma bir de seni izaç eden bir adam olmanın azabı karışmasın. Sana ancak ondan sonra rahat yazabileceğim. Bana bir selamı bile çok görmüşsün. Ben henüz o halde değilim. Henüz bir şeyler ümit edebiliyorum. Cevabında en çok bu nokta üzerinde durmanı rica ediyorum. Elinden geldiği kadar samimi olmaya çalış.

Mektubunu bekler, gözlerinden öperim.

Orhan Veli

[İstanbul] 10 Şubat 1947

Nahit,

Bir haftadır senden haber alamıyorum. Vaktin mi yok, hasta mısın, yoksa kasten mi yazmıyorsun? Kısa da olsa cevabını bekliyorum.

Gözlerinden öperim.

Orhan Veli

KÖPRÜ (Belki bu ismi değiştiririm) [8]

Dikilir Köprü üzerine,
Keyifle seyrederim hepinizi.
Kiminiz kürek çeker, sıya sıya;
Kiminiz midye çıkarır kıyılardan;
Kiminiz dümen tutar mavnalarda;
Kiminiz çımacıdır, halat başında;
Kiminiz kuştur uçar, şairâne;
Kiminiz balıktır, pırıl pırıl;
Kiminiz vapur, kiminiz şamandıra;
Kiminiz bulut, havalarda;
Kiminiz çatanadır, kırdığı gibi bacayı,
Şıp diye geçer Köprü'nün altından;
Kiminiz düdüktür, öter;
Kiminiz dumandır, tüter;
Ama hepiniz, hepiniz...
Hepiniz geçim derdinde.
Bir ben miyim keyif ehli içinizde?
Bakmayın, gün olur, ben de
Bir şiir söylerim belki sizlere dair;
Elime üç beş kuruş geçer,
Karnım doyar benim de.

Orhan Veli

8 "Galata Köprüsü" adıyla ilk kez 1 Mayıs 1947'de *Varlık* dergisinde yayımlandı.

[İstanbul] 12 Şubat 1947

Nahit,

Beklediğim mektubunu aldım. Alıncaya kadar çok neşesizdim. Şimdi o neşesizlik bir hayli geçti ama büsbütün de dağılmış sayılmaz. Mektuplarında tuhaf bir hava var; yadırgıyorum. İstemeye istemeye yazıyormuşsun, zorla yazıyormuşsun gibime geliyor. Buna hem seyrek yazışından, hem kısa yazışından, hem de hiçbir şey söylemeyişinden hükmediyorum. Hani seninle konuşurduk. Ben sana, "Mektuplar seyrekleşir seyrekleşir, günün birinde hiçbir şey yazılmaz olur; dostluk da kendiliğinden biter" derdim. Acaba bu hali kendinde hissetmediğinden emin misin? Bu işler sana zor gelmiyor mu? Benim mektuplarımı benim seninkileri beklediğim gibi bekliyor musun? Beklemiyorsan, yazdıklarım seni hiç alakadar etmiyorsa boşu boşuna senin rahatını kaçırmayayım. Kendimi o halde düşündükçe ne kadar keyfim kaçıyor bilemezsin. Cevabının bu bakımdan beni tatmin etmesini isterim. Tatmin sözünü geniş manada kullanıyorum. Müspet veya menfi.

Son mektubun hakkımda iyi olmayan düşüncelerle dolu. *Yedigün*'deki röportaj[9] hoşuna gitmemiş. O zaten üzerinde durulacak bir şey değil ki. Bunların unutulmamak için girişilmiş teşebbüsler olduğunu mu zannediyorsun? Bir kere, ben hiçbir gazeteciye gidip de şu bu mesele hakkında benimle konuşur musun demedim. Üstelik onların müracaatlarına çok defa ret

9 "Rakı Şişesinde Balık Olmak İsteyen Şair", Röportaj: Sait Faik, *Yedigün*, 2 Şubat 1947. Bkz. *Şairin İşi*, s. 353-358.

cevabı verdim. Çünkü ben de rahatsız oluyorum. Söylediklerim hiçbir vakit benim söylediğim gibi çıkmıyor. Ayrıca o cahil muharrirlerin bir edebiyatları var. O da sinirime dokunuyor. Yani benim bu işlerden bir şeyler beklediğimi düşünmekte, üstelik bunu kötü şekilde düşünmekte haksızsın.

Şiirimin sana bazı şeyler hatırlattığını, cevabının da bu yüzden geciktiğini söylüyorsun. Şiirle alakası olmayan bu şeyler hayatınla, hatıralarınla alakalı imiş. Ne olduğunu soramaz mıyım? Yani şiirim benimle senin aramıza bir şey mi sokuyor? Yoksa büsbütün kendine ait olan şeylerden mi bahsetmek istiyorsun? Bunları cidden merak ediyorum. Üstelik o kadar müphem, o kadar vuzuhsuz yazıyorsun ki mektubunu tekrar tekrar okuduğum halde bir türlü müspet bir noktaya varamıyorum. Yoksa beni üzüntü içinde, merak içinde görmekten mi hoşlanıyorsun? Anadolu Hisarı'nı sevdiğim hususundaki imanı da yersiz buldum. Yukarıda röportaj muharrirlerinin edebiyatından bahsetmiştim. O da Sait'in edebiyatı. Herhalde "İstanbul Türküsü" şiirindeki Rumeli Hisarı onun aklında öyle kalmış olacak. Yoksa Anadolu Hisarı'na ne gittiğim var, ne de sevdiğim. Esasen o yazıdaki her şey uydurma. Ne rakı içtik, ne de şişesini atıp kırdık. Her vakit söylediğim gibi, bana ait öğrenmek istediğin şeyleri yalnız benden öğren. Sorduğum şeylerin cevabını bekler, hasret ve muhabbetle gözlerinden öperim. İyi şeyler yazarsan sevineceğim. Anlatabiliyor muyum, canım sevgilim?

Orhan Veli

Annene arz-ı hürmet ederim.

Bu mektubu, İstanbul'a inmediğim bir gün kardeşimle[10] yollamıştım. Üç gün sonra "unutmuşum" diye iade etti. Canım sıkıldı ama, bir şey yapamadım. Zarfı değiştirip kendim gönderiyorum. Affını rica ederim. Sen cevabını geciktirme.

10 Füruzan Yolyapan.

[İstanbul] 1 Mart 1947

Nahit,

Son mektubun beni biraz şaşırttı. Söylediklerime akla gelmeyecek manalar vermişsin. Sevmediğini söylediğin eda nedir? Ben, mektup beklemenin çok kötü bir şey olduğunu söylerken sadece kendi üzüntümü anlatmak istedim. Yani, mektuplarının gecikmesinden rahatsız oluyorum, demek istedim. İnsan nasıl olur da bundan fena manalar çıkarabilir. Hırçınlıklarını cidden anlayamıyorum. Yoksa başka sebeplerin, başka maksatlarm mı var? Çünkü bu kadar iyi niyetlerle söylenmiş sözleri seninkiler kadar fena tefsir edebilmek için hırçınlık da kâfi değil. Beni niçin bir daha kaybetmiş oluyorsun? Hem de sana senden başka hiçbir şeyle alakadar olamayacağımı söylediğim bir sırada. Ara sıra anlayışsız olduğumdan bahsedersin, aynı şeyi şimdi ben sana isnat edersem darılma. Yukarıda da söylediğim gibi, bu türlü hareketinde başka bir sebep yoksa, buna anlayışsızlıktan başka bir şey denemez. Mektupların benim hayatımda bir fon vazifesi görüyormuş. Yoksa oynanan oyunun eşhası tamammış. Bunlar nerden çıkıyor, anlayamıyorum. Hissi ve cinsi hayatımı mükemmelen yaşadığım neticesine nasıl varıyorsun? Nasıl inandırayım seni? Bugün senden uzak oluşumun bir mecburiyetten ileri geldiğini bilmiyor musun? Bundan dolayı bu mecburiyete, hayata, her şeye lanet ettiğimi bilmiyor musun? Senden ayrıldığımdan beri herhangi bir insanla ne hissi ne de cinsi, en ufak bir alakam olduysa dünyanın en aşağılık adamıyım.

Ayrıca böyle bir şey olmasını da istemedim, istemeyeceğimi de biliyorum. Tek arzum seni tekrar görebilmekten ibaret. Buna nasıl muvaffak olabileceğim, bilmiyorum. Ankara'ya dönmek herhalde biraz güç. Sen bir aralık İstanbul'a gelemez misin? "Martın yedisinden itibaren on gün kadar boş" diyorsun, mesela o arada gelmen kabil olabilir. Ben işlerimi henüz yoluna koyamadım. Elime ara sıra üç beş kuruş bir para geçiyor. Bununla da bir şey yapmak mümkün değil. İlk gayem Ankara'daki borçlarımı ödemek. Molière tercümesini[11] buna karşılık tutmak istiyorum. Fakat o iş de suya düştü. Galiba Vekil Bey[12] bizi mahkemeye veriyormuş. Herhalde eğlenceli olacak. Aynı minval üzere neşriyata devam edeceğim. Bir hafta sonra çıkacak *Hür* gazetesinde mektep kitapları dolayısıyla yazdığım bir yazı var. O daha ziyade Fuad Köprülü aleyhinde olacak. Sabahattin Eyuboğlu'nun şiirlerim hakkındaki hükmü herhalde hususi sebeplere dayanıyor. Ben en çok Kapalı Çarşı şiirinden hoşlanıyorum. Sana bu mektupta da bir şiir gönderiyorum. Fakat onu kimseye okuma. Çünkü, bitmemiş gibi geliyor bana. Belki değiştiririm. Ankara'da, aleyhimde dedikodular var mı? Varsa, herhalde en çok sen duyarsın. Daha doğrusu en çok sana duyururlar. Ben de yavaş yavaş her şeye tahammül etmesini öğreniyorum. Fazla iyi olmak iyi bir şey değil.

Nahit, senden bir ricam var. Ankara'da camcılara –çerçevelenmek üzere– iki resim bırakmıştım. Onları alabilir misin? Aksi halde sahiplerine karşı çok ayıp olacak. Biri Yenişehir'de Özen'in[13] yanındaki *Mormana*[14] adlı dükkândadır. Abidin'in

11 O. Veli, Molière'den *Scapin'in Dolapları, Sicilyalı yahut Resimli Muhabbet, Tartuffe* ve *Versailles Tulûatı* adlı oyunları çevirdi ve hepsi 1944'te MEB Klasikleri dizisinden yayımlandı.

12 Reşat Şemsettin Sirer.

13 Özen Pastanesi: O dönem Ankara'sının "kültür merkezi" mekânlarından biriydi. Özellikle Nurullah Ataç sayesinde genç edebiyat çevresinin uğrak yeri olmuştu.

14 Mormana: 1950'de CHP'den Çankaya Belediye Meclis Üyesi seçilen Sivaslı Ce-

pembe bir İstanbul resmi. Almak için altı buçuk lira vermek lazım. Öteki şehirdedir. Ulus Meydanı'ndan Karaoğlan'a doğru çıkarken Zincirli Cami'yi geçince bir çerçeveci vardır, orada. Resim Eren Eyuboğlu'nun resmidir. Üst tarafında mürekkepli kalemle "Orhan Veli'ye" diye bir yazı vardır. Onu almak için de beş lira vermek lazım. Bu resimleri alıp da saklayabilirsen çok memnun olurum. Ayrıca vaziyeti bana bildirirsen daha çok memnun olurum. Geçen mektubumda Mübin'i gördüğümü söylemiştim, ondan sonra bir iki defa daha görüştüm. Bir defasında Galata'da Perşembe Pazarı'nda bir meyhaneye gittik.[15] Daha doğrusu o beni götürdü. Orasını kendisi keşfetmiş. Galiba bugün yahut yarın Ankara'ya dönüyor.

Senden iyi mektuplar bekliyorum. Beni anlamanı istiyorum. Haksız hareketlerine üzülüyorum. Mektuplarını yırtamam. Hatta yanımda seni bana daha yakından duyuracak vesikalar olmasını isterdim. Seni çok özlediğime inanıyorsan, böyle bir şey gönder anlatabiliyor muyum? Hasretle kucaklar, iyi haberlerini beklerim.

Orhan Veli

mal Mormana'nın camcı dükkânı.

15 Sözü edilen yer Hoşgör Köftecisi olmalı. Nitekim öyküsü 2 Nisan 1947 tarihli *Tanin* gazetesinde yayımlanmıştı. Yıllar sonra, öykü kitabının da adı oldu: *Hoşgör Köftecisi*, YKY 2012.

[İstanbul] 21 Mart 1947

Nahit,

İşte ben de mektubunu aldığım gün yazıyorum. Ama bugünki postaya yetişecek mi bilmiyorum. Çünkü saat şu anda dördü geçiyor. Yetişmezse de kötü olur. Çünkü mektubum Ankara'ya pazar günü gider. Pazar günü de herkes evdedir. Halbuki bu sefer mektep adresine yollamak istemiyorum. Bakalım. Bir kere postaneye giderim de adresini orada vaziyete göre yazarım. Diyebilirim ki senden ilk defa olarak iyi bir mektup aldım. Bunun için çok memnunum. Münasebetimizden bir hatıradan bahseder gibi edişimin bir vehim olduğunu söylemiştim zannederim. Yani sana öyle gelmiş. Ben senden başka hiç kimseyi düşünemiyorum. Düşünemeyeceğimi de sanıyorum. "Artık birbirimizi hiç görmeyeceğimize göre, yalnız yaşayacak değilsin ya" dedikten sonra, "Ama ben yalnız yaşamanı, sadece bana ait olmanı istiyorum" diye ilave ediyorsun. Ben de yalnız sana ait olmayı istiyorum. Bundan zerre kadar şüphe etme. Senden başkasıyla en küçük bir münasebetim olabileceğini aklına bile getirme. Fakat aynı şeyi ben de istiyorum. Yani ben de senin yalnız bana ait olmanı istiyorum. Gelgelelim bunun imkânsız olduğunu da biliyorum. Hakikaten, ne olacak bizim halimiz Nahit? Artık birbirimizi hiç görmeyecek miyiz? Bu kadar hazin talih olur mu? "Ankara'ya gelemez misin?" diyorsun. Çok güç.[16] Şimdi ga-

16 *Şevket Rado'ya Mektuplar* kitabına bakılırsa O. Veli bu mektubun yazıldığı günün ertesi günü, 22 Mart'ta Ankara'dadır. Bkz. *Şevket Rado'ya Mektuplar*, YKY 2002, s. 33.

liba İzmir'e gideceğim. *Zincirli Hürriyet* orada çıkacak. Çıkaran Mehmet Ali Aybar. Davasını soruyorsun. Davayı açtı. İlk duruşma 30 Nisan'da. Fakat Örfi İdare Komutanı gazetelere telefonla tamim etmiş. Mahkemeye verdiğini bile yazamayacaklarmış. Vaziyet böyle olunca mahkeme safahatını herhalde hiç yazamazlar. Paris'e gittiğin takdirde gelip gelemeyeceğim meselesine gelince. Ankara'ya bile gelemiyorum, Paris'e nasıl gelirim? Bu itibarla senin gitmeni de isteyemiyorum. Kitabımın gecikmesinin sebebi kâğıt bulunamaması. Ama nihayet ay başına kadar çıkar sanıyorum. Yeni şiirlerimden istiyorsun. Bir tane de bu mektubumun içinde gönderiyorum. Saat beşi geçiyor. Müsaade edersen burada keseyim. Belki de yine yetiştiremeyecek ve mektep adresine yollayacağım. Seni çok görmek istiyorum. Bana kendine ait ve seni daha çok, daha yakından duyuracak şeyler gönder.

Hasretle, hararetle dudaklarından öperim.

Orhan Veli

DENİZİ ÖZLİYENLER İÇİN

Gemiler geçer rüyalarımda,
Allı pullu gemiler, damların üzerinden.
Ben zavallı,
Ben yıllardır denize hasret,
"Bakar bakar ağlarım."

Hatırlarım ilk görüşümü dünyayı,
Bir midye kabuğunun aralığından:
Suların yeşili, göklerin mavisi,
Lâpinaların en hârelisi...
Hâlâ tuzlu akar kanım
İstiridyelerin kestiği yerden.

Neydi o deli gibi gidişimiz,
Bembeyaz köpüklerle, açıklara!
Köpükler ki fena kalpli değil,
Köpükler ki dudaklara benzer;
Köpükler ki insanlarla
Zinaları ayıp değil.

Gemiler geçer rüyalarımda,
Allı pullu gemiler, damların üzerinden.
Ben zavallı,
Ben yıllardır denize hasret.

[İstanbul] 28 Mart 1947

Nahit,

Mektubun elime biraz geç geldi. Hemen cevabını yazıyorum. İzmir'e gitmem ihtimali şimdilik suya düşüyor galiba. Ne yapacağımı soruyorsun, Mehmet Ali [Aybar] ile beraber çalışacağım. Aylıkla değil, kârına yahut zararına ortak olarak. Ahmet Emin'den ümidim olduğu meselesine gelince öyleydi. Fakat Münıtaz Faik orada oldukça bu iş de olmayacak.

Şimdi *Tanin* gazetesinden başka şey teklif ediyorlar. Aybaşından sonra şehir notları yazacağım. Fakat bu, haftada ancak iki defa olacak. Ayrıca verdikleri para da pek sefil bir para. Yazı başına beş lira yani ayda kırk lira ediyor. Az bulduğumu söyledim. Bu itirazıma karşılık aynı işi şimdiki halde yarı yarıya daha ucuz yaptırdıklarını ileri sürdüler. Belki razı olurum, çünkü bu türlü yazıları kolayca yazabilirim.

Şahap'ın ödediği paradan bahsediyorsun. Çok üzülüyorum. Fakat elimden hiçbir şey gelmiyor. Benim sefaletimi ne sen tasavvur edebilirsin ne de Şahap. Bu herhalde ilanihaye bu şekilde devam edemez. İlk fırsatta Şahap'a yardım etmeye başlayacağım. Ama ne zaman, bilemiyorum. Kendisini gördüğün zaman bu yazdıklarımdan istersen bir parça bahset. İstersen hiçbir şey söyleme. Yaptığım tercüme ile *Tercüme* mecmuasında çıkacak yazılarımdan onlara bir şey ayırabilecektim, yani kendim hiçbir şey almayacaktım. Ama o işler de suya düştü. *Tercüme* mecmuasındaki bibliyografyaları muzır neşriyattan telakki etmişler. Hâsılı fena halde canım sıkılıyor.

Geçen gün Mehmet Ali'yi geçirmek üzere Yeşilköy Hava Meydanı'na gitmiştim. Orada Enver'i gördüm. Biraz konuştuk, "Mübin'den ne haber?" diye sordum. "İşi olmazsa mektup yazmaz" dedi. Nahit, sana camcılardaki resimlerden bahsetmiştim, hiç meşgul olabildin mi? Olamadınsa mühim değil. Mühim yalnız sensin. Seni de üzdüğümü biliyorum. Hep tatsız şeylerden bahsettim. Daha uzun zaman görüşemeyecek miyiz? Paris'e dair olan konuşmalardan hoşlanmıyorum. Çünkü bana Paris bir ayrılma zarureti gibi görünüyor.

Sana bu mektupta yeni şiir gönderemiyorum. Bir iki tane var ama taslak halinde. Zaten son günlerde yazdığım şiirler az sayılmaz. Kitabım daha çıkmadı.[17] Çok tembel bir matbaaya düştük ama nihayet bir haftaya kadar biteceğini sanıyorum.

Mektuplarını sen daha çok geciktiriyorsun. Mektup beklemek beni yoruyor. Senden sık sık haber almak istiyorum.

Annene arz-ı hürmeteder, ellerinden öperim. Sana da her zaman olduğu gibi sonsuz hasretler, muhabbetler.

Orhan Veli

Mektubumu ayın 27'sinde yazdım. Fakat parasızlık yüzünden ancak bugün atabiliyorum.

17 Daha önce 21 Mart tarihli mektupta ve burada sözü edilen, dördüncü şiir kitabıdır: *Yenisi*, İnkılâp Kitabevi 1947.

[İstanbul] 5 Nisan 1947

Canım Nahitim,

İlk defa senden beni memnun eden bir mektup aldım. Yalnız hastalığına üzüldüm. Ama mademki atlatmışsın, mesele yok. Geçmiş olsun. Sana mektup yazmamı zahmet telakki edişine şaştım. Zannederim geçen mektubumda vaziyeti izah etmiştim. Beni rüyanda görmüşsün, memnun oldum. Ara sıra beni düşünüyorsun demek. Mahzunluğumu, sıkılışıma hamlediyorsun, herhalde öyle olacak ama bu aşk sıkıntısı filan değil. Her vakit söylediğim gibi aşk bahsinde senden başka hiç kimseyi düşünemiyorum. Âşık olup olmadığını sordukları vakit evet diye cevap verişini hayra mı yorayım bilmiyorum. Çünkü o cevabını karşındaki insan belki de kendine alınmıştır. Suali soranın kim olduğunu bilsem belki bir şey düşünebilirim. Fehamet Hanım'ın evinde şiirlerimi okumuş olmanı mahzurlu bir şey telakki etmedim. Aleyhimde bulunanlar kimlerdi? Bu suali de aleyhimde bulunmalarını mühim sayarak soruyorum sanma. Sabahattin [Ali] burada çok kalacak mı imiş? Herhalde geldiği vakit görürüm. Aramızda şüphesiz hiçbir kötü şey yok. Aşk bahsindeki düşünceleriyle beni senin elinden alması bahsine gelince[18] hiç de öyle olduğunu sanmıyorum. Beni hiç kimse senden uzaklaştıramaz.

18 Sabahattin Ali, "uzak akrabası" olduğunu söylediği Nahit Hanım'a 1927'de Yozgat'a gitmeden önce âşık olmuş ve şiirler, mektuplar yazmasına rağmen ondan karşılık alamamıştı. 1929'da Almanya'da yazdığı dört şiirin bulunduğu bir defteri Nahit Hanım'a göndermişti. Bu defter, Ömer M. Koç koleksiyonundadır. Bkz. *A'dan Z'ye Sabahattin Ali*, YKY 2009, s. 234-236 ve 320-321.

Kitabımın çıktığını yine başkalarından duymuşsun. Ama yine yanlış duymuşsun. Çünkü kitabım [*Yenisi*] daha bugün çıkıyor. İlk nüshayı dün akşam alıp sana imzaladım. Bugün bu mektupla beraber postaya vereceğim. Kayıp olmaması için taahhütlü göndermek istiyorum. O takdirde belki mektubumdan bir gün sonra alırsın. Güzel basılmış olması hususundaki temennin hoşuma gitti. Baskısıyla kendim alakadar oldum. İyi olması için de çalıştım. Pek fena olmadı zannediyorum. Sen nasıl bulacaksın bilmem. Fikrini öğrenmek isterim. Nerelere yazdığımı soruyorsun. Pek bir yere yazdığım yok. *Varlık*, *Tanin*, *Zincirli Hürriyet* (ki ilk sayısının bugün İzmir'de çıkmış olması lazım). Fakat *Tanin*'den galiba vazgeçeceğim. *Memleket* gazetesine yazmamı istiyorlar. *Tanin* çok az para veriyor. Hoş, oraya da fazla bir şey yazmadım. Topu topu iki yazıdan ibaret. Benden çok şeyler beklediğini söylüyorsun. Eksik olma, bugünlerde şiir sahasında büyük bir hamle yapmayı ben de istiyorum. Son günlerde yazdığım şiirler pek kötü değil zannındayım. Bununla beraber çok daha büyük, çok daha ileri bir hamle lazım. İnşallah bu olacak. Beni görmek isteyişine hem seviniyor hem üzülüyorum. Benim seni ne kadar özlediğimi tasavvur edemezsin. Aklımda fikrimde hep sensin. Fakat bu kör olası acz. Sensiz yaşamak bana cidden çok zor geliyor. "Bir çare düşün" diyorsun. Düşünmez olur muyum? Yalnız onu düşünüyorum. Daha evvel başka bir mektubumda yazmıştım. "Koltuklarının ter kokusunu duymak istiyorum" diye. Yalnız onu değil. Her şeyini, vücudunun sıcaklığını, yumuşaklığını, göğsünün temasını. Bunları yalnız sende düşünüyorum, canım sevgilim. Kaç defa istedim, "Bana seni daha çok hissettirecek bir şey gönder" dedim ama göndermedin.

Hasretle, gözlerinden, dudaklarından, her yerinden öperim.

Orhan Veli

[İstanbul] 29 Nisan 1947

Canım Nahitim

Sana karşı hasretliğim günden güne artıyor. Tabii sen bunu anlamak istemiyorsun. Anlamadığını söyleyemem. Elbette anlıyorsun. Ama öyle sanıyorum ki bunu benim ağzımdan tekrar tekrar duymaktan hoşlanıyorsun. O kadar hoşlanıyorsun ki aynı şeyi her gün, her saat, her dakika tekrar etsem az bulacaksın. Senden vazgeçmeyeceğimi bildiğin halde ne geçmişe ne de geleceğe ait hadiselerde senden başka hiçbir şey hatırlamak istemediğim halde nasıl oluyor da bana olmuş hadiseleri hatırlatıyorsun. Ben de birçok kötü şeyler biliyorum. Ama onları düşünmek istemiyorum. İçimin bu kadar seninle dolu olduğu bir zamanda düşünemiyorum demek daha doğru olur. Aramıza giren şeyleri yok etmekten zevk duyacağını söylüyorsun. Nahit, sen bunu istiyorsan aramızda, yani seninle benim aramda, hiçbir kötü şey yok. Bizden başka hiçbir şey yok. İnan bana. Sen benim için daima tek varolan şeysin. Dikkat et, en çok demiyorum, tek diyorum. Senden başka hiçbir şeyim yok. Hiçbir şeyim olmasını da istemiyorum. Gerçi bugüne kadar, yazın İstanbul'a gelecek misin, diye sormadım. Ama yaza o kadar çok vakit var ki seni yazın görmeyi çok uzak bir zamanda görmek telakki ediyorum. Nitekim sömestr tatiliniz başladığı zaman gelemez misin, diye sormuştum değil mi? Böyle bir imkândan bahsettiğini gördüğüm zaman bilmezsin ne kadar sevindim. Sende bir fikr-i sabit var. Ben seninle alakadar olduğumu anlama-

larını istemediğim için hiç kimseye senden bahsetmiyormuşum. Nahit, sen çocuk musun allahaşkına. Zannederim geçen mektubumda yazmıştım. Böyle bir çekingenliğim varsa yalnız seni düşündüğüm içindir. İstersen, yani hiçbir mahzur görmüyorsan bu alakayı her yerde ilan edeyim. Ama yine bu münasebetle söylemiştim, senin hayatının beni gülünç vaziyete düşürmesinden korkuyorum. Sen de küçük zevklerin için beni bu kadar küçültme. Küçültüyorsun demiyorum ama küçültebilirsin. Fakat o zaman, emin ol ki, kaybedeceğin şey daha büyüktür. Bu ben değilim. Sadece sana karşı olan hissim, sana bu kadar bağlı bir insanı, seni deli gibi seven bir insanı mühimsemezsen herhalde hata edersin. Resimlerde, sözlerde, hatıralarda, kokularda, renklerde, her şeyde seni arıyorum. Yattığım vakitler yalnız seni düşünüyorum. Bunları sen benim söylememe hacet kalmadan bilmeliydin. Bana, benden hiçbir şey işitmeden inanmalıydın. Söylediğim şeyler biliyorum söylenmesi güç şeyler. Ama ne yapayım, söylüyorum işte. Üstelik seni o kadar göreceğim gelmiş ki söylemekten ayrıca zevk de duyuyorum.

Sabahattin'in ne zaman gideceğini sormuştun. Öğrendim. 19 Mayıs'ta, buradan *Ege* vapuruyla hareket ediyormuş. Babası bugün biletini almış. Selamını iki kardeşe de söyledim. Memnun oldular, mukabele ediyorlar. Dün akşam Sabahattin, Bedri, Fuat Ömer, ben Büyükdere'de idik. Tabii içtik. Ama tahmin ettiğin gibi bu her akşam olan bir şey değil. Fuat Ömer'le ancak ikinci görüşmemiz. O zaten pek avare dolaşamıyor. Çünkü çocuğu hastanede. Sabahattin'le bugün yine beraberdik. Yarın da buluşacağız. Roji Hanım'ın kitabımı satın aldığını söylüyorsun. Halbuki ben onlara kitap göndermiştim. Acaba almamış mı? Hanımeli Sokağı 12 Numara, diye yazmıştım. Fransız tiyatrosuna gidip gitmeyeceğimi soruyorsun. Maalesef gidemeyeceğim. Hem maddi imkânlarım müsait değil. Hem de bilet kalmamış. Karaborsadan almak

lazım. Üstelik toptan alınacak. Tabii bu olmayacak şey. Büyük bir arzu da duymuyorum. Mamafih *Tartuffe*'u görmeyi çok isterdim. Bir de Passeur ile Giraudoux'yu görmek lazımdı. Ne ise, artık başka sefere nasip olur. Ev meselenize ben de üzülüyorum. Adresiniz değişecek demektir. Bu münasebetle ben de sana hatırlatayım. Postaya cuma günleri vereceğin mektupları şu adrese yaz:

Büyükdere Cad. 77 Sarıyer

Çünkü pazar günleri Ölmez Eserler kapalı oluyor.

Mektubumu kesiyorum. İyi haberlerini bekler, sevgiyle, hasretle gözlerinden öperim.

Orhan Veli

[İstanbul] 8 Mayıs 1947

Eren'in resmini bulabildin mi?

Nahit,

Cevabın biraz gecikmişti. Bu arada bazı şeyler oldu. Onun üzerine sana, senin mektubunu almadan bir şeyler yazayım dedim. Geçen akşam Sabahattin'le [Ali] beraber Galata Balık Pazarı'nda bir meyhaneye gittik.[19] Aynı yere ara sıra gidiyoruz. Orada çalışan bir kadın var. Mübin bilir. İlk defa onunla gitmiştik. Kadının birçok iyi huyları var. Ama en belli hususiyeti hafifmeşrepliği. Tabii bu hafifmeşreplik bize karşı değil. Oranın daha çok müdavimi olan balıkçılara, motorculara filan. Sabahattin, o kadını tabiat bakımından sana benzetti. Canım sıkıldı fakat belli etmemeye çalıştım. Sonra bana sordu: "Sen Nahit Hanım'ı tanır mısın?" diye. "Oldukça tanırım" dedim. Kabul etmedi. Ben seni tanımazmışım. Tanırmışım ama yalnız bana göründüğün cephelerinle tanırmışım. Öteki cephelerini başkaları bilirmiş. Bir insanın sekiz cephesi varmış. Bir başka insan o sekiz cepheden yalnız üç tanesini görürmüş. Diğer cephelerini görenler başka insanlarmış. Pek de saçma değil. Fakat nedense pek rahatsız oldum. Bu fikrini izaha kalkışırken hatırladığı insan herhalde sen olmamalıydın. Üstelik öyle bir kadına bakarak hatırla-

19 Sait Faik'in "Orhan İçin" başlıklı yazısında (*Hikâyecinin Kaderi*, YKY 2005, s. 359-361) sözünü ettiği "Tik Tak" olmalı: "Galata Balık Pazarı'ndaki Tik Tak'ta başladı içmeye. Orada, meyhanede bir ablası vardı. Arslan gibi bir kadındı."

mamalıydı. Senin hakkında senin söylediklerine ve benim bildiklerime uymayan sözleri hep böyle başkalarından duyuyorum. Duymasam daha mı iyi olacak bilmem. Fakat herhalde duymak da beni rahatsız ediyor. Haksız mıyım? Yahut sen haklı mısın? Bu hususta neler düşündüğünü bilmek isterim. Üstelik eskiden, yani çok eskiden buna benzer laflar pek işitmezdim. Herhalde hayatımızda bir değişiklik var ki böyle şeyler işitiyoruz. Ne yapmak lazım, katlanmak mı? Ne tavsiye ediyorsun?

Mektubun pek hoşuma gitmedi. Ben sana ne hararetli şeyler yazıyorum, sen ne kadar soğuk cevaplar veriyorsun. Aynı sözleri benden tekrar tekrar işitmenin sana zevk verdiğini sadece sözlerinden anlıyorum. Bunu belli eden bir şey söylemiyorsun. Yani fazla bir şey. Ama bu zorla olmaz tabii. Demek ki içinden gelmiyor. Bilmem ki başka cephelerini gösterdiğin insanlara karşı nasılsın? Bana mektup yazmak için pazartesiyi beklediğini söylüyorsun buna hiç lüzum yoktu ben sadece cuma günü öğleden sonra postaya vereceğin mektupları ev adresime göndermeni söylemiştim. Yollamasan da olur. Nihayet elime pazartesi günü geçer. Ama tabii bu da arzuya bağlı.

Mektubunun mühim bir kısmını Fransız tiyatrosuna ait haberlerle doldurmuşsun. Ben de sana havalardan bahsedeyim. Birkaç gündür müthiş bir soğuk var. Ayrıca dün akşamdan beri de yağmur başladı. Mamafih Ankara'daki yağmur ve fırtına çok dehşetli imiş. Bu sabahki gazetelerde okudum. Ev meselesini ne yaptınız? Bu mektubumu ihtiyaten mektep adresine göndereceğim.

Abidin'in son şiirimi beğendiğini söylüyorsun. Son şiir dediğin hangisi? Bildirirsen kendisine gönderirim. Eğer "İstanbul'u Dinliyorum" ise yandım demektir. Çünkü onu yeni harflerle yazmak bir mesele. Sana bu mektupta bir şiir daha gönderiyorum. Bir başka şiirim daha var. Ama onu pek

beğenmeyeceksin sanırım. Gelecek mektubumda da onu gönderirim. İmtihanlarınız ne zaman başlıyor? Tatil ne zaman? İstanbul'a ne zaman geleceksin? Bekleyeyim mi?

Orhan Veli

GÜN OLUR

Gün olur, alır başımı giderim,
Denizden yeni çıkmış ağların kokusunda;
Şu ada senin, bu ada benim,
Yelkovan kuşlarının peşi sıra.

Dünyalar vardır, düşünemezsiniz;
Çiçekler gürültüyle açar;
Gürültüyle çıkar duman topraktan.

Hele martılar, hele martılar,
Her bir tüylerinde ayrı telâş.

Gün olur, başıma kadar mavi,
Gün olur, başıma kadar güneş,
Gün olur, deli gibi.

12. V. 1947

آیلین دوقوزنده یازدیغک مکتوب
صاره یره اون ایکیسنده کلیور
دیکلمی ؟

ناهید

بوندن اولکی مکتوبکی چارشانبا کونی آلمشدم. جوابنی پوسته‌یه
پرشنبه‌دن اول ویره‌مه‌دم. آنقره‌یه ایک طقوزینه قادار
وارامامسی احتمالنی دوشونوب مکتوب آدره‌سکه کوندردم.
تخمینی دوغرو چیقمسه. ایکنجی مکتوبک دوقوز مایسی تاریخنی
طاشیدیغنه کوره بنم مکتوبی جمعه کونی آلامامشسک
دیمک. جمعه ایرتسی کونی ده درسک یوقدر. ایسته ایسته
یازارتسی کوننه قالیور. یعنی بوکونه. بن ده سنک ایکنجی مکتوبکی
بوکون آلدم. همن جواب ویریرم. فقط عکسی کبی یارین ده
درسک یوق. بو مکتوبی آلماک آنجق چارشانبا کونی ممکن
اولاجق. او وقته قدر ده تکرار یازمسه اولاجقسک
لقر حالده. ئویله اولورسه یکیدن هیچ برشی یازمایه
بندن کله‌جک مکتوبی بکله. چونکه ایشلر چوق قاریشاجق.
بوللره تشکر ایدرم. کچن سفر ئویله بر سبب یوقدی اما
بوکون مصاحبدن ایشه یارادی. کچن مکتوبده یازدقلریمه
نه‌لر سویلیورسک؟ اشانیرله نه زمان کله‌جکسک؟
سکا بر شعر کوندره‌جکدن بحث ایتمشدم. بو شعرین
کوندریورم. هر حالده بکه نه‌یه‌جکسک. بن ده بکه نیورم.
مع مافیه یاقینده چوق مهم شعرلر یازاجغم.
کوزلرکدن اوپر آنلرکه عرتلر ایدرم.

[illegible]

Ayın dokuzunda yazdığın mektup Sarıyer'e ayın on ikisinde geliyor. Çok geç değil mi?

[İstanbul] 12 Mayıs 1947

Nahit,

Bundan evvelki mektubunu çarşamba günü almıştım. Cevabını postaya perşembeden evvel veremedim. Ankara'ya ayın dokuzuna kadar varamaması ihtimalini düşünüp mektep adresine gönderdim. Tahminim doğru çıkmış. İkinci mektubun 9 Mayıs tarihini taşıdığına göre benim mektubumu cuma günü alamamışsın demek. Cumartesi günü de dersin yoktur. İster istemez pazartesi gününe kalıyor. Yani bugüne. Ben de senin ikinci mektubunu bugün aldım. Hemen cevap veriyorum. Fakat aksi gibi yarın da dersin yok. Bu mektubumu alman ancak çarşamba günü mümkün olacak. O vakte kadar da tekrar yazmış olacaksın herhalde. Öyle olursa yeniden hiçbir şey yazma. Benden gelecek mektubu bekle. Çünkü işler çok karışacak. Pullara teşekkür ederim. Geçen sefer öyle bir sebep yoktu ama bugün sahiden işe yaradı. Geçen mektubumda yazdıklarıma neler söylüyorsun? İstanbul'a ne zaman geleceksin? Sana bir şiir göndereceğimden bahsetmiştim. O şiiri gönderiyorum. Herhalde beğenmeyeceksin. Ben de beğenmiyorum. Mamafih yakında çok mühim şiirler yazacağım.

Gözlerinden öper annene hürmetler ederim.

Orhan Veli

سزك ایچین

سزك ایچین، انسان قارده شلرم،
هرشی سزك ایچین.
کیجه ده سزك ایچین، کوندوزده،
کوندوز کون ایشیغی، کیجه آی ایشیغی،
آی ایشیغنده یاپراقلر،
یاپراقلرده براق،
یاپراقلرده عقل،
کون ایشیغنده بیك بر ایشیغل
صاریلرده سزك ایچین، پنبه لرده.
تنك آووجه ده کیشی،
صیجاقلغی،
بوموشاقلغی
مرصالر سزك ایچین.
سزك ایچین، لیمانده صاللاناندیرکلر
کونلرك اسملری،
آیلرك اسملری؛
قاییقلرك بویالری سزك ایچین،
سزك ایچین پوستاجینك آیاغی،
دستیجینك آلی؛
آلتلردن آقان تر،
جبهه لرده خارجانلر قدرشونلر؛
مزالر، مزار طاشلری؛
صیخانه لر، کلیچه لر، اعدام جزالری؛
سزك ایچین،
هرشی سزك ایچین.

براز Eliard ك شعرلرینه تکرنیور.

SİZİN İÇİN

Sizin için, insan kardeşlerim,
Her şey sizin için.
Gece de sizin için, gündüz de;
Gündüz gün ışığı, gece ay ışığı;
Ay ışığında yapraklar;
Yapraklarda merak;
Yapraklarda akıl;
Gün ışığında birbir yeşil.
Sarılar da sizin için, pembeler de.
Tenin avuca değişi,
Sıcaklığı,
Yumuşaklığı.
Merhabalar sizin için;
Sizin için limanda sallanan direkler.
Günlerin isimleri,
Ayların isimleri;
Kayıkların boyaları sizin için;
Sizin için postacının ayağı,
Testicinin eli;
Alınlardan akan ter,
Cephelerde harcanan kurşun;
Mezarlar, mezar taşları;
Hapishaneler, kelepçeler, idam cezaları;
Sizin için,
Her şey sizin için.

Orhan Veli

Biraz *Eluard*'ın şiirlerine benziyor.

[İstanbul] 27 Mayıs 1947

Nahit,

Sana senden şikâyet eden mektuplar yazıyorum. Senin beni ikna etmen icap ederken kabahatli mevkiine ben düşüyorum. En sonunda da benim özür dilemem lazım geliyor. Bir daha öyle mektuplar yazmayayım diye mi bu kadar yükleniyorsun? Nahitçiğim, keşke o ihtiyacı ben de hissetmesem. Hissetmesem de sana hep iyi mektuplar yazabilsem. Bu hüsn-i niyetimi senin anlamak istemenene rağmen, birçok mektubumda belli etmişimdir.

Erol'un anlattıklarına yine kendine göre manalar vermişsin. Bu halini bir türlü anlayamıyorum. Büyükdere'ye giderken yanımda kimler varmış? Fuat Ömer, Benya, Erol. İşte o kadar.[20] Üstelik Büyükdere'ye eğlenmeye de gitmedim. Evim orada olduğu için yatmaya gittim. Bundan rahatsız olacağını bilseydim gitmez, otelde kalırdım. Benim hayatımı bildiğin için hissiyatını tekrarlamayı doğru bulmuyormuşsun. Nedir benim hayatım Nahit? Bunu her zaman söylüyorsun. Ben de her seferinde anlatıyorum. Ne var benim hayatımda? Her şeye rağmen, bütün yokluğuna rağmen hayatımdaki tek kadın sensin. Yine her zaman tekrar ettiğim gibi, başka birinin mevcut olmasını istemiyorum. O kadar istemiyorum ki etra-

20 O. Veli'nin, Erol Güney'in baldızı (Dora'nın kardeşi) Bella Kent'e (Eskenazi) ilgisi ölümüne dek sürmüştü. "Sere Serpe" ve "Anlatamıyorum" şiirlerini onun için yazmış, ona "Düşes" lakabını takmıştı. Bella Hanım ise Orhan Veli'yle ilişkisini yakın zamanlardaki röportajlarında açıkladı. Bkz. *Erol Güney'in Kedisi*, YKY 2005, s. 178-183.

fımdaki insanlar bu halime hayret ediyorlar. Çünkü hepsi bütün imkânlar karşısında ne kadar lakayt, ne kadar müstağni olduğumu görüyorlar. Bir de mektuplarını dikkatli okumadığımdan şikâyet ediyorsun. Cevaplarımı daima mektupların önümde olarak yazıyorum. Hâl böyle olunca herhangi bir şeyi atlamama imkân kalmaz. İhtimal mektup yazarken sen yazdıklarından da başka şeyler düşünüyorsun. Tabii onları tahmin edip cevaplandıramam. Bundan dolayı da suçlu olmamam icap eder. Biliyorum, bunları okurken keyfinden gülmektesindir. Bu senin eski huyun. Bana eziyet etmekten hoşlanırsın. Bana verdiğin şeylere karşılık ben senden neyi esirgedim? Bundan sonra da neyi esirgeyebileceğimi zannedersin? Senin için elimden gelen her şeyi yapacağımı, aksi gibi de senin hep o sözleri söylediğin sıralarda düşünüyorum. Son mektuplarımdaki hava, hayatımdan ötürü kendimi haklı çıkarmak maksadıyla söylenmiş sözlerin havası değildir. Seni itham etmek istemiyorum. Fakat canımı sıkan bazı sözler duyduğum vakit de kendimi pek fazla tutamıyorum. İstediğim şey, senin iddianın tam tersine olarak benim hislerime senin hürmet etmendir. Yoksa benim hayatımdan sana karşı herhangi bir hürmetsizlik çıkarılamaz. Hayatımın seni düşünmeye imkân bırakmayacak bir hayat olduğunu sanmaya da hakkın yok. Her şeyime kötü manalar vermek istiyorsun. Küçük bir mektubumda, "bundan sonraki mektubumu alıncaya kadar bir şey yazma" demişsem, bundan "artık aramızdaki münasebet kesilmiştir" gibi bir mana çıkarmak doğru mu? Ben o cümleyi yazmakla sadece karışıklığa mâni olmak istedim. Bu da fena bir istek değildir sanırım. Birbirimize karşı namuskâr olmayı ben senden çok arzu ediyorum. İnan ki senin bu hususta benden endişe etmeye hiç hakkın yok. Hele şu ayrı kaldığımız aylarda. Son mektuplarımda sana karşı soğuk bir eda hissettiğini söylemekte de haksızsın. Üzüntülerimin nelerden geldiğini biliyorsun. O sebepler

olmadığı zamanlar sana daima iyi mektuplar yazdım. Halbuki senden iyi mektup aldığım pek nadir oldu. Nahit, tekrar ediyorum, benim seni düşünecek vaktim seninkinden daha çok. Hayatımdan şüphe etmen de manasız. Hayatımı bütün gerçekleriyle bilmeni çok isterdim. Bilhassa son günlerde yeni zevkler, yeni maceralar aramak şöyle dursun, en basit en alelade ihtiyaçlarımı bile halledemiyorum. Değil eğlenmek, gezmek, herhangi bir insanla konuşmak imkânından bile mahrumum. Çektiğim sefaleti, çektiğim sıkıntıları bilsen beni bu türlü şüphelerle üzdüğün için cidden utanırsın. Bir çorap alamadığıma üzüldüğüm birçok günlerimi sabahtan akşama kadar aç geçirdiğim bir sırada sen tutturmuşsun, "Nasıl yaşadığını biliyorum" diyorsun. Bilmiyorsun Nahit; bilsen böyle bir şey söyleyemezsin. Mektubunun beni mesut eden tek tarafı sonu oldu. İstanbul'a gelirsen benim için geleceğini yazmışsın. Buna ne kadar sevindiğimi tasavvur edemezsin. Beraber olabilecek miyiz? Bilmiyorum. Ama herhalde oluruz. Bunu düşündükçe kendimi ne kadar bahtiyar hissediyorum. Biraz evvel sefaletimden bahsettim. Bu iyi oldu. Çünkü geldiğin, daha doğrusu beni gördüğün zaman bunu evvelden bildiğin için daha az hayret edersin. Bundan daha fazla bahsetmek istemiyorum. Maneviyatım bozuluyor. Halbuki maneviyatımın iyi olması lazım. Onun için iyi şeylerden dem vuralım. At yarışlarına gidiyor musun? Oynuyor musun? Ev meseleniz ne oldu? Babama arzun vechile mektup yazacağım. Behzad'la, Muattar Hanım burada imişler. Fakat hiç görmüyorum. Dün Abidin'i tevkif etmişler. Güzin telaşlı imiş, fazla malumat alamadım. Yeni bir şey olursa yazarım. Benim de çok canım sıkıldı. Sabahattin geçen hafta *Ege* vapuruyla hareket etti. Tabii duymuşsundur. Her şeyin üstünde seni düşünüyorum, seni bekliyorum.

Hasretle gözlerinden öperim.

Orhan Veli

[İstanbul] 24 Haziran 1947

Sevgili Nahitim,

Mektubunu dün aldım. Yani bir hayli geç. Halbuki 19'unda yazmışsın. Doğrusu ümidi de kesmiştim. Acaba adresi mi yanlış yazdım, diyordum. Meğer ilk mektubuma darılnuşsın. Demek ikinci mektubu yazmasaydım cevap vermeyecektin. Ama dedim ya sana darılmayacağımı diye. Herhalde ben kabalıatli imişim. Ama biliyor musun Nahit, insanın bazen o kadar sinirleri bozuk oluyor ki ihtimal o mektup da öyle bir zamana rastlamış. O çok ehemmiyetsiz, gelip geçici anlar müstesna, seni hep iyi şekilde, hep muhabbetle hatırlıyorum. Bugün vapurda geliyordum. Hep seni düşünmek için kimsenin yüzüne bakmadım. Daha evvelki mektuplarımda bana seni daha yakından hissettirecek şeyler istemiştim. Resim gibi yahut vücuduna, eşyalarına ait şeyler gibi, göndermedin. Nihayet kendini beklemeye karar verdim. Öyle sanıyorum ki bu ay sonunda Ankara'daki işlerin bitecek. Buraya gelebileceksin. Bunu düşündükçe ne kadar sevindiğimi tasavvur edemezsin. Son günlerdeki tek zevkim seni yanımda farz etmek. Bunun üzerine saatlerce hayaller kuruyorum. Bilmem bu hissimi anlar mısın? Anlarsın ama sen beni o türlü düşünmeyeceğin için duyduklarımı herhalde duyamazsın. Buraya gelmeni, hiç ayrılmadan saatlerce, günlerce yanımda kalmanı istiyorum. Bunun tamamen mümkün olamayacağını biliyorum ama düşünmemezlik de edemiyorum. Ne olursun bir an evvel gel. Her mektubumda sorduğum halde hiç cevap

vermiyorsun. Ne zaman geleceksin? Burada havalar adamakıllı düzeldi. Yani tamamıyla yaz geldi. Tam senin istediğin havalar. Üstelik İstanbul büyük şehir, bu büyüklük içinde kaybolmak mümkün. Yanımda olduğun müddetçe kendimizden başka hiçbir şeyi düşünmeyebiliriz. Yakında at yarışları başlayacak, oraya da gitmek kabil. Ama tabii bunu fazladan bir şey olarak hatırladım. Ne etraf, ne havalar, hiçbiri mühim değil. Bana sen kâfisin.

Ankara'da nasıl vakit geçiriyorsun? İmtihanlardan sıkılmadın mı? Seni her akşam rüyalarımda görüyorum. Söylediğim gibi hasretin bu derecesi görülmemiş bir şey. Geçenlerde bir gün Fuat Ömer'e uğramıştım. Kız kardeşiyle konuşuyordum. Bir gece evvel de sabaha kadar denizde kalmış, hiç uyumamıştım. "Haydi, eve git, istirahat et" dediler. "Hayır" dedim. "İstanbul'a gitmem lazım. Bir mektup bekliyorum, ona bakacağım." Meziyet Hanım "Mektup Nahit Hanım'dan mı?" diye sordu. Sence hiçbir mahzur olmadığını düşünüp, "evet" dedim. Bilmem hata mı ettim? Ama mektubun maalesef o gün de gelmedi. Son günlerde mektuplar bana kâfi derecede tatminkâr gelmiyor. Sakın yanlış anlama. Başka şey söylemek istiyorum. Mektup değil seni bekliyorum. Bir an evvel gelmeye bak.

Cevabını çabuk bekliyorum. Bunlardan da bahset.

Sonsuz hasretler, sonsuz muhabbetler.

Orhan Veli

[İstanbul] 2 Temmuz 1947

Nahitçiğim,

Mektubunu sabırsızlıkla beklediğim halde iktisadi imkânsızlıklar yüzünden günlerce İstanbul'a inemedim. Nihayet bugün gelebildim ve iki gün evvel gelmiş olan mektubunu aldım. Bu arada aklım hep sendeydi. Hatta bir iki defa niyetlendim, oturduğum yerden, senin mektubunu beklemeden bazı şeyler yazayım dedim. Bunlar iyi şeyler olacaktı. Sana dair olan düşüncelerimden, hislerimden bahsedecek, hasretimi anlatacaktım. Bunlara kısaca evvelki mektuplarımda da temas etmiştim. Ama öyle sanıyorum ki bunun nasıl bir şey olduğunu, seninle ne kadar dolu olduğumu sen kâfi derecede anlamazsın. Hasretim olsun, arzularım olsun hem günden güne artıyor hem de günden güne bedbinleşiyorum. Yaz geçiyor sen gelmiyorsun. Belki bir gün geleceksin ama o kadar geç gelmiş olacaksın ki seni gördüm mü görmedim mi, doğru dürüst anlayamadan kalkıp geri gideceksin. Benim için tahammül edilmez bir devir daha başlayacak. Üstelik o devir kim bilir ne kadar uzun sürecek. Hayatımızın hiç düşünmeden feda edebileceğimiz seneleri o kadar çok mu? Ömrümüzü hep böyle birbirimizden uzak mı geçireceğiz? Sen belki yine bu kadere boyun eğmenin de güzel bir şey olduğunu söyleyeceksin. Ne lüzum var bu türlü avunmalara. Bir arada olsak daha iyi değil mi? Bu ay gelemeyeceğini söylüyorsun. Ne kadar üzüldüğümü bilemezsin. Ankara'da hiç sıkılmıyor musun? Düşündüğünden bahsettiğin ikinci bir

mesele de buraya geldiğin takdirde birbirimizi görüp göremek meselesi. Onu ben de düşünmüyor değilim. Ama hiç olmazsa yan yana yürüyebileceğiz. Sesini duyacağım. Ara sıra elini tutacağım. Sen bunların nasıl bir saadet olacağına akıl erdiremezsin. Çünkü her zaman kendinin yanındasın. Fakat inan ki benim için büyük şeyler. Seninle Bursa'da bir hafta kalmıştım. O bir hafta azaplı bir haftaydı. Ama her şeye rağmen kendimi mesut hissediyordum. Her zaman bahsettiğim bir *Tental* azabı vardır.[21] O azabı bugünkü halime tercih ederim; tek senin yanında olayım.

Resmine çok sevindim. Öyle bir resmi seçmiş olman biraz zalimce bir hareket. Ama ben de öyle olmasını istiyordum. Hissimi anlamışsın demek. Daha zalimce şeyler de gönderebilirsin. Daha çok memnun olurum. O resmin bensiz devirlerine ait olması beni rahatsız edebilirdi. Bereket versin benimle geçirdiğin yılları hatırlatan şeyler de var. Senden bugünkü Nahit'e, bugünkü sevgilime ait şeyler de bekliyorum. Seni hep olduğun halinle seviyorum. Bilmem anlatabiliyor muyum? Benim nazarımda en çok şimdi güzelsin. Burada sadece hasretimi kastetmiyorum. Asıl söylemek istediğim şey başka. Çocuk Nahit'i değil, olgun Nahit'i seviyorum. Ve en çok benim olan Nahit'i. Yukarda da söylediğim gibi daha zalimce şeyler bekliyorum. Beni, istediğin kadar ifsat edebilirsin. Ama her şeyden çok seni, kendini bekliyorum. Mektuplarında havalardan, at yarışlarından filan bahsediyorsun. Aynı şeylere ben de temas etmek istiyorum. Gelgelelim bir türlü olmuyor. Herhalde İstanbul'da da bahsedecek birçok şey vardır.

21 "Tental azabı": Zeus'un oğlu Tantalos, tanrıların sofrasına oturabilen tek insandı. Ne var ki, Olimpos tanrılarını küçümsedi, kudretlerini sınamaya kalktı ve sonunda da Olimposluların hışmına uğradı. Tanrılar onu Hades'in göllerinden birine yerleştirdiler. Çenesine kadar suyun içindeydi ama içmeye kalktığında su çekiliyor ve sadece üzerine bastığı zemin kalıyordu. Ayrıca başının üzerinde binbir çeşit meyve asılıydı ama o elini her uzatışında çıkan bir yel dalları savurarak meyveleri ondan uzaklaştırıyordu. Ona verilen, kuru bir boğaz ve aç bir karınla sonsuza dek yiyecek içeceğin içinde yaşama cezası "Tantalos işkencesi" diye anılır. Bkz. Edith Hamilton, *Mitologya*, Varlık Yay. 1964, s. 164-165.

Ama dediğim gibi, hiçbir şeyin lafını edemiyorum. Böyle olması belki de seni sıkıyor. Belki de haklısın. Öyle ya "Muhabbetten başka konuşacak şey bulamıyor musun?" diyebilirsin. Bu tek taraflı halime bir müddet için daha tahammül et. Ben mektubumu niçin geciktirdiğimi söyledim. Senin için böyle bir sebep olmayacağına göre, herhalde çabuk cevap verebilirsin. Sabırsızlıkla bekliyorum. Bu mektubumu taahhütlü gönderemeyeceğim. İnşallah alırsın. Cevabını, İstanbul'a sık sık inemediğimi düşünerek, ev adresime göndermeni isteyeceğim. Fakat oraya da posta geç getiriyor. Artık sen bilirsin. Hararetle gözlerinden öperim. Annenden yazdığın selama çok memnun oldum. Anneni de çok göreceğim geldi. Onun da hürmetle ellerinden öperim.

Orhan Veli

[İstanbul] 15 Temmuz 1947

Nahitçiğim,

İstanbul'a gelmeyi hem istediğini hem de istemediğini söyleyerek "Endişelerimi daha evvel yazmıştım" diyorsun. Gerçi evvelce de bazı endişelerden bahsetmiştin. Ama bunların içinde nerede kalacağına dair bir düşünce yoktu. İlk defa böyle bir meseleyle karşılaşıyoruz. Bununla beraber böyle bir düşüncenin pek de mesele olabileceğini sanmıyorum. Çünkü İstanbul'a ilk defa gelmiyorsun. Bundan evvelki senelerde nerede kalıyordun? Herhalde İstanbul'da birçok akraban var. Üstelik bunların birçoğu yakın akraba. Ayrıca öyle akrabaların var ki Ankara'ya geldikleri zaman sizin evde adeta ikamet ediyorlar. Senin de burada kalman o kadar güç olmamalı. Bu bahiste bir düşündüğün olsa gerek. Birbirimizi görmemize gelince, ben şimdilik zihnimi fazla teferruatlı noktalar üzerinde yoramıyorum. Ama geçen mektuplarımda da yazdığım gibi, seni görmek benim için –ilk merhale olarak– yüzünü görmekten, sesini duymaktan, yanında oturmaktan ibaret. Arzularımın bundan ibaret olmadığını biliyorum. Fakat onun yanı sıra bu küçük göreceğin şeylerin de indimde büyük saadetler olduğuna inan. Bu saadetlere razıyım. Fakat bu saadetlerin kısa sürmesine kolay kolay razı olamayacağımı sanıyorum. Mesela İstanbul'a ancak beş on gün için gelecek olursan, yani seni ancak o kadar görebilecek olursam doğrusu çok üzülürüm. İstanbul'a gelmeni, bir an evvel gelmeni isteyişim de işte bu yüzden.

İstanbul'a gelebilmek yahut gelememek vesilesiyle İstanbul muhabbetinden bahsediyorsun. İstanbul mulıakkak ki güzel şehir. Ama benim için güzel şehir, çirkin şehir diye bir şey yok. Sadece senin bulunduğun şehir, senin bulunmadığın şehir diye bir şey var. Nitekim şu son mektubunda benim Ankara'ya gelmemden bahsederken elbette bir gün geleceksin demişsin. Ankara'ya hususi hiçbir muhabbet duymadığım halde bu sözünü okuyunca bilsen nasıl oldum. Seni görmek için bir şehre geliyorum, görüyorum ve ömrümün sonuna kadar benim yanımda oluyorsun. Çok acayip ama çok tatlı bir his. Hayatımda birçok sevinçli günlerim olmuştur. Fakat hepsinden güzel, hepsinden sevinçli olabileceğini umduğum bir tek gün daha olabilir. O gün seninle ve hiç ayrılmamacasına yaşayacağıma inanacağım gündür. Sen böyle bir günün gelebileceğini pek tahmin etmezsin. Doğrusu ben de edemiyorum. Ama hayattan da başka hiçbir beklediğim yok. Bugün için sana da bana da bu kadar imkânsız görülen bir saadet günün birinde gerçek olabilirse, bütün ömrüm içindeki kayıplarımdan hiçbirine üzülmeyeceğim. Yalnız o sevinç bana kâfi derecede yaşamış olmak için yetecek. O büyük, o yegâne saadet için Allah'a mı, talihe mi, yahut herhangi başka bir şeye mi, neye inanmak lazımsa inanmak istiyorum. Seni ne kadar çok seviyormuşum. Ne kadar sana bağlı imişim, her şeyim ne kadar senden ibaretmiş meğer. On seneden beri senin için adeta deli olduğum zamanlar oldu. Bütün bunlara rağmen seni sevmek için bu on senelik zaman ne kadar azmış, şimdi anlıyorum. Belki bu mektuplarım, bu satırlarım senin tuhafına gidiyor. Ama emin ol ufacık bir mübalağam yok. Bilakis içimdekiler yazdıklarımdan çok daha büyük, çok daha mübalağalı. Zaman zaman ıstıraplı anlarımda seni nerden tanıdım diye düşünür, kızardım. Şimdi aynı şeyi düşünüyor ama başka şeyler duyuyorum. İyi ki seni tanımışım. Seni tanımasaydım,

hayatımda böyle bir aşk bulunmasaydı, hayatım ne kadar boş bir hayat olacaktı. O boşluktan yalnız kendi içimdeki sevmek kabiliyetiyle kurtulamazdım. Çünkü hiç kimseyi seni sevdiğim kadar sevemezdim. Hiç kimseyi ne senin kadar güzel, ne senin kadar iyi, ne senin kadar mükemmel, ne de senin kadar kendim için buldum. Bu kelimeler duyup düşündüklerimi o kadar adileştiriyor ki tasavvur edemezsin. Hani biraz evvel Allah'a inanmaktan filan bahsettim. Allah'a inanan insanların nasıl inandıklarını, nasıl sevdiklerini biliyoruz. Ben seni herhalde daha fazla seviyorum. Daha fazla inanabilirim de.

Bütün bunlar senin İstanbul'a gelip gelmemenden açıldı. Halbuki o meseleyi sadece pratik tarafından konuşmak, ondan sonra da öteki bahislere geçmek niyetindeydim. Hastalığım hakkındaki dedikoduya üzülmüş olmana da ben üzüldüm. Eksik olmasınlar, başka dostlar da merak etmişler. Mesela Dora sana sormuş, Nurullah Bey babama sormuş. Ben herkesi ayrı ayrı bilmiyorum, fakat sen bildiklerine alakalarından dolayı çok teşekkürler ettiğimi söylersen memnun olurum. Bakımsız bir halde olduğumu tahmin ediyorsun. O tarafını bilmiyorum ama herhalde birkaç aydır çok üzüntülü bir hayat geçirdim. Ankara'dan ayrıldığımdan beri yedi sekiz kilo kadar düşmüşüm. Zannettiğin gibi kendimi denizlerde filan yormuyorum. Fuat Ömer'in kayığına hepsi hepsi iki defa bindim. Üçüncü defasında da senin kulağına yanlış şekilde gelmiş olan kaza oldu. Yani, senin duyduğun gibi, ben denize sarhoşlukla düşmüş değilim. Bir akşam Büyükdere rıhtımından Ahmet Hamdi Bey, Fuat Ömer, karısı, kız kardeşi bir de ben kayığa biniyorduk. Tekne ufacık bir tekne. Hepimiz bindik, son olarak Meziyet Hanım binecekti. Kayığın tam kenarına bastı. Deniz seviyesiyle bir olan kenardan su dolmaya başladı. Kayık da hemen battı. Yalnız ben değil, hepimiz suya döküldük. Son

günlerde gazetelerin bahsettiği hadise de işte budur. Sen bu hadiseyi işin biraz da eğlenceli tarafını düşünelim diyerek hatırlıyorsun. Bilmem ki pek mi eğlenceli? Herhalde gülünecek bir tarafı da var. Hamdi Bey o sırada baş üstüne yatmış yıldızları seyrediyordu. Ben telaşla, "Hocam batıyoruz!" deyince, o yattığı yerden, "Aman, ben yüzmek bilmem, beni kurtarın" diye bağırmaya başladı. İşin asıl kötüsü, Hamdi Bey o gece İstanbul'a dönmek mecburiyetindeydi. Halbuki hepimiz denizden sırılsıklam çıktık. Elbiselerimiz de ertesi günden evvel kurumadı.[22]

Yeni şiirlerim olup olmadığını soruyorsun. Olsaydı gönderirdim. İnsan zaman zaman böyle susuyor. Mamafih şiiri hiç düşünmüyor değilim. Bu muhakkak daha büyük bir devir için hazırlıktır. Yakın zamanlarda mühim şiirler yazacağımı umuyorum. Zaten son şiirlerimi yazarken de büyük bir hamleye hazırlanıyordum. Şimdilik elimde başka bir iş var. Varlık Yayınları için bir *Fransız Şiiri Antolojisi* hazırlıyorum.[23] Bu münasebetle de hep edebiyat tarihi kitapları okuyorum. Bununla beraber bu iş de beni şiirden uzaklaştırmış sayılmaz. Bilakis, çok Fransız şiiri görüyor, mütemadiyen onlar üzerinde düşünüyorum.

Nahitçiğim, mektubunu eve gönder diyeceğim. Çünkü İstanbul'a inemiyorum. Her gün inmek çok masraflı. Bütün varidat menbalarım kapandı. Halbuki İstanbul'a bir mektubunun gelmiş olduğunu düşünüp onu alamamaya mahkûm olmak büyük azap. Sana ihtiyaten evin adresini yazıyorum. Ölmez Eserler'in numarasını da yanlış yazıyorsun. 77 değil 70 olacak. Hiç numara koymasan daha iyi olur. 77 evin numarasıdır. Beni sevindirecek, mesut edecek haberlerini bekliyo-

22 Kayığın devrilmesi olayı, *Papirüs* dergisinin Orhan Veli Özel Sayısı'nda (Ocak 1967, S. 8) Nahit Hanım tarafından yayımlanmıştı.

23 O. Veli, *Fransız Şiiri Antolojisi*, Varlık Yay. 1947. Bkz. O. Veli, "Bir Tenkit Üzerine", *Varlık*, 1 Ocak 1948; *Şairin İşi*, s. 175-178.

rum. Hasretle ağzından, yüzünden, saçlarından, kollarından, her tarafından öperim. Seni unutamıyorum. Sensiz duramıyorum.

Orhan Veli

Ev adresim:
Büyükdere Caddesi 77
Sarıyer - İstanbul

[İstanbul] 19 Temmuz 1947

Sevgili Nahitim,

Mektubuna doğrusu çok üzüldüm. Senden bambaşka bir cevap bekliyordum. Düşünüyorum, düşünüyorum, bir türlü çıkaramıyorum. Acaba kime, ne söylemişim? Sana sormayacağım. Yalnız kendim düşüneceğim. Bununla beraber şu kadarını söylememe müsaade et. Ben aramızdaki münasebet bahsinde etrafa karşı daima senden daha ketum davrandım. Bu da sadece senin vaziyetini düşündüğüm içindi. Hatta bu ketumiyetim zaman zaman seni kızdırdı bile. Zannetme ki kendimi haklı çıkartmak istiyorum. Hayır, sonunda yine kabahatli olduğumu kabul edecek ve af dileyeceğim. Herhangi bir şeyi söylemiş olabilirim. Ama ne seni, ne kendimi, ne de aramızdaki alakayı küçük gösterecek hiçbir şey söylemiş olamam. Çünkü hayatımda seninle benim aramdaki münasebetten daha mühim saydığım, daha mukaddes tanıdığım hiçbir şey olmadı. Bu, ta başlangıcından evvel de böyledir, bugün de. Hatta seninle aramın iyi olmadığı zamanlarda da aynı kutsiyeti muhafaza etti. Belki de söylenmesinde hiçbir mahzur görmediğim, üstelik haksız olarak görmediğim, bir söz şişirilmiş veya değiştirilmiş olabilir. Sen de üzülmekte haklı olabilirsin. Bununla beraber şunu da düşünmeni isterdim: Seninle benim aramı açmaktan başka hiçbir işe yaramayan bu dedikodular niçin sana kadar getiriliyor? İstersen o dedikoduları sana işittirenlere benim şu sözlerimi söyle yahut oku: Bu dünyada bana en yakın insan sensin. Seninle

aramda daha namütenahi sır vardır. Bunları ne kimse bilir, ne de tahmin eder. O namütenahi sırdan sır saymadığım bir iki tanesini laf olsun diye kendilerine söylemişsem bu hareketim kendilerinin bana senden daha yakın olduklarına delalet edecek bir sebep değildir. Bildikleri şey bilmediklerinin yanında hiçtir. Onları söylemekle senden bir şey feda ettiğimi sanıyorlarsa aldanıyorlar. Kendilerinden çok şey feda edebilirim, ama senden hiçbir şey feda edemem. Zaten senden bir şey feda etmem demek kendimden feda etmem demektir. Çünkü ben senden ibaretim. Kendi egoizmleri bunu anlamalarına bir parçacık olsun yardım etmiyor mu? Seninle aramdaki münasebetin sana ait bir sırrı başkasına söylememe –ki o başkası benim nazarımda hiçbir vakit senin kadar kıymetli değildir– müsaade etmeyecek kadar kuvvetli olduğunu anlayamayacak derecede aptal bir dostum da bulunmasın.Canım Nahitim, bunlar hakikaten üzücü şeyler. Ama bırakalım hepsini. Duyduklarının neler olduğunu bilmediğim için evet yahut hayır diyemeyeceğim. Ayrıca böyle bir dedikoduya insan ne miktar sıkılır, onu da tahmin edemiyorum. Fakat ne olursa olsun sen, benim yalnız seni düşündüğüme, seni küçük düşürecek bir hareketi bilerek yapmayacağıma inan. Bilerek yapmayacağıma tabiri biraz tuhaf oldu. Ancak mahzuru olmadığına inandığım bir şeyi söyleyebilirim demek istiyorum. Dediğim gibi, benim için yalnız sen varsın. Falancaya yahut filancaya şunu bunu söyleyip söylemediğime inan veya inanma, ama, hiç olmazsa senin için duyduklarıma inan.

Ben senin İstanbul'a gelmenden yavaş yavaş ümidi keser gibi oluyorum. Kayınvalidende kalınanı istemiyorum. Zerrin'de kalırsan niçin hürriyetin tahdit edilecek. Ona seni serbest bırakmalarını söyleyemez misin? Denize girmek, yüzme bilmemek filan gibi şeyler mesele değil. Onun için onların üzerinde durmuyorum. Benim Sarıyer'de olmam cihetine gelince, ondan da bir şey çıkmaz. Kolayca İstanbul'a inebilirim.

Ayrıca benim muhitime giremeyeceğinden bahsediyorsun. Benim hiçbir muhitim yok. Binaenaleyh o endişen de yersiz. Sevgili Nahitim, geleceksen gel. Her mektubumda yazdığım gibi sensiz yaşamaya tahammül edemiyorum. Gece gündüz, aklımda fikrimde yalnız sen varsın. Hep seni düşünüyor, her an seni bekliyorum. Yalnız seni sevdiğimden ve yalnız seni seveceğimden başka bir şey düşünme. İyi haberlerini bekler, hasretle gözlerinden öperim sevgilim.

Orhan Veli

[İstanbul] 26 Temmuz 1947

Nahit,

Ne neticeye varmalı bilemiyorum. Son mektuplarında, bilhassa en sonuncusunda müstağni bir eda var. Bu hali istiğna kelimesi de tam manasıyla ifade etmiyor. İhtimal sen de öyle görünmek istemiyorsun. Ama ne çare ki öylesin. Bu belki de son mektuplarımın sana verdiği huzurdan, emniyetten ileri geliyor. Mektubunun baş tarafında bütün hayatında bana inanmak istediğini yazdığın halde, sekiz on satır sonra, Ankara'da kalmanla Paris'e gitmen arasında hiçbir fark olmadığını nasıl söyleyebilirsin? Gerçi seni Ankara'da olduğun zaman da göremiyorum. Ama Ankara'da olduğun takdirde yakın bir zamanda buluşmamız imkânı az çok mevcuttur. Mesela sana yakınlarda gelmen ihtimali yok mu diye sorabiliyorum. Sen de böyle bir suali yadırgamıyorsun. Fakat Paris'te olursan öyle mi olacak? Benden birkaç sene devamlı şekilde ve mutlak olarak ayrı yaşamayı aynı memleketin on iki saat mesafedeki iki şehrinde yaşamayla bir tutuyorsan ya beni anlamıyorsun yahut da bütün iyi niyetlerine rağmen inanamıyorsun demektir. Bana inanan, inanabilen bir insanın böyle bir uzak kalma zaruretinden, o zaruret hatta birçok tarafı ile hayırlı ve sevinçli bir iş dahi olsa, bu kadar alelade bir şekilde bahsetmemesi icap eder.

Bunları yazarken çok hissi olduğumun da farkındayım. Hatta öyle ki bu hissilik sana bir nevi hodkâmlık şeklinde görünebilir. İhtimal haksız da değilsindir. Ama kim bilir, aynı

şeyi bana daha az üzüleceğim bir tarzda söylemek mümkündü. Nasıl mümkündü, bilmiyorum. Ama mademki ben bu kadar çok üzülüyorum, mesela sen de her şeye rağmen bir parça üzüntülü görünebilirdin. Beni zannımca en kolay inandıracağın şey bu olurdu. Mamafih, fazla saçmalıyorum galiba. İşin doğrusu benim için de mühim olan sensin. Kendimi bir tarafa bırakabilir, her şeyin senin için iyi olmasını isteyebilirim. Bu belki biraz güç olur. Ama olur.

Kendimden bahsetmeyişimden şikâyet ediyor, sıhhatimi soruyorsun. Her mektubumda kendimden pek fazla bahsettiğimi sanıyorum. Sıhhatime gelince, galiba bir iki mektup evvel yazmıştım. Biraz zayıfım. Ankara'dakine nazaran yedi kilo kadar düşmüşüm. Son günlerde yeni bir arıza peyda oldu. Kalbim fazla yorulmuş. Çay-kahve içemiyorum. Cigarayı da azalttım. İçki meselesine gelince, içmiyor gibi bir şeyim. Evvelce de söylediğim gibi bu perhize maddi şartların çok yardımı oluyor.

İş bahsine temas ediyorsun. Ne yapayım Nahit? Hâlâ bir iş bulamadımsa kabahat bende mi? Memur olamıyorum. Şimdiye kadar geçirdiğim bütün tecrübeler bunun böyle olduğunu gösterdi. Gazetelerde çalışmak imkânı vardı. Fakat son aylardaki irticai gelişmeler, ayrıca benim buraya yeni geldiğim zaman yazdığım yazılar birçok gazetelerin kapısını kapattı. Yazılarıma para verecek birkaç muvafık gazete var. Fakat çok sefil ücretler uğruna köle olmak istemiyorum. Zaman zaman kafamla psikolojimle alakası olmayan işlere girmek istiyorum. Vatman, balıkçılık filan gibi. Teşrinlerden[24] sonra çıkacak bir edebiyat mecmuasının idaresini bana vermek istiyorlar. Olursa onu çıkaracağım. Galiba haftalık bir gazete olacak. İnşallah geçinmek imkânı hâsıl olur.

At yarışlarını soruyorsun. Gidiyorum. Ama şimdiye kadar hiç oynamadım. At yarışlarından zengin olmak gibi bir

24 Ekim-Kasım ayları.

hülyam yok. Sadece param olsa kazanacağımı zannediyorum. Piyangoya gelince. Benim de tek ümidim orada. Her ay, inşallah bu sefer kazanırım, diyorum. Fakat hiçbir ay bilet almadım. Piyangoda kazanacak olsam senin Paris'e gitmene hiç üzülmem. Hatta memnun olurum. Çünkü o vakit benim de gelmeme ve seninle daha büyük bir şehirde, daha serbest yaşamama imkân hâsıl olur. Bugünlerde Sabahattin'e bir mektup yazıp cigara fiyatlarını soracağım. Buradan gümrük müsaadesi alınca her ay dört kilo cigara gönderilebiliyor. Bir kilosu içilse, üç kilosu yani 150 paketi satılıp esaslı bir para kazanılabilir. Mamafih daha esaslı bir tetkikat lazım.

Mektubunu bekliyorum. Annene hürmetler eder senin de hasretle gözlerinden öperim.

Orhan Veli

[İstanbul] 1 Ağustos 1947

Nahit,

Galiba biraz mübalağa ediyorsun. Nasıl olur da benden on iki gün mektup almamış olabilirsin. Son mektuplarının tarihi 30 Temmuz. Ondan evvelkinin ise 23 Temmuz. Yani senin mektuplarının arasındaki zaman farkı bile yedi günden ibaret. On iki gün olmasına daha bir hayli zaman istiyor değil mi? Ne ise, bunu da hayra yorayım. Demek ki benden mektup beklediği bu yedi gün Nahit'e çok uzun görünmüş diyeyim. Ve tabii memnun olayım. Son zamanlarda mektuplarıma çabuk cevap vermene sahiden çok seviniyorum. Ama bir gün mektup yerine kendin gelsen şüphesiz daha çok sevineceğim. İstanbul'a gelmen işini niçin bu kadar izam ediyorsun, anlayamıyorum. Senin için böyle bir şey neden imkânsız olsun? Benim Ankara'ya gelemeyişim sadece parasızlık yüzünden. İktisadi imkânlarım seninki gibi olsa burada bir dakika durmam. Arada bir bahsettiğin büyük şehirde yaşamanın saadetini de fazla hissetmiyorum. Evvelki mektuplarımda da söylediğim gibi, büyük olsun küçük olsun, içinde sen bulunmadıktan sonra bütün şehirler benim için manasız. Burada senin yokluğunu unutmak için seni tanıyan insanları görünce hep senden bahsediyorum. O insanlar sana yakınlık derecelerine göre senden bir parçaymış gibi geliyor. Dün Taksim'de Âli ile Zuhal'i gördüm. Zuhal, "Sizi görmek üzere Ölmez Eserler'e gelecektim" dedi. Ölmez Eserler'i nerden biliyor, acaba Nahit'ten bir haber mi getirecekti, diye düşündüm.

Ama fazla bir şey de soramadım. Sadece gelip gelmeyeceğini sordum. "Herhalde bugünlerde gelir" dediler. Bizim motor kazası münasebetiyle Zühal bir şiir yazmış. Annen de kendisine "Gidersen Orhan'a oku, şiiri hep onlar mı yazar, işte sen de yazıyorsun" demiş. Çok hoşuma gitti. Yine onlardan öğrendiğime göre Mübin kadifeden bir yama yaptırmış. İşarette çalışıyormuş. Bugünlerde burada beni biri aramış. Tarif ettiklerine göre Fuat olması ihtimali kuvvetli. Ama sonra ses seda çıkmadı. Geçenlerde Ulvi ile karısı Selçuk gelmişlerdi. Onlarla da senden bahsettik. Dediğim gibi bu konuşmalar hoşuma gidiyor. Bilmem ki hissimi anlıyor musun? İnsanın bu hasretler dışında avunabileceği şeyler bulması çok güç. Hayatımın hiçbir zevkli tarafı yok. Ne İstanbul'un tadını duyuyorum, ne de yaz mevsiminin. Daha bir defa bile denize girmedim. Tabii o mecburi giriş müstesna.

Ankara'da yalnız kaldığından bahsediyorsun. Niçin? Kimlerden ayrıldın? Herkes yine Ankara'da sanıyorum. İnsanlara hıncın nereden geliyor? Benim hastalığım dedikodusunun ehemmiyetli tarafı nedir, onu da bilemiyorum. Artık bunları karşı karşıya geldiğimiz zaman konuşuruz.

Mektubunu, mektubundan çok da seni bekler, gözlerinden öperim.

Annene arz-ı hürmet ederim. Moda'daki kamp ne kampı?

Orhan Veli

[İstanbul] 4 Ağustos 1947 galiba

Nahit,

Evvela geçmiş olsun. Hastalığın nedir? Herhalde aydan aya tekerrür eden hâl olsa gerek. O takdirde fazla mühim değil demektir. Bu mektubum eline geçinceye kadar da herhalde bir şeyin kalmamış olacaktır. Son mektubunda acayip bir hâl var. Ankara'da yeniden yerleşiyormuş gibi konuşuyorsun. Duyduğuma göre mektepteki işlerin bu ay içinde tekrar başlayacakmış. Bu hesaba göre İstanbul'a gelsen de pek az kalabileceksin. Yoksa bu işten tamamen vaz mı geçtin? Ayrıca Ankara'daki ahbaplarından buraya gelmeye pek niyetli olmadığını duydum. Doğrusu canım sıkıldı. Zengin olsaydın gelebilirdim diyorsun. Zengin olsaydım çok işler başka türlü olurdu. O başkalık senin tahmin ettiğin cinsten bir başkalık değil. İnsanın eline zengin olmadan da bazı imkânlar geçer. Ben hiç böyle bir şeyden istifadeyi düşünmüyorum. Kısacası zengin olsaydım senin için de benim için de çok iyi olurdu. İstediğimiz gibi yaşamak ve daima beraber yaşamak imkânını bulurduk. Hayatta da bundan başka saadet istemiyorum.

Mektuplarını uçakla gönderme diyorsun. Niçin? Bundan evvelki mektubumu postaya cuma günü vermiştim. Uçakla göndermeseydim oraya pazar günü gelecekti. Pazar günü gelmesi de cumartesi günü gelmesinden daha tehlikeli olabilirdi. Mektubu postaya atarken en çok bunu düşündüm. Ayrıca senden haber alabilmek için uzun uzadıya beklemeye tahammül edemiyorum. İstiyorum ki mektuplarım bir an ev-

vel oraya gitsin. Cevabı da çabuk gelsin. Fena bir arzu değil galiba. Mamafih senin arzuna uymuş olmak için adi posta ile yani trenle göndereceğim. Bununla beraber erken saatte verebiliyorum. İnşallah yarın alırsın.

Paris'te buluşabilmek için cigara işini ciddi telakki et demene çok güldüm. Onun olsa olsa ufak bir yardımı olur. Yoksa üç dört kilo cigaranın parası ile bütün bir ay geçinebilmek bana biraz fazla hayal gibi görünüyor. Mamafih alakadar olacağım.

Eşten dosttan kimleri gördüğümü soruyorsun. Hemen hemen kimseyi görmüyorum. Daha doğrusu iki gün evveline kadar görmüyordum. İki gün evvel, yani cumartesi gecesi Suadiye'ye gittim. Orada Eren bir kır toplantısı tertip etmiş. Çok kalabalık vardı. Birçok kimseye o toplantıda tesadüf ettim. O meyanda Fuat Ömerlerle Roji vardı. Orada sabaha kadar kaldık. Sabahleyin de Fuat Ömer, karısı, kardeşi ve Roji ile beraber Büyükdere'ye geldik. Pazar gününü de beraber geçirdik. Roji ile uzun uzun senden bahsettik. Bir aralık ben Roji ile Meziyet Hanım'ı sandalla gezdiriyordum. Büyük bir tehlike geçirdik. Şimdiye kadar olanların en mühimi. Asıl müthiş tarafı, içimizde Fuat Ömer'in iki yaşındaki çocuğunun bulunmasıydı. Denizin ortasında bir tele oturduk. Tel gerildi, adeta asılı kaldık. Devrilmemiz bir saniye meselesi iken etraftan yetiştiler. En çok bu hadisede korktum. Çünkü bütün kabahat bende idi. Bir daha yüzme bilmeyenlerle denize çıkmaya tövbe ettim. Ay başı geçti. Ne zaman geliyorsun? Kati bir şey yaz. Beni çok ümitlendirmiştin. İyi bir haber bekliyorum.

Annene arz-ı hürmet eder, senin de hasretle gözlerinden öperim.

Orhan Veli

[İstanbul] 11 Ağustos 1947

Nahit,

Sana geçen mektubumda İstanbul'a gelmek istemediğinden bahsetmiştim. Duyduklarımla düşündüklerim birbirini adamakıllı tutuyor. Senden mektup da almıyorum. İhtimal yazmak istemiyorsun. Hayatından memnun musun? Belki de seni fazla rahatsız ediyorum. Yazacağın mektupta bunlardan bahsedersen memnun olurum. Vaziyetimi öğrenmedikçe hiçbir şey söyleyemiyorum.

Cevabını bekler, gözlerinden öperim.

Orhan Veli

[İstanbul] 15 Ağustos 1947

Nahit,

Mektubunu bugün aldım. Cevabını birkaç gün geciktirecektim. Sebebi de oraya cumartesi pazar günlerinden birinde gitmesi ihtimali idi. Ama sonradan düşündüm, pazardan sonraki günler de bayram. Bunun üzerine, ne olursa olsun göndereyim dedim.

Bana yine çok aksi bir mektup yazmışsın. Huysuzlaşmamın sebebini anlayıp hoş görmeliydin. Halbuki sen tutuyorsun bana hücuma kalkıyorsun. Dedikoduları bırak bir tarafa. Nasıl senden yalnız benim sözlerime inanmanı istiyorsam aynı şekilde ben de sana inanıyorum. Onun için son mektubundan sonra dedikodular üzerinde durmayacağım. Yalnız, İstanbul'a gelemeyişine çok üzüldüm. Bilhassa yazın gelmeni istiyordum. Çünkü yazın gelebilseydin birbirimizi daha müsait şartlar altında görmemiz kabil olacaktı. Ne yapalım, kısmet değilmiş. İleri sürdüğün sebepler çok gülünç. Bunları ikiye ayırmışsın: Bir kısmı manevi, bir kısmı maddi. Maneviler hangileri, anlayamıyorum. "İyi yüzme bilmediğim için her yerde denize giremem" diyorsun, mesela bu mu? Buna benzer bir sürü manasız güçlükler çıkardın. Onlar mı? Maddi sebeplere gelince. Bunların karşısında tabii akan sular durur. Durur ama sana şu kadarını da söylemeden edemeyeceğim. Hani sen ara sıra bana Ankara'ya gelip gelmeyeceğimi sorarsın. Benim hiçbir zaman maddi imkânlarım seninki kadar müsait olmayacaktır. Vaziyetimizi buna göre düşün. Demek

bundan sonra yapabileceğimiz tek iş ilânihaye birbirinden ayrı yaşamaya mahkûm iki insan gibi mektuplaşmak! Ferhat gibi bir kazmaya ihtiyacım olacak demektir.

Bekleyecek hiçbir şey kalmadığına göre mektubunu ve Ankara haberlerini bekler, gözlerinden öperim. Muattar Hanım'a da hürmetler ederim.

Orhan Veli

[İstanbul] 29 Ağustos 1947

Nahit,

Mektubumu, üstüne yazı yazılmasını ayıp telakki ettiğin kâğıtlara yazdığım için ben de affını dilerim. Üstelik bu dileğim yalnız bu sefer için değil; çünkü aşağı yukarı bütün mektuplarımı böyle kâğıtlara yazıyorum. Bununla beraber asıl mahcubiyetim kâğıttan gelmiyor. En çok cevabımı geciktirdiğim için üzülüyor, en çok onun için özür diliyorum. İstersen bu bahiste uzun uzadıya mazeret beyan etmeye kalkışmayayım. Yalnız şu kadarını bilmeni ve başka hiçbir şey düşünmeden buna inanmanı isterim. Her gün seni düşündüğüm halde mektubumu çok sefil sebepler yüzünden gönderemedim. Sen, bu kadar uzun zaman devam eden bir sebebin ehemmiyetsiz bir sebep olacağına akıl erdiremezsin. Haklısındır da. Ama inan ki böyle. Daha doğrusu bu hâl yalnız benim için mühim. Çünkü çok istediğim halde bir türlü sana mektup yazamıyorum. Bu arada kaç defa rüyama girdin. Bazen iyi, bazen fena. Ama ne olursa olsun, hepsi, içimin senden uzak kalamadığına delâlet ediyordu. Hiç merak etmedin mi? Belki hasta oldum. O takdirde bana bir iki satırlık bir şey daha yazabilirdin. Hani son günlerde bunu da beklemedim değil. Seni kendime karşı biraz daha alakalı görmek herhalde hoşuma gidecekti. Ama ne yapalım, hisler zorlanmaya gelmez. Karşılıklı duygularımızın samimi olması daha iyi. Son mektuplarımı soğuk bulduğunu söylüyorsun. Soğuk buluşun belki de öyle bulmak istediğin içindir. Biraz da kendini dinle.

Ama her şeye rağmen biraz da haklı olabileceğini düşünüyorum. İçimde bir yeis var. Seni çok bekledim. Ancak yazın görüşebileceğimizi tahmin ediyordum. Yegâne ümidin dahi tahakkuk edemediğini görmek beni ister istemez düşündürdü. Demek ki artık karşı karşıya gelebilmemiz çok güç bir şey. İnsan karşılaşmanın bile bu kadar güç olduğunu düşünürse, günün birinde birlikte yaşayabileceğine nasıl inanır. Daha uzun zaman birbirimizi görmeden yaşamaya mahkûm olduğumuzu düşünmenin ne biçim bir şey olduğunu tasavvur edebiliyor musun? Bana artık birbirimizden bütün bütün ayrılmışız gibi geliyor. Bundan sonra mektuplaşmamız da tuhaf olacak. Kaderleri ta başlangıçta ayrılmış, her biri ayrı birer kıtada kalmış iki eski sevgilinin ömürlerinin sonunda birbirlerinden haber alması gibi. Sen bundaki acılığı duymuyor musun? Ben çok duyuyorum. İradelerimiz bundan ileriye geçemiyor demek. Ne zayıf mahlûklarmışız. Zayıf olan, zayıf olduğu için de kabahatli olan ihtimal daha çok benim. Bununla beraber hayatımın böyle bir istikamet alışında senin büyük bir payın olduğunu da kabul etmek lazım. Seni tanımasaydım herhalde başka türlü bir insan olurdum. Daha mı iyi olurdu bilmiyorum; ama herhalde daha az bedbaht olurdum. Bunun niçin böyle olduğuna sen pek akıl erdiremezsin. Çünkü kendinin benim hayatımda nasıl var olduğunu ve ne vakitten beri var olduğunu bilemezsin. Ben evvela senin için bir eğlenceydim, ama sen benim için hiçbir zaman öyle olmadın.

İki gündür Boğaz'da bir sonbahar havası var. Bu da hüznümü arttırıyor. Bilmediğim bir maceraya, çok büyük bir maceraya atılmak istiyorum. Aşk filan zannetme. Katiyen değil. Aşkla beraber kendimi de dünyayı da unutmak istiyorum. İstiyorum ki dünya da beni unutsun. Sefil olmak, perişan olmak, sürünmek hiçbiri bir şey değil. Ölmek de hiçbir şey değiştirmez.

Mektubunda bazı sitemler var. Beni tanıdığından, yeni gönül eğlencelerim olduğundan, Sarıyer'de pek bulunmadığımdan bahsediyorsun. Gerçi bütün tahminlerin yanlış. Ama benim yanlış dememe ne lüzum var. Kendin anla, daha iyi.

Uzatırsam belki de sıkılacaksın; onun için kısa kesiyorum. Her zaman olduğu gibi muhabbetle gözlerinden öperim.

Orhan Veli

[İstanbul] 16 Eylül 1947

Sevgili Nahitim,

Mektubun beni bir hayli memnun etti. Bununla beraber daha çoğu hayal gibi göründü. Öyle ümitler ki imkân olarak hiçbir esasa dayanmıyor. Bugüne kadar beni üzen şey, kendi ümitlerimin de o cinsten ümitler oluşuydu. Aynı şeyleri ben de sana söylesem sen de aynı hisleri duyacaksın. Bu konuşmalar biraz da komünist şairlerin şiirlerine benziyor. Hep "güzel günler göreceğiz" diyorlar. İyi ama nasıl göreceğiz? Öyle değil mi? Bize de Mareşal gibi bir adam lazım.[25] "Sabredin, bütün istedikleriniz olacaktır" desin. İnanalım, sabredelim. Hâsılı ben senin Paris'e gideceğin haberinden saadet duyamıyorum. Sen İstanbul'a gelemezsen ben Paris'e nasıl gelebilirim? Neyse, yine nevmit olmayalım. İnşallah görürüz birbirimizi.

Ne yapıyorsun? Nasıl vakit geçiriyorsun? Mektep dertleri başladı mı? Fransa'ya gitme işin ne safhada? Herhalde hayatın yalnız Kavaklıdere yolunda yürümekle geçmiyor. Güneşin artık aranmaya başladığını söylüyorsun. O taraf asıl benim için çok hazin. Bir iki gün sonra artık hiç sokağa çıkamayacak bir hale geleceğim. Bütün dertlerden başka bu da beni üzüyor. Evin hali feci. Hiçbir iş göremiyorum. Yazı yazamıyorum. Kısacası çok sıkıntılı bir hayat.

25 O sırada gündemde olan Mareşal Fevzi Çakmak ima ediliyor. Onun önderliğinde 16 Ekim 1946'da kurulan İnsan Hakları Cemiyeti, hak ve özgürlük fikrini memleket geneline yayma, Anayasa ile güvence altına alınmış insan haklarına karşı yapılacak saldırıları basın yoluyla halka duyurma, gerekirse resmi girişimlerde bulunma amacı güdüyordu.

Eşten dosttan kimleri görüyorsun? Ben geçen gün sizin ev sahibine rastladım. Yani Ekrem'e. Biraz dolaştık. Senden bahsettik. Aynı gün Behzad'ı da gördük. Tabii biliyorsun, Behzad burada yerleşti. Vaziyeti pek fena değil. Bununla beraber gayet idareli yaşıyor. Muattar Hanım hiç merak etmesin. Melih Ankara'ya geldi mi? Ona burada iyi bir iş bulunmuştu. Fakat kendisi görünmedi. Erol'la halledilecek bir işim vardı. Sen kendisine hiçbir şey söyleme. Yalnız bu yakınlarda İstanbul'a gelip gelmeyeceğini tesadüfen öğrenirsen bana yaz. Mamafih fazla da mühim değil. Burada idaresini bana bırakacakları bir gazete çıkarmaya karar vermiştik. Olsaydı geçinmek imkânını bulacaktık. Onu da Sait Faik bozdu.

Şimdilik vaziyet bu merkezde. Mektubunu bekler, muhabbetle gözlerinden öperim (yahut senin tabirinle, gözlerini). Annene arz-ı hürmet ederim. Ama herhalde her sefer söylemezsin sanırım.

Orhan Veli

[İstanbul] 26 Eylül 1947

Nahit,

Sükûnet bulmamız için bir arada olmamız lazım. Yazı ile halimizi anlatamıyoruz. Söyleyeceğimizi zaten dolambaçlı yollardan söylemişiz. İşin içine bir de dinleyenin hissiyatı karıştı mı bütün laflar başka başka manalar alıyor. Yoksa senin sandığın gibi mektuplarını baştan savma okumuyorum. Ufak bir fikir vermiş olmak için şu kadarını söyleyeyim. En az okuduğum mektubunu asgari beş altı defa okumuşumdur. Dediğim gibi, yanlış anlamaların sebebi yazış tarzımızla psikolojik hallerimiz olsa gerek.

Paris'e gitmediğin takdirde Cumhuriyet Bayramı'na İstanbul'a geleceğini söylüyorsun. Bir hafta tabii çok az. Ama şüphesiz hiç yoktan iyi. Birbirimizi görüp göremeyeceğimiz meselesine gelince. Yazın gelebilseydin çok daha müsait şartlar altında görüşebilecektik. Yani sık sık yalnız kalmamız mümkün olacaktı. Fakat şimdiden sonra bunun mümkün olacağını pek sanmıyorum. Bununla beraber, evvelki mektuplarımda da söylediğim gibi, ben, karşı karşıya oturup birkaç saat konuşmamızı dahi kazanç telakki ediyorum. Mektuplaşmayı konuşmakla bir tutamıyorum. Hatta telefon da beni tatmin etmiyor. Görmek ayrı şey. Üstelik telefonda dakikalarla mukayyetsin. Bugüne kadar sana telefon etmeyi düşünmediğimi söylemekle de haksızlık ediyorsun. Bunu birçok defalar düşündüm. Mesele sadece bende bir telefonluk para olmasından ibaret değildi. Onunla birlikte senin o sırada evde olman,

yalnız olman, yeni gittiğiniz eve telefonu da götürmüş olduğunuzu bilmem, götürdünüzse numaranızın aynı olup olmadığını bana bildirmiş olman gibi birtakım şeyler daha lazımdı. Bu bahiste tamamen alakasız olmadığımı gösteren küçük bir hadise: Telefonunuzu yeni eve götürüp götüremediğinizi ve numarasının aynı olup olmadığını Ekrem'e sordum. Belki söylemiştir.

Balo hikâyesini de Ekrem'den duymuş olman lazım. Madem baloya gittiğimizi söyledi, niçin her şeyi bütün teferruatıyla anlatmadı? Ben böyle yerlere gidecek vaziyette olmadığımı sana daha evvelki mektuplarımda da yazmıştım. Nitekim o gece de sırtımdaki beyaz cekete ilave olarak bir karış sakalım vardı. Yanımızda hanım filan yoktu. Dört kişiydik: Behzad, Ekrem, Agop adında bir ressam, bir de ben. Baloya gitmeyi Behzad çıkardı. Ben vazgeçirmeye çalıştım. Hepsi sarhoştu. Dinlemediler. Zorla beni de sürüklediler. Ama dediğim gibi, benim halim baloluk hâl olmadığı için, benim oraya gitmemle kaçmam bir oldu. Ekrem'e sor, lütfen tafsilatıyla anlatsın. Her mektubunda Erol'dan bahsediyorsun. Alakana teşekkür ederim. Ama o kadar mühim bir şey değil. Bu itibarla Erol'a yahut Dora'ya bir şey sormana lüzum yok.

Yine telefon bahsine dönüyorum. Geçen seferki mektubumdan sonra aklıma daha münasip yerler geldi. Bunların biri Ölmez Eserler Kitabevi'nin sahibi Ethem Derviş'in Galata'daki yazıhanesidir. Akşam üzeri saat beşten altıdan sonra tenha olur. Ama en münasibi Fikret Adil'in evidir. Orada her zaman bekleyebilirim. Yalnız daha evvelden bilmem lazım. Ayrıca benim de seni aramam kabil. Fakat haber ver. Ne zamanlar evdesin ve ne zamanlar yalnızsın.

Cevabında bunlar hakkında malumat vermeni isterim.

Hasret ve muhabbetle gözlerinden öperim. Anneme arz-ı hürmet ederim.

Orhan Veli

[İstanbul] 2 Ekim 1947

Sevgili Nahitın,

Dün seninle telefonda konuşurken o kadar şaşırdım ki ne diyeceğimi bilemedim. Halbuki konuşmak istediğim ne kadar çok şey vardı. Telefon beklerken de ne kadar sabırsızdım. Demek bu işler telefonla da olmuyor. Uzun uzun, rahat rahat konuşmak lazım. Telefonu kapattığım zaman sesini hafif de olsa birkaç dakika işitmiş olmaktan mütevellit bir memnuniyet duyuyordum. Aradan beş on dakika geçti geçmedi, içimi müthiş bir hüzün kapladı. Senden yeniden ayrılmışım gibi oldum. Sanki yine uzun zaman görüşemeyecekmişiz gibi geldi. Bu hissi şuurumla yenmeye çalıştım. Ne yapıp yapıp seni görmek istedim. Bütün zaaflarıma rağmen iradesiz bir insan olduğuma inanamıyorum. İradesiz de olsam mevcudun azamisini sana müteallik bir meselede kullanabilirim. Gelgelelim şartlar o kadar kötü ki insana o azamiyi kullanmak imkânını bırakmıyor. Bunları söylerken Ankara'ya gelmek meselesini düşünüyorum. Ankara'ya gelebilmem için temin ettiğin kolaylıkların bu işi tamamıyla halletmiş olması lazım. Bu kadar müsait şartlarla da gelemezsem hiçbir vakit gelemem. Orası çok doğru. Nitekim, mektubunu okuduğum zaman sevindim. Bir an kendimi senin yanında görebilmek için hiçbir mahzur kalmadığına inandım. Bunun benim için ne büyük bir saadet olduğunu sen düşünemezsin. İki günden beri de hep hayaller içindeyim. Ama birçok güzel şeyin tatsız tarafları da oluyor. İsterdim ki mektubunu alır almaz sana müspet bir cevap ve-

reyim ve hemen Ankara'ya gelebileyim. Ama vaziyetimi bir düşün. İki günden beri yağan yağmura ve soğuğa rağmen üstümde beyaz bir ceket var. Pabucum yok, gömleğim yok, kravatım yok, pardösüm yok. Bu kıyafetle Ankara'ya gelebilir miyim? Gerçi senin yanında olmadığım zamanlar sokağa çıkmam. Fakat hiç kimseye görünmeden Ankara'ya kadar gidip gelebilecek miyim? Bilhassa bazı kimselere karşı bu sefaletimi göstermek istemiyorum. Geçenlerde borca bir ceketlik kumaş aldım, terziye verdim. Ceketi bu cumartesi alabileceğim (şayet terziye vermek için yirmi yirmi beş lira bulabilirsem). Ama o da meseleyi halletmeyecek. Bu havada Ankara'ya pabuçsuz, pardösüsüz gidebilmek bir mesele. Sağdan soldan alacağım bazı paralar var. Fakat bunların en erken gelecek olanı da elime on beş yirmi günden evvel geçmez. Bu şerait dâhilinde, bugünlerde Ankara'ya gelebilmemin ne kadar güç olduğunu tabii anlıyorsun. Bununla beraber, şu beş on gün içinde ne yapabilirsem onunla iktifa etmeye ve Ankara'ya gelmeye çalışacağım. Galiba her ay, bir hafta kadar Ankara'da yalnız kalıyorsun. Bana bir hafta orada kalmak imkânını temin edeceğinden bahsederken de herhalde o zamanı kastettin. Seni daha rahat görebilmek için ben de öyle bir zaman da gelmeyi tercih ederim. Fakat o zamanın ne zaman olduğunu bilmiyorum. Bunu tayin etmek işi de sana düşsün. Önümüzde arka arkaya gelecek iki bayram var. O günlerde tabii boş olacaksın. Aynı günler yalnız da olabilseydik ve ben o zamana kadar Ankara'ya gelebilecek bir hale gelebilseydim çok iyi olurdu. Seninle yüz yüze konuşacağım şeyler var. Bunlar ne mektupla oluyor ne telefonla. Ayrıca sana son derece hasretim. Birkaç gün olsun yanında kalmak ihtiyacındayım. Vaka bu hasretlik, senin yanında hiç ayrılmamacasına da kalsam, bitmez. Ama herhalde bu çok daha fena. Canım Nahitim, İstanbul'da seni çok bekledim, gelmedin. Ama artık görelim birbirimizi. Ben şimdi buradaki eksiklerimi tamamlamaya

çalışacağım. Ayrıca senden de haber bekliyorum. Ne zaman buluşabileceğiz?

Telefonda sana mektubunun cevabını bugün göndereceğimi söylemiştim. Esas mesele üzerinde durmaktan, teferruatla uğraşmaya vakit bulamıyorum. Bir de Paris işi var. Ben ondan fazla ümitli değilim. Bununla beraber yine alakadar oluyorum. Seninle uzak bir şehirde yalnız olmanın düşüncesi bile beni deli ediyor. Diyorsun ki "Paris, sana beni unutturmasın". Belki Paris'te olmak güzel bir şey. Fakat benim için şu anda yalnız seninle olmak güzel. Kendini Paris'le mukayese edebilmen için benim hayatımdaki yerini bilmemen lazım. Nahit'siz Paris belki şöyle böyle bir şey ama benim için hiçbir şey. Üstelik hiçbir şeysiz Nahit her şey.

Sana daha evvel bir cigara işinden bahsetmiştim. Onu tahkik ettim. Herkese buradan ayda dört kilo cigara gönderilebiliyor. Bu cigarayı Fransa'dan Türkiye'ye haftada bir yazı göndermekle temin edebileceğim. Bu cigaranın buradan satın alınış fiyatı 70 lira (Büyük Kulüp). Oradaki satış fiyatı 165 lira, yani 7000 frank. Aşağı yukarı 100 liralık bir fark var. Ayrıca Hikmet'ten öğrenmişsindir. Sabahattin yemekli bir pansiyonda 6000 franka oturuyormuş. Bu rakamlar insana biraz ümit veriyor. Başka bazı işler de yapmak kabil. İş sadece yol parasına, pasaport ve askerlik işine kalıyor. Yol meselesini de halledersem ötekileri düşünmeye başlayacağım. Bunları Ankara'ya gelirsem daha etraflı konuşuruz.

Sana bir şiir göndereceğimi söylemiştim. Daha doğrusu yazacağımı. O tabii saçma bir laftı. Şiir ifrazatım son zamanlarda durdu. Belki yakında tekrar başlar. Herhalde de başlayacak. Yakın zamanlarda bir şey olursa gönderirim. *Aile*'nin son sayısında bir şiirim var.[26] Hürriyet kelimesini tek (r) ile dizmişler. Kötü olmuş. Mamafih o haliyle de bana mecmuanın en iyi şiiri gibi geldi. Bunu söylemek pek bana düşmez

26 "Hürriyete Doğru", *Aile*, Ekim 1947.

ama zararı yok, yalnız sana söylüyorum. Üstelik en sevdiğim şiirlerimden biri.

Sevgili Nahitim, mektubunu bekliyorum. İyi haberler bekliyorum. Annene hürmetler eder senin de gözlerinden öperim. Hasret, hasret, hasret.

Orhan Veli

HÜRRİYETE DOĞRU

Gün doğmadan,
Deniz daha bembeyazken çıkacaksın yola.
Kürekleri tutmanın şehveti avuçlarında,
İçinde bir iş görmenin saadeti,
Gideceksin.
Gideceksin ırıpların *çalkantısında.*
Balıklar çıkacak yoluna, karşıcı;
Sevineceksin.
Ağları silkeledikçe
Deniz gelecek eline pul pul;
Sustuğu vakit ruhları ırıgıtların,
Kayalıklardaki mezarlarında;
Birden,
Bir kıyamettir kopacak ufuklarda:
Denizkızları mı, dersin, kuşlar mı dersin?
Bayramlar, seyranlar mı, dersin, şenlikler cümbüşler mi?
Gelin alayları, teller, duvaklar, donanmalar mı?
Heeeeey!
Ne duruyorsun be, at kendini denize!
Geride bekliyenin varmış, aldırma.
Görmüyor musun, her yanda hürriyet.
Yelken ol, kürek ol, dümen ol, balık ol, su ol;
Git gidebildiğin yere.

Orhan Veli

[İstanbul] 11 Kasım 1947

Canım Nahitim,

Bugün için ilk işim Ankara'ya gelmeye çalışmak. İş meselesiyle alakadar olması için bugünlerde Fahir'e bir mektup yazacağım. Bu mektupta ayrıca Radyo'da temsil edilecek piyesimle de meşgul olmasını söyleyeceğim. Oradan alacağım parayı Ankara'ya geldikten sonra almayı düşünüyorum. Bununla beraber buradaki para işinin olması, geçen mektubumda da yazdığım gibi, suya düşmüşe benziyor. Artık bu sefil işler için ötekinin berikinin peşinde koşmaktan usandım. Belki de her şeyi onlara bırakacağım.

Sana yarışlar için verdiğim malumat galiba işe yaramadı. İnşallah büyük bir zararı da olmamıştır. Yarışlara gidememiş olmanı çok istiyorum.

"İstanbul'da beni unutma" diyorsun. Nasıl unuturum. O kadar daimi şekilde içimdesin ki bu kadarı fazla diye düşünüyorum. Geçen akşam yattım. O sırada da bir makale yazmam lazımdı. Kâğıdı kalemi aldım. Fakat şuurumu bir türlü yazacağım mevzu üzerinde teksif edemiyordum. Aklıma hep sen geliyordun. Nihayet o yazıdan vazgeçmeye ve sana bir mektup yazmaya karar verdim. Ama sonradan düşündüm. O mektubu hemen ertesi gün yollayamayacaktım. Konuşmuştuk ya. Bir cumartesi, pazar anlaşmamız vardı. İşte o anlaşma o arzuma mâni oldu. O arzumun belirdiği anı gelip geçici bir an sanma. Hep öyleyim. Hep seni düşünüyor, seni arıyorum. Hislerimi bu kadar açık bir şekilde anlatmamın doğru olma-

dığını da biliyorum. Biliyorum ki ben sana bağlılığımı ne kadar teyit edersem sen beni o kadar az düşünürsün. Ama ne yapalım. Elimde değil. Söylemeden de duramıyorum.

Fikret Adil'e ait olan şeyi verdim. Çok iyi oldu. Muattar Hanım'a da arzın vechile mektup yazacağım. Behzad'ı hâlâ görmedim. Görmek için tiyatroya gitmek lazım. Ben ise dolaşmıyorum. Şimdi ev sahibi bizi evden çıkarmaya çalışıyor. Mahkemeye verdi. İlk duruşma yarın. O işlerle uğraşıyorum. Bu münasebetle geçen akşam Fuat Ömer'e gittim. Sizin müdür Perihan oradaydı. Ayrılırken "Ankara'ya gidiyorum. Bir şey söyleyecek misin?" dedi. Ben de "Bütün Ankara'ya selam, yani Nahit Hanun'a" dedim. Meziyet Hanım "Bir vagon dolusu" dedi. "Vagonlar dolusu" diye tashih ettim. Dünyalar dolusu deseydim daha doğru olurdu. Perihan cumartesi günü dönüyor. Ay başına doğru ben de gelmeye çalışacağım. Tabii sen müsait zamanı bana bildirirsin. Hararetle gözlerinden öperim.

Orhan Veli

[İstanbul] 14 Kasım 1947

Sevgili Nahitim,

Bunu sana senden gelecek mektubu beklemeden yazıyorum. Sen bu mektuba cevap verme. Ben bugünlerde tekrar yazarım. Cevap verme deyişimden sakın kötü manalar çıkarma. Bu sözü sadece karışıklık olmasın diye söyledim. Matbuattaki iş meselesi için bugün Fahir'e bir mektup yazdım. Alakadar olup neticeyi bana bildirmesini rica ettim. Herhalde ihmal etmez.

Muattar Hanım'a mektup yazmamı istemiştin. Ben de bugünlerde bir şeyler yazmaya niyetleniyordum. Fakat dün Behzad'dan öğrendiğime göre Muattar Hanım buraya gelmiş. Galiba da Zerrin Hanım'da kalıyormuş. Anladığıma göre Behzad'ın anlaşmaya niyeti yok. Hadiseyi bir de onun ağzından dinledim. Onu dinleyince Muattar Hanım'a hak vermek imkânı kalmıyor. Bu şerait dâhilinde de Behzad'a yumuşatıcı hiçbir söz söylenemiyor. Kısacası Muattar Hanım çok fena şeyler yapmış. Para, geçim meselelerinde de karısının kendisinden bir şey beklemesine lüzum olmadığını söylüyor. Diyor ki: "Yedi sekiz bin lira nakit parası, iki de arsası var. Hepsi birden asgari on beş bin lira eder. Halbuki ben bir gece parkta yattıktan sonra iki elbisemi satmak suretiyle İstanbul'a beş parasız bir halde geldim. Benden hâlâ ne bekliyor?"

Daha birçok tafsilat var ama mektupla anlatılmaz. Zaten bizim de bundan fazla alakadar olmaya hakkımız yok.

Ben ay başında Ankara'ya gelmeyi düşünüyordum. Fakat

o iş de birtakım para meselelerinin hallolunmasına bağlıydı. Buradaki işler maalesef olmadı. Şimdilik bir Radyo ümidi kaldı. Ayrıca burada birtakım tatsız işlere girdim. Ev sahibi evden çıkmamız için bizi mahkemeye verdi. Onlarla uğraşıyorum. Avukatıydı, bilmem nesiydi, bir sürü gaile.

Yarışlara gidiyor musun? Yarınki yarışlara gidersen, birinci ikilide hiçbir şey oynama. Çiftede pek az miktarda mesela birer tane Seyran – Nevvare, Aşkar – Nevvare oynayabilirsin. En çok güvendiğim oyun son ikilide: Mine – Roket, Roket – Mine. İkinci kombinezonu, yani Roket – Mine'yi birincinin yarısı kadar oynamalı. Mamafih yarışa gitsen de büyük para ile oynama.

Nahitçiğim, her mektubumda yazdığım gibi seni çok göreceğim geliyor. İnşallah yakın zamanda tekrar buluşuruz.

Mektubunu alınca tekrar yazacağım. Annene hürmetler eder senin de gözlerinden öperim canım sevgilim.

Orhan Veli

Geçen seferki mektubunun tarihi 28'di.
Anlayamadım.

[İstanbul] 23 Kasım 1947

Canım Nahitim

Mektubunu bugün aldım. Birkaç gündür çok kötü vaziyetteydim. Ama zaten bugün ben de sana bir şeyler yazacaktım. Dişlerin nasıl? İyi misin? Benim işlerim olmadı. Bu mektubu sayma. Yarın başka bir mektup yazacağım. Onu bekle. Ankara'ya gelmek işinden orada bahsederim.

Şimdilik hasret ve muhabbet.

Orhan Veli

[İstanbul] 25 Kasım 1947

Sevgili Nahitim,

Sana nihayet bugün bir mektup yazabiliyorum. Geçen mektubumda da söylediğim gibi, günlerdir çok kötü vaziyetteydim. Ama nihayet bugün bu mektubu gönderebilirim. Antoloji meselesi maalesef halledilemedi. Bu da, tahmin edersin, bütün tasavvurlarımı altüst etti. Yani senin anlayacağın eşkal-i hariciye bakımından Ankara'daki gibiyim. Tabii biraz daha yıpranmış olarak. Bütün bu üzüntülere bir de mahkeme işi inzimam ediyor. O işin ne olduğunu soruyorsun. Henüz başlangıcında. Merak ediyorsan neticelendiği vakit yine yazarım. Matbuattaki iş için Fahir'e bir mektup yazdığımı galiba sana da bildirmiştim. Kendisinden bir cevap aldım. Alakadar olduğunu söylüyor. İnşallah müspet bir yere varır. O işle Ankara'ya gelirsem kendim de uğraşırım. Ankara'ya gelmeyi çok istiyorum. Tekrar etmeye lüzum var mı, bilmem; yalnız senin için. Seni günden güne daha fazla arıyorum. Ne zaman geleceğimi soruyorsun. Bunu daha ziyade sen bilirsin. Müsait zamanı bana sen bildirecektin. Bir pardösü, bir ayakkabı, bir de yol parası tedarik edebilirsem ilk fırsatta gelmek isterim. Gerçi bunları tedarik etmek pek o kadar kolay değil. Fakat bazı ümitlerim var. Belki yakın bir zamanda annemden bir miktar para alabileceğim. Bunları hallettikten sonra gelmeyi istiyorum. Çünkü o zaman Ankara'da da geçen seferkinden daha kolay bir şekilde kalmak kabil olacak. Herhalde biliyorsun. Radyo'daki piyesimi oynadılar. Oradan elime

geçecek parayı Ankara'ya geldikten sonra almak istiyorum. Bununla da meşgul olmasını Fahir'den rica etmiştim. Fahir'i görürsen lütfen sen de söyle. Parayı buraya göndermemelerini, Ankara'da ben gelinceye kadar alıkoymalarını temin etsin. O parayı oraya geldikten sonra alacak olursam belki daha uzunca bir zaman kalmak, belki de büsbütün kalmak imkânı hâsıl olur. Böyle olmasını da çok istiyorum. Çünkü senin Paris'e gitmen herhalde yakınlaşmıştır. Ayrılmadan evvel seninle bir müddet beraber olmak beni çok bahtiyar edecek. Bu hususlarda neler düşündüğünü sen de yaz.

Yarışlara gidiyor musun? İki hafta üst üste kötü malumat verdikten sonra son haftanın yarışları için hiçbir tahmin göndermemeye karar vermiştim. Bununla beraber tahminim doğrudan doğruya Adalı – Seyran üzerindeydi. Adalı herkesçe malum. Fakat Seyran birçokları için şüpheli olmasına rağmen benim için çok sağlamdı. Çünkü taylarla büyükler arasında yapılan bu ilk koşuları daima taylar kazanmıştır. Yani kırk yılda bir sağlam bir tahminde bulunuruz. Ondan da hayır gelmez. Muattar Hanım'ı daha hâlâ görmedim. Behzad'ı ara sıra görüyorum. Fakat evvelce de söylediğim gibi benim bu işin düzeleceğinden ümidim yok. Nahit, hani sen bana Türkçe kitapları hakkında notlar hazırlayacaktın. Onları sabırsızlıkla bekliyorum. Ne kadar çok şey bulursan o kadar iyi olur. İhmal etmemeni rica ederim. Bir de Seha Hanım'dan votka inıalinin reçetesini öğrenecektin. Onu da bekliyorum. Ben mektubumu geciktirdim diye sen de geciktirme. Senden haber almadığım zamanlar üzülüyorum. Haber aldığım zamanlarda aksine. Her zaman aklımdasın. Canım sevgilim, mektupların sensiz günlerimin dertlerini biraz hafifletiyor. Kendini görmek tabii büsbütün başka.

Hasretle gözlerinden öperim.

Orhan Veli

[İstanbul] 29 Kasım 1947

Nahit,

Sen çok tuhafsın. Ne biçim mektuplar yazıyorsun bana? O imza ne biçim bir jest. Ben sadece güldüm. Ama dün yazdığım mektubu aldığın zaman sen herhalde pişman olmuşsundur. Yalnız seninle dolu olduğum bir sırada senden böyle bir mektup alacağımı doğrusu hiç ummazdım. Şaşırmadım desem yalan olur. Niçin bana inanmıyorsun. Son günlerdeki kadar samimi, son günlerdeki kadar açık olduğumu hiç hatırlamıyorum. Seni her zaman düşündüm, her zaman aradım; fakat bu sefer, Ankara'dan döndükten sonra, senden başka hiç kimseyi arzu edemeyeceğimi her zamankinden daha çok anladım. Öyle olmayacak şeylerden bahsediyorsun ki bunlar üzerinde değil konuşmak, düşünmek bile istemiyorum. İşin hazin tarafı bu vesveselerinin benim bu kadar temiz bir zamanıma rastlaması. Yalnız bugün için konuşmuyorum; yarın da, öbür gün de, benim hakkımda ne zaman kötü bir şey düşünürsen daima pişman olacaksın. Çünkü ben verdiğim karardan hayatım boyunca dönmeyeceğim. Bu senin için mühim olmayabilir. Ama ben öyle olmasını istiyorum. Öyle olmasından zevk alıyorum.

Kendimi sana, güzelliğine, yüzüne, vücuduna, tabiatına, kısacası her şeyine öyle vermişim, mevcudiyetimi o kadar sana hasretmişim ki bana bu son mektubun gibi bir mektup yazdığın vakit beni anlamadığına hükmetmekte tereddüt etmem. Yalnız senin için yaşıyorum, yalnız senin için yaşa-

mak istiyorum. Bu arada yanında olmayı da istiyorum. Gece gündüz bunu düşünüyorum. Niçin inanmıyorsun? O kadar kendi vehimlerinin içindesin ki seni o âlemden bir türlü kurtaramıyorum. Ben sahiden bedbaht bir insanım. Hiçbir şey yapamasam dahi kendimi anlatabilirdim. Ama elimden o iş bile gelmiyor.

Biraz evvel sana bu mektubu yazmak için kâğıt almaya gidiyordum. Caddenin bir tarafından öbür tarafına geçerken süratle geçen bir otomobilin altında kalmaktan –emin ol– bir mucizeyle kurtuldum. Ölüme bu kadar yaklaştığım hiç olmamıştı. Hadiseden sonra ne düşündüm biliyor musun. "Nahit bu mektubumu alamayacak, burada söylediklerimden hiçbirini bilmeyecekti. Ölümümün kendisi için olduğunu aklından bile geçirmeyecek, belki de kötü kötü sebepler düşünecekti." İşte en çok buna üzülürdüm Nahit.

Canım Nahitim, (artık sana bu kelimelerle hitap etmekten de çekiniyorum) beni bir parçacık olsun anlamaya çalış. Beni sev demek istemiyorum, sadece inan. Ömrümüzün sonuna kadar bana inanacağını düşünebilsem bundan duyacağım saadet bugüne kadar duyduklarımın en büyüğü olur.

Bütün bu satırlar sana olan hasretimi, sana olan muhabbetimi, sensiz yaşamaktan duyduğum sonsuz ıstırabı anlatmıyor mu? Nahit, ölüyorum. Senden ayrı yaşamak beni mahvediyor. Ne olursun üzme artık beni.

Geçen mektubumda da söylediğim gibi bunları saatlerce tekrarlamak istiyorum. Kendimi o vakit de kandıramayacağım, biliyorum. Ama ne yapalım, elimde değil.

Seni uzun uzun kucaklamak, öpmek, sevmek isterim.

Orhan Veli

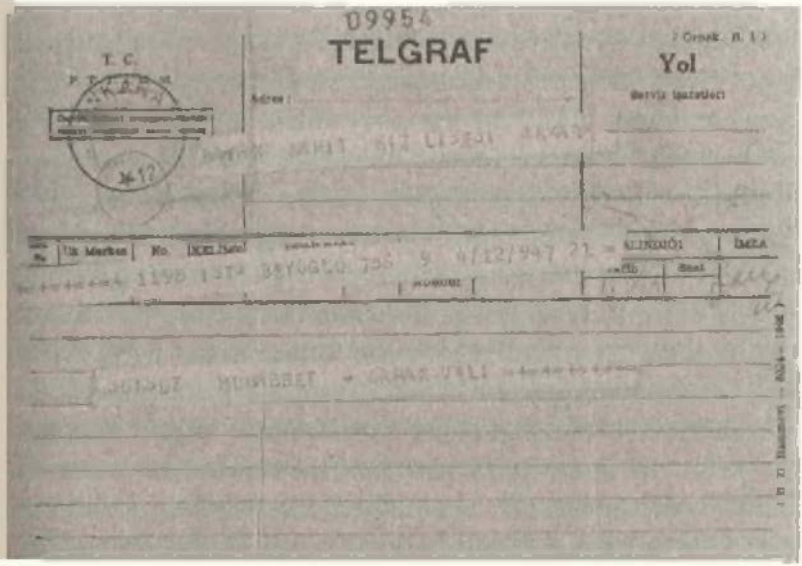

09954

TELGRAF

T. C.

P. T. T. [illegible]

Adres:

(Örnek. B. 1)

Yol

Servis işaretleri

[illegible] MAHIT 612 LİSESİ [illegible]

Ük. Marken	No.	[illegible]	[illegible]	ALINDIĞI	İMZA
[illegible] 1198 ISTA BEYOĞLU 756 9 4/12/947 21				[illegible]	[illegible]

[illegible] MUHABBET - [illegible]

([illegible] — [illegible] — 1946)

[İstanbul] 8 Aralık 1947

Nahit,

Son mektubunu da aldım. Cevabımı geciktirdiğim için bana yine sitem ediyorsun. Haklısın. Ama emin ol ben de haklıyım. Bununla beraber bunu düşündüğün sebeplerden hiçbirine hamletme. O kadar kötü vaziyetteyim ki Nahit, tasavvur edemezsin. "Günlerce postaya bir mektup atacak kadar paran olmuyor mu?" diyorsun. İnan, günlerce olmuyor. Geçenlerde bir gün bu imkânı temin edebilmek için, yani sadece sana mektup yazabilmek için, yürüye yürüye İstanbul'a gittim. O günün akşamı bir telgraf çektim. Nihayet son mektubunu aldığım vakit cumartesi akşamıydı. Diyorsun ki "Mektubunu öyle bir zamanda gönder ki elime pazartesi günü geçsin". Pazar günü buradaki postaneler kapalı. Yalnız telgraf alıyorlar. Bu şerait dâhilinde pazartesi gününden evvel bu mektubu atmak kabil olmayacak. Maddi güçlükler berdevam. Bundan dolayı da çok canım sıkılıyor. Onun yanında bir sürü üzüntü daha var. Bu hayattan kurtulmayı cidden çok istiyorum. Ankara'ya gelip gelmeyeceğimi, iş meselesini halledip etmediğimi soruyorsun. Vaziyet geçen mektuplarımda yazdığım gibi. Buradan almak istediğim şeyleri henüz alamadım. Yani pardösüyle ayakkabı. Şimdilik Fikret Adil'in kısacık bir pardösüsünü kullanıyorum. Henüz Ankara'dan da para gelmedi. Bu parayı buraya göndermemelerini söylemiştim. Fakat o sırada Fahir hastalanmış. İşlerle alakadar olamamış. O sırada babama müracaat edip adresimi ondan sormuşlar. O da

buradaki adresimi vermiş. Parayı buraya göndereceklermiş. Bu işe bir hayli canım sıkıldı. Çünkü aksi halde Ankara'da uzunca müddet kalabilecektim. Halbuki parayı burada alınca onu buradaki ihtiyaçlara sarf etmek lazım gelecek. Ayrıca, babam yazdığı bir mektupta evin kömürünü bu sene benim almamı söylüyor. Sanki her şeyim tamamdı da bir o eksikti. Ankara'daki iş meselesine gelince: Fahir'in hastalığı ona da mâni oldu herhalde ki hiçbir haber alamadım. Fahir'e sormak için benden kendisinin telefon numarasını istiyorsun. Santral numarası 3434'tür. Oradan Haberler Dairesi'ni isteyeceksin. Fakat gündüz ararsan karşına Münir Müeyyet çıkar. Fahir ancak gece saat on ikiden sonra çalışır. O zaman da senin için imkânsızdır.

Geçen mektubunda imza meselesini soruyordun. Niçin hatırlamıyorsun? İmzanı *N. Fıratlı* diye atmıştın. Ben bunu ilkin bir jest sandım. Ama mademki hatırlamıyorsun demek ki jest değilmiş, bir itiyat haline girmiş. Bu bahis üzerinde bana yeni bir şey söyleme. Bunun üzerinde durmak istemiyorum. Muattar Hanım'a bir gün sokakta rastladım. Ondan sonra da iki defa gördüm. Gezme projelerini tatbik etmek şöyle dursun kaynanasıyla görümcesinin yanından izinsiz bir dakika bile ayrılamıyor. İşinin düzeleceğini de sanmıyorum. İki defa da Mübin geldi. Paris'e gidiyormuş. Bir gün Adalet Hanım, Nedret Hanım, Nevin Akkaya, Nusret[27], Ferdi Tayfur ve bir sürü daha insan vardı. Benden yeni şiirlerim olup olmadığını sordular. Yeni şiirim yok dedim, yalnız yeni başladığım bir şiirim var daha bitmedi dedim. Bir iki satırını okudum. O satırlar da

(arkaya geçiyorum)

27 Heykeltıraş Prof. Mustafa Nusret Suman (1905-1978), portre ve anıt heykelleriyle bilinir. O. Veli'nin alçıdan büstünü onun sağlığında yapıp kendisine armağan etmişti. 1958'de aynı büstün gene alçıdan bir kopyasını şairin kız kardeşi Füruzan Yolyapan'a, ilk yaptığını ise İstanbul Resim Heykel Müzesi'ne vermişti.

şunlar:

İçkiye benzer bir şey var bu havalarda;
Kötü ediyor insanı, kötü.
Hele bir de gariplik oldu mu serde,
Sevdiğin başka yerde,
Sen başka yerde... ilh[28]

Nedret Hanım'la Adalet Hanım, "Fazla hususi bir şiir" dediler. Ben de "Ne yapalım," diye cevap verdim, "şiirim de hususi, kendim de hususiyim". Bilmem böyle bir hadise seni memnun eder mi?

Sevgili Nahitim, iyi mektuplarını bekliyorum. Ben de çok yalnızım. Ben de çok sıkılıyorum. Benim de teselliye ihtiyacım var. Ankara'ya gelmeyi çok istediğim halde bir türlü gelemiyorum.

Hasretle, muhabbetle gözlerinden öperim.

Orhan Veli

O telgrafı mektebe göndermekle hata mı ettim?

28 "İçkiye Benzer Bir Şey", *Varlık*, 1 Eylül 1951. Bkz. *Bütün Şiirleri*, YKY 2003, s. 221.

[İstanbul] 10 Aralık 1947

Nahit,

Geçen hafta iki liram olsaydı iki tane çifte bahis bileti alacaktım. Biri Düldül – Neslihan, öteki Çınar – Neslihan. Düldül koşmanuş. Çınar – Neslihan kombinezonunun 44,5 lira verdiğini öğrenince doğrusu çok üzüldüm. Parasız zamanımda epey işime yarayacaktı. Bu haftaki koşuları geçen haftaki kadar sağlam göremiyorum. Mamafih gittiğin takdirde şu söyleyeceğim atlara oynarsan fena olmaz. Birinci koşuda iş yok. İkinci koşuda Aşkar'a ganyan, plase. Üçüncü koşuda Sim ve Zırh az miktarda plase. Dördüncü koşuda Meram ve Çiğdem'e birer ganyan. Son koşuda Yunt'a ganyan, plase. Çifte ve ikili oynama. Bilhassa son ikiliye katiyen oynama. Eğer mutlaka oynamak istersen birinci ikilide iki tane Aşkar – Çınar, bir tane de Aşkar – Kısmet oyna. Çifte de bir tane Meram – Yunt, bir tane Çiğdem – Yunt oynanabilir. Fazla değil. Bu haftaki koşularda ümidim en fazla Yunt'tan. Onun da ganyanı ile plasesi az vermez sanıyorum. Yarışlarda Fahir'i görürsen Radyo'dan gelecek para işinin ne olduğunu sormanı rica ederim. İşte sana bir sürü angarya. Affını diler mektubunu beklerim.

Pek çok selam ve sevgiler. (Bu mektubumu mektup sayma)

Orhan Veli

[İstanbul, tarihsiz]

Canım Nahitim,

Mürekkep bulamadım. Evvela onun için özür dilerim. Yolculuğum zararsızca geçti. Kompartıman doluydu. Ancak oturmak nasip oldu. İstanbul'da adamakıllı bedbin bir havayla karşılaştım. Hava kelimesini tabii manasında kullanıyorum. Müthiş bir soğuk, karanlık bir gökyüzü. Durmamacasına da yağmur. Halimi tabii tasavvur edersin. Bir pardösü tedarik edinceye kadar sokağa çıkmamak niyetindeyim. Halbuki pardösü tedarik etmek de sokağa çıkarak takip edeceğim işlere bağlı. İlk ümidim antoloji işiydi. O ise suya düşecek gibi görünüyor. Fransızlar Fikret Adil'e tahsisatlarının azaldığından bahsetmişler. Bakalım, inşallah hayırlı olur. Zaten hemen buraya gelir gelmez daha ilk mektubumda sana böyle tatsız şeylerden bahsetmem de doğru değil. İşin doğrusu hep iyi şeyler söylemek istiyorum. İçimdeki hasret şu anda Ankara'ya gelişimdekinden daha büyük. Galiba ben sana alıştıkça daha çok bağlanıyorum. Tatmin edilemeden geçirdiğimiz günlerden sonra o tatsız, daha doğrusu acı ayrılış beni büsbütün mahvetti. Ayrıldığımız andan beri hep seninle, hep senin hasretinle doluyum. Trende gelirken, o rahatsız yolculuk içinde bile, gözlerim kapandıkça hep seni görüyordum. Saatlerce cinsi bir gerginlik içinde hep seni düşündüm. Hâlâ da o haldeyim. Saadetimin yalnız sana bağlı olduğuna inanıyorum. Canım sevgilim, tekrar ne zaman buluşacağız? Arzum, ümidim, zevkim, neşem, her şeyim sensin. Ancak senin yanında bahtiyar

oluyorum. Hiç ayrılmadan yaşayacağımız gün gelmeyecek mi? Sen, bu arzumun ebedi olacağına inanmak istemiyorsun. Zannediyorsun ki günün birinde senden bıkabilirim. Senden bıkabilirsem Allah beni kahretsin. Ben bu hali üç beş günlük hissimin neticesi olarak söylemiyorum. Bu nice yılların tecrübesi. Sevdiğim, hoşlandığım, arzuladığım, güzel bulduğum, eşsiz şekilde güzel bulduğum tek kadın sensin. Hep senin yanında olmak, sonunda da senin yanında ölmek istiyorum. Bu sözlerimi mübalağa sanma. Duyduklarımı anlatamıyorum bile. Ben senin hayranın, esirinim. Her şeyinin hayranı, her şeyinin esiri. Yüzünün, saçlarının, vücudunun, kokunun, sıcaklığının, her şeyinin. Senin için neler duyduğumu anlayabilmeni hakikaten çok isterim. Ah buna bir inanabilsem. İnanamıyorum. İnanmama mâni olan da senin kendi sözlerin. Diyordun ki "Ben başkalarından ne mektuplar aldım". Ama ne çare ki onlar mektup, benimki hakikat. İş mektup yazmaya kalsa, yani mesele sadece bir edebiyat meselesi olsa ben de bir şeyler söyleyebilirim. Ama ne yapayım ki mesele benim için bir edebiyat meselesi değil. İşte bunun için değil mi zaten mektup yazmaya kalktığım zaman, elimden duyup düşündüklerimi çırılçıplak söylemekten başka hiçbir şey gelmiyor.

Canım sevgilim, sen de beni düşün. Tekrar buluşmayı isteyelim. Yavaş yavaş senin itikatlarına ben de inanmaya başlıyorum. Sen her zaman "İstersen her şey olur" dersin. Galiba kaderimizi arzularımızla yeneceğiz.

Sabırsızlıkla mektubunu bekliyorum. Seni hararetle kucaklarım.

Orhan Veli

Annene de arz-ı hürmet eder ellerinden öperim.

Mualla'yı filan henüz görmedim. Binaenaleyh selamını da söyleyemedim.

Henüz Behzad'ı da göremedim. Görürsem Muattar Hanım'dan aldığım talimat dairesinde idare-i kelam edeceğim. Onun hakkında edineceğim malumatı da ayrıca bildiririm. Çok güvenilir bir kaynaktan tesadüfen –yani kendim sormadan– edindiğim malumata göre, Behzad'ın işi daha dün olmuş. Ertuğrul Muhsin'in sözünü ileri sürdüm. Katiyetle ve emniyetle ret ettiler. Behzad düne kadar gündelikle çalışıyormuş. Bana bunu haber veren zat bu haberi doğrudan doğruya vilayetten almış. Ayrıca benim Behzad'la değil alakadar olmak, kendisini tanıdığımı dahi bilmiyor.

Muattar Hanım ne yapıyor, iyi mi? Kendisini görürsen hürmetlerimi söylemeyi unutma.

Bu hafta yarışlara gidecek misin? Gidersen benim şerefime de şunlara oyna:

İkinci Koşuda: Merzuk, Cinkız.
Üçüncü Koşuda: Şahin, Maşallah. } İkili ve çifte

Beşinci Koşuda: Tufan'a ganyan ve plase.

SDB[29]
Sanat Dostları Birliği
İstanbul

İstanbul, 8 Nisan 1948

Sevgili Nahitçiğim,

Ayın on üçünde sana başka mektup da yazarım. Ama o vakte kadar sabredemeyeceğime göre, ayrıca o günden sonra yazacağım mektuplarda da aynı şeyleri söyleyeceğimden emin olduğuma göre, *sana* şimdiden bir şeyler yazabilirim. Ayrıldığımdan beri hep senin yokluğunu duyuyorum. Ankara'da son günü içime çöken hüzün azalmadan devam ediyor. Bu ayrılığa kolay alışamayacağımı sanıyorum. Bu yüzden galiba yavaş yavaş şiirin havasına girmeye başlayacağım. Dün telefonda Fikret Adil'le konuşmuşsun. Bana da selam göndermişsin. Teşekkür ederim. Henüz fazla kimse ile görüşemedim. Mübin'i gördüm. Şehir Tiyatrosu'nda işe başlamış. Bundan sonraki piyeste iki satırlık rolü var. Fakat o eserin bu mevsim oynanabileceğini zannetmem. Çünkü meşhur hadiseden sonra *Düşman* piyesinde yer bulmak mümkün olmuyor.[30] Bu itibarla da mevsim sonuna kadar sahneden kal-

29 Sanat Dostları Birliği, Fikret Adil'in kurduğu bir dernektir. 1949'da Sanat Dostları Cemiyeti adını almıştır. O. Veli'nin burada ve 1 Eylül 1949 tarihli mektubunda bu derneğin başlıklı kâğıdını kullanması, mektupları Fikret Adil'in evinde yazmış olabileceğini akla getiriyor.

30 "Meşhur hadise" derken, Vasfi Rıza Zobu'nun anılarında da geçen, 1948'in Nisan ayı başlarındaki tiyatroya saldırı olayı kastediliyor. Tepebaşı Dram Tiyatrosu'nda Lütfi Ay'ın çevirisiyle sahnelenen *Düşman* (A. P. Antoine) adlı pi-

dırılmayacak. Kendi işlerimle pek meşgul olamadım. Bazı iyi alametler olmakla beraber fazla bir şey de yok. Füruzan'ın işini sordum. İffet Hanım'ın bir mektubunu almamış. Ondan sonra bir mektup almış, gitmiş. Fakat geç kalmış. İş verecek olan avukat onun yerine başkasını almış. Avukatın kim olduğunu söyledi. Benim mektep arkadaşımdır. *Kırtipilin* biri. Pek para verebileceğini sanmıyorum. İffet Hanım nihayet Füruzan'a ekalliyet mekteplerinde hocalık vaat etmiş. Fakat kadro zamanına kadar bekle demiş. Bugünlerde İffet Hanım'a ben de gitmek istiyorum. Gidersem sana yazarım.

Behzad'la Muattar Hanım'ın arası pek iyi imiş. Şişli'de oturuyorlarmış. Kendilerini görmedim. Mübin'den öğrendim. Behzad, Şehir Tiyatrosu'nun sahne müdürlüğünden ayrılmış. Aktör olmuş. Fakat daha hiç sahneye çıkmamış.

Güzel Sanatlar Umum Müdürlüğü'ne Nihat Adil Bey'in geldiğini gazetede okudum. Çok memnun oldum. Çünkü bilirsin, sevmediğim bir adamdır.

Burada havalar Ankara gibi. Yani çok güzel. Bununla beraber bugün yağmur yağması ihtimali var. O takdirde Ankara'ya da yarın gelir.

Sen nasılsın? Günlerin nasıl geçiyor? Eğleniyor musun? Nerelere gidip kimlerle görüşüyorsun? Bana Ankara'ya dair haberler verirsen memnun olurum. Dün telefonda Nizamettin Bey'le konuştum. Ne münasebet diyeceksin. Evet, doğru ama konuştum işte. Ekrem ne yapıyor? Ayrılır ayrılmaz anneni de göreceğim geldi. Kızmasını bile arıyorum. Fehamet Hanım'a hürmetler ederim. Orhan Borar'la, Orhan Günek'e çok selamlar. Annenin ellerinden, senin de gözlerinden öperim canım sevgilim.

Orhan Veli

yesin ikinci perdesindeki Cahide Sonku ile Kemal Gürmen'in aşk sahnesinde, ön sıralardan bir izleyicinin sahneye fırlayıp, "Burası kerhaneye döndü!" diye bağırması gazetelere yansımış, saldırgan mahkemelik olmuş ve oyun uzun süre gündemde kalmıştı.

[İstanbul] 13 Haziran 1948

Nahit,

Bugün pazar. İstanbul'a indim.[31] Onun için mektubunu bugünden yazıyorum. Otobüs yolculuğundan çok memnun kaldım. Akşam saat dokuzda Üsküdar'dan kalkan araba vapuruna yetiştik. Üsküdar'a geldiğimiz vakit hava iyice kararmamıştı bile. Dokuz buçukta Karaköy'de idim. Düzce ile Hendek arasında müthiş bir yağmura tutulduk. Derelerden muazzam seller aktı. Bir evin yıkıldığını, birçok ağaçların söküldüğünü gözlerimle gördüm. Köylülerin hali perişandı. Issız bir yer olduğu için tabii bu haber gazetelere geçmedi. Annenin köftelerini akşam yemeğinde yedim. Şüphesiz hep onu hatırlayarak. Bu sözümden yemek haricinde hatırlamadım manası çıkmasın. Yollarda hep sizleri düşünüyordum. Dün gece güzel bir uyku uyudum. Şimdi Fikret Adil'in evindeyim. Başka hiç kimseyi görmedim. İstanbul'u da gördüm diyemem. Burada da havalar Ankara'daki gibi. Ekrem'in paketini yarın götüreceğim. Kendisine pek çok selamlar ederim. Bugün Taksim'den Ankara at yarışları için iki tane çifte bahis bileti aldım. Bir tanesi Seyran – Roket, öbürü Seyran – Meram. Bakalım ne olacak. Neticeyi sen orada öğrenirsin. Füruzan'ın imtihanlarını soruyordun. Mühimlerine girmiş. Hepsi iyi gitmiş. Birkaç tane ehemmiyetsiz ders kalmış. Seni temmuz başında bekleyeceğim. Gelin de meyhanelerde dola-

31 *Şevket Rado'ya Mektuplar* kitabına bakılırsa (s. 35) 2 Haziran 1948'de Ankara'dadır. Adresi de "Sümer Sokak, No: 9, Yenişehir"dir.

şalım. –Bu mektubu mahsus böyle yazdım. *Sen*'leri *siz* yaparak annene de okuyabilirsin.–

Bütün dostlara selamlar eder, annenin ellerinden, senin de gözlerinden öperim sevgilim. (Bu son kelimeyi annene okuma.)

Orhan Veli

[İstanbul] 17 Haziran 1948

Nahitçiğim,

Mektubunu aldım. Çok sevindim. Ondan önceki mektubunu da aldım. Zaten bu mektubu gönderebilmeme oradan çıkan pulun çok faydası dokundu. Yarışlarda kaybettim. Ama zaten az oynamıştım. Ahmet Atman'ın ölümünü gazetede okumuştum. Bu haftaki yarışlarda param olursa (ki hiç sanmıyorum) birinci ikilide Neslihan – Mine, Neslihan – Adalı, ikinci ikilide Tarzan – Tufan, Tarzan – Şahin oynamak isterim. Çiftede de yukarıdan Hatıra, Haydar ve Göksu'yu aşağıdan *Kasva* ile Seyran'a bağlamak lazım. Senin paran olursa bunlara oynamaya çalış. Hepsi on lira ediyor. Ay başında seni bekliyorum. Benim tekrar gelmem oldukça güç. Senin gelmen herhalde daha kolay. Gelirsen çok memnun olacağım.

Füruzan'a imtihanları hakkındaki temennini söyledim. Çok mütehassis oldu. O da sana hürmetlerini bildirmemi istedi. Ekrem'in eşyalarını soruyorsun. Pazartesi günü götürmüştüm. Annesi ile konuştum. Ekrem'i sordu. Ben de "Suriyelilerden para alıp gelecek" dedim. Abidin İstanbul'a gelmiş. Daha görüşemedim. Acaba bizim broşür işi ne oldu? Bununla Abidin ve Fethi Giray meşgul olacaklardı. İzzet Melih Bey'in kiminle evlendiğini bilmiyorum. Adalet Hanım'ı görünce öğrenir, sana da bildiririm. Tuhaf bir haber: Geçen gün Doralara gitmiştim. Dediler ki "Her gün Halil Vedat Bey geliyor". Pek inanmadım. Ama biraz sonra geldi. Kendim de şahit oldum.

Bu gayritabii dostluğun sebebini de anlayamadım. O gün Fuat Ömer de vardı. O da şaştı.

Mektubunu, mektubundan sonra da seni bekliyorum sevgili Nahitim. Muhabbetle gözlerinden öper, annene hürmetler ederim. Mübin yarın Marsilya'ya hareket ediyor. Hikmet Bey'in borcunu babasına havale etmiş.

Orhan Veli

[İstanbul, tarihsiz] Pazar

Sevgili Nahitim,

Senden daha hâlâ mektup almadım. Ama herhalde bugünlerde alırım. Bu küçük mektubu da senin mektubunu almadan yazmak istedim. Çünkü alınca yine ne kadar sıkılacağım kim bilir. Kim bilir beni üzecek ne kadar çok şey yazmış olacaksın. O vakit de bu söyleyeceklerimi tabii söyleyemeyeceğim. Daha doğrusu söyleyeceğim şey belki de mühim değil. İhtimal bir delilik. Ama ne yapayım, içimden geldi. Dün akşam bir rüya gördüm. Unutmadım, sana anlatmak istedim. Atatürk Bulvarı'nda Halil Vedat Bey'e rastlıyorum. Konuşuyoruz. "Çoktan beri bize gelmiyorsun, niçin?" diyor. Sonra da kolumdan tutup eve götürmek istiyor. Yolda seninle aramdaki münasebete dair bazı şeyler söylüyor. Yalnız onların ne olduğunu hatırlayamıyorum. Fakat umumiyetle muhabbetli bir konuşma. Nihayet sizin eve geliyoruz. Kapıyı sen açıyorsun. Beni görmüyorsun, yalnız kocanı görüyorsun. Görünce de uzanıp dudaklarından öpüyorsun. O anda ne kadar üzüldüğümü bilmezsin Nahit. Derken içeri giriyoruz. Seninle ben arkada kalıyoruz. İşte o zaman bana sarılıyorsun. Seni o kadar uzun öpüyorum ki bir türlü ayrılmak istemiyorum. Nihayet, Halil Vedat Bey dönüp bizi görüyor. İşte bir gayritabiilik olduğunu uykuda bile fark etmiş olmalıyım ki uyandım. Bu rüyadan hem sonsuz bir haz duydum hem de bir üzüntü. Hazzın sebebi malum, senin vücudunu yakından duymuş olmak. Ama üzüntüm nerden geliyor acaba? Bir şey düşüne-

biliyor musun? Ben hâlâ kendime gelemedim. Senden uzak yaşamak, hasretimi ne kadar artırıyorsa içimdeki rahatsızlığı da o nispette körüklüyor. Tekrar tekrar sorduğum halde hiçbir mektubunda cevap vermiyorsun. İstanbul'a ne zaman geleceksin? İmtihanların öyle sanıyorum ki bu ay biter. Evinizin yıkılmış olması da herhalde bu işi kolaylaştırır. Seni çok bekliyorum. Sensiz yaşamaya artık tahammülüm kalmadı. Senden başka hiçbir şey gözüme görünmüyor. Yalnız, yalnız seni istiyorum. İhtimal yarın öbür gün bir mektubunu alacağım. İhtimal o mektup sitemlerle, kötü sözlerle dolu olacak. Ama ne olursa olsun, ben sana yine kötü bir cevap yazmayacağım. Her sitemini hoş görmeye çalışacağım. Bana inanma, beni sevme, beni anlama, hepsine razıyım; yeter ki ben seni seveyim. İşte seviyorum da.

Seni yanımda görmek ayrı bir saadet. Gelirsen göreceğim. Mesut olacağım. Ama bu belki uzun sürmeyecek. Ne yapayım; onunla da iktifa etmeye çalışırım. Zaten senin kendini tamamen bana vermene imkân yok. Benim olabildiğin kadar olacaksın. Ama ne olursa olsun, bir an evvel gelmeye çalış. Her şeyine, sesine bile hasretim.

Seni rüyamdaki gibi öperim, canım sevgilim.

Orhan Veli

[İstanbul, tarihsiz]

Sevgili Nahitim,

Canının devamlı şekilde sıkılmasına üzüldüm. İnşallah o arızi bir haldir ve bu mektubum gelinceye kadar geçmiş olur. Öyle zamanlarda senin yanında bulunmayı ben de isterim. Sana bir faydam olacağını düşünmek beni memnun ediyor. Senin için bir şeyler değil, çok şeyler yapabileceğime elbette inanmalısın. Soruyorsun: "Hep benim yanımda yaşamak imkânı olsa yaşar mısın?" diye. Bu suali yersiz buldum. Mesela şöyle sorsaydın daha doğru olurdu: "Benim yanımda yaşamaktan başka bir istediğin var mı?" Cevabım da böylelikle sualin içine girmiş olurdu.

İstanbul'a nakletmek niyetinden bahsediyorsun. Benim için çok iyi olur. Ama senin için ne olacağını bilemem ki. Belki iş bakımından vekâlete yakın olmak daha iyidir. Ama dediğim gibi, hiçbir şey düşünemiyorum.

Mektuplarımızı niçin açtıklarını soruyorsun. Mesele açılmak meselesi değil. Sarıyer'deki evin resmi ikametgâhım olmasını istemiyorum. Hadise bundan ibaret. İstanbul'a geldiğin takdirde Pendik'te kalacağını yazıyorsun. Sahiden çok uzak. Ben bir kutuptayım sen bir kutupta olacaksın. Niçin bu böyle oluyormuş? Kamp orada mı kuruluyor? Moda'da yok mu? Duyduğuma göre Yeşilköy'de de bir kamp varmış. Orası Pendik'ten daha iyi. Pendik'e gidip gelmek cidden çok güç olur. Ama ne olsa, Ankara'da kalmandan iyidir. Hiç olmazsa yüzünü görmek imkânını bulurum. Belki yatacak yer bulur-

sam bazı geceler orada kalırım. Mamafih bunu pek zannetmiyorum. Her ne ise, sen bir kere İstanbul'a gelmeye çalış. Meselenin iptidası gelmek.

Bizim broşür işi Abidin'in gelmesiyle çok sarsıldı. Galiba da suya düştü. Ben yazıyı yazdım, fakat Ankara'dan cevap bekliyorum. Sen Fethi Giray'ı veya Mehmed Kemal'i görürsen (yani tesadüf edersen) bir soruver. Bana her halde mektup yazsınlar.

Kalemin galiba mürekkebi bitmek üzere. Çok güç yazıyorum. Bir tehlikeye maruz kalmamak için kesiyorum. Hasretle gözlerinden öperim. Annene arz-ı hürmet ederim.

Orhan Veli

YAPRAK[32]
Sanat Gazetesi
P.K. 179, ANKARA

[İstanbul, tarihsiz]

Nahit,

Mektuplarına evvela sevinir gibi oldum. Ama sonra düşündükçe bu memnuniyetim dağıldı. Üzüntü içinde olman, geceyi uykusuz geçirmen filan gibi şeyler beni de üzdü. Mektuba yazamayacağın hadise nedir? Neden yazamıyorsun? Niçin Ankara'dan ayrılman lazım? Nereye gideceksin? Bunları mutlaka bana bildir. "Kadroları bekliyorum" diyorsun. Kadrolarla ne alakan var? Her sene kadroları bekler miydin? Bütün bunları merak ediyorum. Bir de mektubunda benim *Vatan* gazetesiyle anlaştığıma, *Yaprak*'ı İstanbul'da çıkaracağıma dair haberler var. Böyle bir şeyden benim haberim yok. Şu sana mektup yazdığım yeni *Yaprak* kâğıtlarından dahi *Yaprak*'ın Ankara'da çıkacağını anlamak güç değil. Bugünlerde Ankara'ya gelmeyi düşünüyordum. Fakat bu son mek-

32 O. Veli, başta Mahmut Dikerdem olmak üzere dostlarının yardımları ve destekleriyle ("Her ayın biriyle on beşinde çıkar fikir ve sanat gazetesi") *Yaprak*'ı 1 Ocak 1949 – 15 Haziran 1950 tarihleri arasında çıkardı. Buradaki mektuplardan da anlaşılacağı gibi *Yaprak* Ankara'da kurulmuş, "Sahibi ve yazı işlerini fiilen idare eden Orhan Veli" tarafından İstanbul'dan yönetilmiştir. Dolayısıyla, bazı yerlerdeki "dergi kapanınca İstanbul'a yerleşti" ifadesi pek doğru değildir. O. Veli'nin, dergiyi çıkarabilmek için, paltosunu ve Abidin Dino'nun hediye ettiği resimleri sattığı ise bilinen şeylerdir. Bu arada bu tarihsiz mektubun, *Yaprak*'ı çıkarına hazırlıkları sırasında, yani 1948'in son günlerinde yazıldığı anlaşılmakta.

tupların beni şaşırttı. Bana odayı boşaltmamı teklif ediyorsun. Öyle mi yapmam lazım? Sana gönderdiğim son mektup âşıkane bir mektuptu. Halbuki senden aldığım cevaplar ancak arkadaşça şeyler. Bunda bir kasıt mı var? Yoksa farkında olmadan mı yaptın? Ankara'dan ayrılıp nereye gideceksin? Gideceğin yer muayyen bir yer değilse İstanbul'a gel. Burada konuşalım. Belki ben de kararlarımı ona göre değiştiririm. Ama bunu bana çabuk bildir. Çünkü ben de vakit geçirmeden karar vermeliyim. Hasretle, sevgiyle gözlerinden öperim. Hemen cevabını bekliyorum. Dün Fehamet Hanım'ı gördüm. Ankara'ya gidip sizde kalacağını söylemişti. Orada ise ona da selamlar ederim. Annenin de hürmetle ellerinden öperim.

Orhan Veli

[İstanbul] 6 Mart 1949

Canım Nahitim,

Florya'dayım. Dünden beri seni görmüyorum. Özlemiş olabilirim değil mi? Ama yine de bu satırları yazmayabilirdim. İhtimal sarhoşluk. Yarın dersin yok. Bu mektubumu ancak salı günü alacaksın. O âna kadar da sana mektup yazdığımı söylemeyeceğim. Yazdığım şeyin sahiden bir mektup olduğuna inanmak istiyorum. Ne vakittir yazmadığım için olsa gerek, mektup yazmaya hasret kalıruş olacağım. Bu hasretin içinde senin bana karşı iyi şeyler duyduğun günlere de hasret var galiba. Zaten bu satırları yazmaya senden askerliğim sırasında aldığım mektupları hatırlayarak karar verdim. Senin yanında olayım olmayayım, yıllardan beri bütün hatıralarım seninle dolu. Bunu duyup düşündükçe bana zaman zaman ettiğin haksız sitemlerden dolayı sana kırılıyorum. Ama doğrusu şu anda onları da aklıma getirmek istemiyorum. Biraz sarhoşum ve bu sarhoşluğum içinde sen benim iki sene, beş sene, yedi sene, on sene, on iki sene evvelki sevgilimsin.

Sevgili Nahitçiğim, bundan sonra bana kötü sözler söylerken ne olursun bu hissimi hatırla. Sana karşı o kadar iyi şeyler duyuyorum ki senin kötü bulduğun hallerim bile belki bu hislerden geliyor. Belki salıya kadar beklemene razı olamayacak, bu mektubun bir an evvel eline geçmesi için, ev adresine göndereceğim. Başkalarının eline geçebilirmiş. Geçsin.

Orhan Veli

[Ankara] 16 Mayıs 1949

Nahit,

Bu mektubu senden ayrıldıktan sonra yazıyorum. Çok üzgünüm. Her şeyden çok senin üzülmene üzülüyorum. Bununla beraber üzüntünü hiçbir suretle hafifletemem. Haklısın. Seni hiçbir zaman unutamayacağımı bildiğim halde, beni unutmanı istiyorum. Bir iki güne kadar İstanbul'a gitmek imkânlarını arayacağım. Bu müddet zarfında da seni görmemeye çalışacağım. Sizin eve senin evde bulunmadığın saatlerde geleceğim. Seni adiliklerime daha fazla tahammül etmeye zorlayamam. Aramızda bir şey geçtiğini hiç kimse bilmesin. Ben yine buradan güzellikle ve senin rızanla ayrılmış olurum. Bu isteğim hiçbir hesaba müstenit değildir. Ben, ne olursa olsun, hayatıma ne karışmış olursa olsun, hiç kimseyi senin yerine koymadım. Bu sözleri seni tekrar kazanmak maksadıyla söylediğimi sanma. Mahvolmuş bir insanım. Kimseden bir şey beklemeye hakkım yok. Tek arzum, tek endişem seni küçük düşürmemektir. Belki geç kaldığımı söyleyeceksin. Hayır. Seni son günlerde küçük düşürmedim. Böyle bir şeye razı olursam kendimi de küçültmüş olurum. Çünkü biraz evvel de söylediğim gibi sen benim hayatımdaki tek hadisesin. Adiliklerimi yalnız sen bil. Başka kimse bilmesin. İstersen benden hiç bahsetme. Zaten bu daha iyi. O zaman beni daha çabuk unutursun. Unutmanı kötü şekilde hatırlamana tercih ediyorum.

Allah'a ısmarladık Nahit.

Orhan Veli

[Ankara] 23 Mayıs 1949

Mektubunda benden müspet cevap istediğin takdirde de bir iki satır yazmam lazım geldiğine dair bir işaret yok. Belki de bu âna kadar bunun için yazamamışım. Ama mademki hep seninle beraberim, hep senin yanındayım; hep seni sevdiğimi söylüyorum artık bir başkasını düşüneceğim akla gelebilir mi?

Sen çok huysuz bir kadınsın. Belki bu satırlarım da seni tatmin etmeyecek. Ama ne yapayım? Ne yapayım da memnun olasın? En güzel şeyleri sana karşı duyduğumu en iyi senin bilmen lazım. Beni anlamıyorsan kabahat bende değil. Anlatabildim mi, sevgilim.

Orhan Veli

[İstanbul] 12 Temmuz 1949

Sevgili Nahitim,

Yolculuğumuz bir hayli uzun sürdü. Sabah ancak sekiz buçukta hareket edebildik. Pek az yer müstesna her tarafta yağmur vardı. Hatta birçok yerde sellerle karşılaştık. Bu yüzden de İstanbul'a çok geç vardık. Haydarpaşa'ya geldiğimiz zaman saat iki buçuktu. Motorla Sirkeci'ye geçtik. Otobüste Suat Taşer de önümde oturuyordu. Sabahattinlere ancak saat üç buçukta gelebildik. Hepsi uyandılar. Bir müddet sonra Mualla ile Dora yattılar. Biz Sabahattin'le altı buçuğa kadar oturduk. Kaç gecedir nasıl uykusuz olduğumu biliyorsun. Bütün o gecelerden sonra bu son uykusuzluğun ne olduğunu herhalde tahmin edersin. Yattığım zaman resmen gündüzdü. Buna rağmen saat onda, yine herkesten evvel kalktım. Mütemadiyen yağmur yağıyor. Çok tatsız bir hava. Ayrıca soğuk da var. İlk iş olarak sana bu mektubu yazıyorum. Tabii hiçbir yere çıkmadım. Daha eve dahi gitmedim. Öğle yemeğine burada, yani Eyuboğullarında kalıyorum. Mualla ile Dora da buradalar. *Kuymak* yapacaklar. Hani şu meşhur yemek. Biraz evvel telefonda Fuat Ömer ile konuştum. Öğleyin o da gelecek. Sabahattin'in evini kastederek, "Orasını," dedi, "Kerbela'ya çevirdiler ama mademki sen buradasın, evvel Allah haklarından geliriz." Ben bununla beraber çok yorgunum. Ancak akşama, kendi evime gittikten sonra, dinlenebileceğim.

Bütün bu hikâyeleri sana halimi arz etmek için anlattım. Şimdi gelelim size. Evvela anneni sorayım. Nasıl, iyi mi? İn-

şallah eskisinden daha iyidir. Ateşi düşüyor mu? Gerçi ben ayrılalı pek bir şey fark etmemiştir. Ama yine de merak ediyorum. Mektubunda mutlaka annenin sıhhi vaziyeti ile birlikte son ateşini de bildir. Yemesi içmesi nasıl? *Vitakaps*'la öteki iştiha ilacı nasıl tesir etti? Aman Nahitçiğim, annene dikkat etmeyi unutma. Terli terli açılmasın. Rüzgârda oturmasın. Terli iken su içmesin. Kendisini çok yormasın. Gıdasını ihmal etmesin. Gıda deyince tabii aklıma sen geliyorsun. Ne yapıyorsun? Yoruluyor musun? Mutfak işleriyle sokak işleri bağdaşabiliyor mu? Misafirler devamda berdevam mı? Ayrıca senin sıhhatini de merak ediyorum. Ellerin nasıl? Lekeler geçmedi mi? İçki içme, baharlı biberli şeyler, yumurtalar, kızarmış yağlar –tabii bu da güç ama– pek fazla yeme. Senin de sıhhat haberini bekliyorum. Gerçi aksi haber almak istemem, ama müşkül durumda kalırsan, sıkışırsan, hemen bana yaz, derhal gelirim. Bununla beraber inşallah annen çabuk iyileşir de sizler buraya gelirsiniz. Sabahattin ağustosun on ikisinde mutlaka burada olacağını söylüyor. Başta Mualla olmak üzere, Dora, Sabahattin cümle selam ediyorlar. Mualla "başta Mualla olmak üzere" kaydını koymamı kendisi istedi, onun için öyle yazdım.

Cevabını bekliyorum. Annenin ellerinden, senin gözlerinden hasret ve muhabbetle öperim. Belki unutmuşsundur, adresimi tekrar yazıyorum.

Orhan Veli

İskele Karşısı 77, Sarıyer

Âli Fıratlı ile Ekremciğime çok selamlar. Melih ne yapıyor? Piyesini yazıyor mu? Onun da gözlerinden öperim.

[İstanbul] 16 Temmuz 1949

Canım Nahitçiğim,

Mektubuna pek fazla sevinemedim. Neden bu kadar kötü şeyler düşünüyorsun. Oysa ki sen benim her an hatırımdasın. Senden başkasını ne sevebilirim ne de sevebileceğimi aklımdan geçiririm. Bana biraz olsun inanmanı istiyorum. Geçen akşam Sabahattin'in evinde seni telefonla aramayı düşündüğüm vakit ne kadar sevinmiştim. Ama bir sürü insan arasında pek az konuşabildim. Yine bir fırsat çıkarsa sesini duymak benim için büyük bir saadet olacak.

Çok müşkül durumda da beni rahatsız etmeyeceğini söylüyorsun. Bense böyle olmasını istemiyorum. Senin her işine koşmak beni memnun eder. Bunun seni de memnun etmesini isterim.

Annenin sıhhatinin iyi olmasına sevindim. Şimdi inşallah daha iyidir. Yalnız bir yanlışlık yapmışsın. Ateşinin 38,8 olduğunu söylüyorsun. Herhalde 36,8 olacak. Bu mektubumu aldıktan sonra da sıhhi vaziyetinin ne merkezde olduğunu bildir. Seni de merak ediyorum. Ellerinin kızartısı geçti mi? Perhiz edersen herhalde geçer.

Nahitçiğim, senden ricam var. Bu mektubumu alınca – tabii hemen gidemezsin, eve bırakacak birini bulunca– Hacı Bayram Camii'ne kadar gidiver. Orada cami karşısında Emniyet Birinci Şube Müdürlüğü vardır. İçeriye gir. "Basın masası neresi?" diye sor. Gösterirler. Alakadar memura, "Ben *Yaprak* gazetesi sahibi Ahmet Orhan Kanık'ın hüviyet varakasını ala-

cağım" de. Dosyada bir vekâletname vardır. O vekâletnamede hüviyet varakasının sana verilmesini yazdım. Unvanın da Kız Lisesi Edebiyat Öğretmeni'dir. Giderken yanına kendi hüviyet varakanı da alırsan iyi olur. İşlerimle fazla meşgul olamadım. Daha doğrusu fazla bir şey yapamadım. Kitapçılar ölü mevsim olduğundan bahsediyorlar. Bakalım. Yine uğraşacağım. Gazetelerde Polatlı'daki tatbikatı okudum. Herhalde Mehmet Ali Bey bu hafta geç gelmiştir. Kendisine pek çok selamlar eder, gözlerinden öperim. Ekrem'in keza. Annene hürmetler ederim. Senin de hasretle, muhabbetle gözlerinden öperim canım sevgilim.

Orhan Veli

Bizim peder bey de burada. Onun için evde hiç rahat edemiyorum.

Benim hüviyet varakamı göndereceğin mektubu taahhütlü yollarsan iyi olur. Sana zahmet olacak ama, senden yakın hiç kimsem yok.

Nazım en çok sana geçer.

Yarışlara gidemiyorum. Para yok.

[İstanbul] 26 Temmuz 1949

Canım, sevgilim, Nahitim,

Mektubumu geciktirdiğime bakıp sanma ki seni unuttum. Hep seni düşünüyor, hep seni arıyorum. Geçenlerde Fuat Ömer'e gitmiştim. Senin kırmızı benekli elbisenin kumaşına benzer bir kumaş gördüm. Nasıl bir his duyduğumu dünyada tahmin edemezsin. Etsen ne kadar memnun olursun.

Burada oldukça tatsız bir hayatım var. Hiçbir yeri gördüm diyemem. Ayrıca tanıdıkları da görmüyor gibiyim. Geldiğimizden beri Sabahattin'i iki defa gördüm. Bu çarşamba Ada'ya gidecektim. Fakat Sabahattin "Geleceğin zaman at yarışı olmasın" dedi. Halbuki perşembe günü bayram münasebetiyle yarış var. Yarışa gitmeyi tercih ediyorum. Evvelsi gün gittim. 6 lira kaybettim.

Magdi'yi soruyorsun. Geldi. İstikbal merasiminde ben yoktum. Kendisiyle ancak gelişinden bir hafta sonra teşerrüf edebildim. Uzun boylu, zayıf, kırmızı saçlı, mavi gözlü bir kız. Saçları saçak saçak. O bakımdan Roji'ye benziyor. Fakat Roji'ye nazaran çok daha sempatik, daha girgin, daha misafirperver, daha teşrifatsız. Fakat daha medeni, daha iyi kalpli. Hâsılı çok iyi bir kız. Bununla beraber Roji kadar güzel sayılmaz. En mühim tarafı sesi ve konuşması. Sesi kedi yavrusunun sesine benziyor. Üç yaşındaki çocuk gibi konuşuyor. "Denizi hiç görmemiş, bakalım yadırgayacak mı?" diyorlardı. Halbuki denize herkesten fazla intibak etti. Motor kullanıyor

(yeni öğrenmiş), yüzme biliyor (onu eskiden bilirmiş). İşte sana Magdi Hanım hakkında malumat. Piyanosunu hiç dinlemedim, bilmiyorum.

Benim hastalığım ilacın temin ettiği muvakkat düzelmelerle devam ediyor. Kendi hastalığından bahsediyorsun. Nedir? Ne hissediyorsun? Yoksa elindeki lekelerden mi bahsediyorsun? Erol geldi. Senin yine her akşam içtiğini söyledi. Halbuki benim yanımda olduğun zamanlar pek fazla içmezdin. Benim olmayışım içmemen için iyi bir vesile idi. Bu sıhhatin için de doğru bir hareket olurdu. Ama mühim olan ne benmişim demek ne de sıhhatin. Mamafih ben de içiyorum. Bu mektubu da öğle vakti Mösyö Lambo'nun dükkânından[33] yazıyorum. Mektubu sana yazdığımı söyledim. Selam ediyor.

Benim Emniyet'te takip ettiğin işlerim için çok teşekkür ederim. Olmadıysa fazla üstüne düşme. Zarar yok, olmayıversin. Keza kilit için de teşekkürler ederim. Para vaziyetim pek parlak değil. Bununla beraber ay başında inşallah kirayı göndereceğim.

Annenin hastalığının oldukça iyi olduğunu öğrendim. Çok sevindim. Şimdi yegâne dikkat edilecek nokta gıda meselesi, biraz da istirahat. Bir de yeniden soğuk almaması lazım. Ben Ankara'ya gelince yeniden hastabakıcılık vazifemin başına geçerim.

Mektubumu kesiyorum. Tanıdıklara selam ederim. Senin de hasretle muhabbetle gözlerinden öperim sevgili Nahitim.

İstanbul'a gelmene suret-i katiyede imkân yok mu? Bir imkân arasan olmaz mı? İyi bir haberin beni çok sevindirecek.

Orhan Veli

33 Lambo'nun Meyhanesi: Beyoğlu Balık Pazarı Nevizâde Sokağı 13 numaradaki "Alaylılar Akademisi". Metin Eloğlu'nun tasviriyle "tramvay sahanlığını andıran" bu daracık dükkânın en büyük müdavimi O. Veli'ydi. Sarıyer'deki evinden "İstanbul'a geldiğinde" çoğunlukla burada oturup şiirler, yazılar, mektuplar yazar ve dostlarıyla buluşurdu. "Mösyö Lambo'nun yeri"nde Nahit Hanım'la da baş başa oturduğundan söz edilir.

[İstanbul] 14 Ağustos 1949

Sevgili Nahitim,

Herhalde mektubumu almadan yazdığın o mektuba sonradan üzülmüşsündür. Çünkü birçok şeyde haksız olduğunu, sitemlerinin yerinde olmadığını anlamışsındır. Bu itibarla onlar üzerinde tekrar durmak istemiyorum. Yalnız dokunmak istediğim birkaç nokta var. Evvela, beraber düştüğüm insan kim? Böyle bir şey yok. Tek başıma ekmek almaya gidiyordum. Kendini hatırlatmak suretiyle beni rahatsız ettiğin, senin yokluğunun benim hayatımda hiçbir şey değiştirmediği filan gibi öteden beri mütemadiyen tekrarladığın boş vehimler için bir şey diyemiyorum. Çünkü ne desem faydası olmuyor. "Senin için ben neyim?" diyorsun. Benim için her şey olduğunu mademki bugüne kadar anlatamadım, şimdiden sonra ne yapıp da anlatabilirim. Hoş, ne istersen yaparım, ayrı mesele. Canım Nahitçiğim, bu çocukça kaprislerden vazgeçsen, bana daha sitemsiz, daha tatlı mektuplar yazsan olmaz mı? Bütün mektuplarımız *hırgür*le dolu. Geçen mektubumda da söylemiştim. 12 Ağustos akşamı Ada'da idik. Her an gelebilirsin diye bekledik. Ben, hiç olmazsa bir telgraf çekeceğini umuyordum. Bütün umduklarım boşa çıktı. Çok üzüldüm. Saatlerce yalnız senden bahsettik. Halbuki sen o gün Dikmen'de imişsin.[34] Ne ise, bunu da sitem olsun diye söylemiyorum. Yünü vermek üzere Dora'yı bugünlerde gör-

34 Dikmen: Atatürk Orman Çiftliği, Esat, Etlik, Keçiören gibi dönemin önemli gezi ve piknik yerlerindendi.

mek isterdim. Fakat bu yakında Ada'ya gitmeyeceğim. Yarın Mualla'ya sözüm var. Belki onunla gönderirim.

İstanbul'a gelmeye hâlâ niyetin yok mu? İyi niyetle yazılmış cevaplarını bekliyorum.

Gözlerinden öperim. Annene pek çok hürmetler ederim.

Orhan Veli

[İstanbul] 18 Ağustos 1949

Sevgili Nahitçiğim,

Aynı zarfın içinden çıkan iki mektubunu da okudum. Birincisi, müruruzamana uğramış ama orada yazdığın bazı şeylere de cevap vermek istiyorum. Yalnızlıktan sıkıldığını söylüyorsun. Buna biraz da kendinin sebep olduğunu, o sıkıntıyı biraz da kendinin yarattığını bilmem kabul etmek ister misin. Her mektubumda tekrarladığım gibi, bir daha söyleyeyim: Bir parça daha iradeli olsaydın senin için bu yaz İstanbul'a gelmek o kadar zor değildi. Son mektubunda birkaç gün için gelmek ihtimalinden bahsediyorsun. Bunu okuduğum zaman çok sevindim. Gelirsen çok iyi olur. Yüksek Kaldırım'daki ev hakkında Erol'un sana verdiği malumat herhalde doğru değil. Çünkü doğru olsaydı Dora o kadar ısrarla teklif etmezdi. Dora deyince yine Sabahat'ın yünü aklıma geldi. Maalesef hâlâ veremedim. Ama unuttuğumu sanmayın. Evvelki mektubumda da yazdığım gibi, onlardan kimseyi gördüğüm yok. Pazartesi günü Mualla'yı görecektim, gidemedim. O da şimdi Hâlet'le beraber seyahate çıktı. Ada'ya belki yarın, belki öbür gün sırf bu yün meselesi için gitmek istiyorum. Gitmediğim takdirde Beyoğlu'ndaki yüncüleri dolaşıp kendim alamaz mıyım. Elimdeki numuneyi gösterip "Bu marka, bu renk, bu kalınlık, dört liralık çilelerden bir tane" desem vermezler mi? Sen ihtiyaten bana bunun cevabını yaz. Sabahat'a karşı da çok ayıp oldu ama, ne yapayım? Doğrudan doğruya kendilerine yazsalardı herhalde daha iyi olurdu.

Sabahattin'le Magdi bu yakınlarda ve bir iki gün kalmak üzere Ankara'ya gidecekler. Sabahattin benim de gelmemi teklif etti. İmkân aramaya başlamıştım. Fakat Maarif Şurası meselesi biraz keyfimi kaçırdı. Üstelik ay başında senin gelmen ihtimali de olunca ikinci şıkkı tercih etmek istedim. Nahitçiğim, ben daha hâlâ kira gönderemedim. Ekrem yahut annesi bir şey söylüyorlar mı? Lütfen bana bu hususta bir şey yaz. Bununla beraber yakınlarda gönderebileceğimi umuyorum. Ne zaman döneceğimi soruyorsun. İşlerimi halledemediğimi söylemiştim. Kitapçı Remzi eylülde konuşalım dedi. Ayrıca 20 Eylül'de davamız var. Orada da bulunmak istiyorum. Ondan sonra dönerim herhalde. Zaten sen de buraya eylül başında gelirsen ondan sonra fazla kalmayacağım demektir. Bir de İstanbul'daki tevziat (*Yaprak*) işini düzenlemek istiyorum. O bir hayli uzunca iş. Eski bayiden daha hâlâ eski sayıların hesabını alamadık. Neyse bunlar seni alakadar etmesin.

Canım Nahitim, her zaman aklımdasın. Benim yanında olmanı ben senden daha çok istiyorum. 30 Ağustos için bir piyango bileti aldım. Türlü türlü hayaller kuruyorum. Bu hayallerin içinde en esaslı yeri şüphesiz sen işgal ediyorsun. Ah istediklerimiz bir olsa. Canım sevgilim, hasretle, muhabbetle gözlerinden öpüyorum. Mektubunu ve seni bekliyorum.

Orhan Veli

Geçen gün Muattar Hanım'a gittim. İlk defa görüyorum kendilerini. Behzad'la filan hep senden bahsettik. Annenin hastalığını yeni duydular. Suphi söylemiş inanmamışlar. Annene de pek çok hürmetler ederim.

SDC
Sanat Dostları Cemiyeti
İstanbul

[İstanbul] 1 Eylül 1949

Nahitçiğim,

Telefonda Erol'a fazla bir şey söyleyemedim. Söyleyemezdim de. Mektubunu dün akşam aldım. Bu mektubun eline bugün geçmesi için çalışacağım. Ama ne faydası olacak? Geçen seferki mektubumda –ki belki artık okumuşsundur– hastalığından bahsediyordum. Gelip seni doktora götüreyim diyordum. İstanbul'a ne zaman geleceksin diye soruyordum. Evvelki telefon muhaverelerimizden bahsediyor birincisinin beni rahatsız ettiğini senden ikinci telefonu alınca memnun olduğumu söylüyordum. Mektubumun edası her zaman olduğu gibi, fazla samimi idi. Şimdi de ben senden haber bekliyorum. Mektubumu alır almaz cevap yaz. Ne oldu?

Hasretle, muhabbetle gözlerinden öpüyorum canım sevgilim.

Orhan Veli

Cevabın mufassal olsun. Bir kere mektubunu açıp okumak nezaketsizliğini gösteren bir insana karşı suçlu olma. Üstelik bu nihayet seninle benim aramdaki bir hadisedir. Halbuki zevcinizin maşukaları dillere destan. Yalnız sen mi kabahatli olacaksın?

Annenin ellerinden öperim.

YAPRAK
SANAT GAZETESİ
DE 110 ANKARA

18. IX. 1949

ناهید،

قاچ گوندزی سندن مکتوب بکلیورم. حالبوکه هیچ بر
خبر آلامادم. اکرم کلدی. اوده سیلامدن بشقه برشی سویلیه‌دی.
ناصلسک؟ خسته خلان دکلمیسک؟ بن هیچ ای دکلم.
اعصابم چوق بوزوق.
صحت خبریکی بکلیورم. حسرتله گوزلرکدن اوپرم.
آنکه یک چوق حرمتلر ایدرم.

[illegible]

ایشلرمدن هیچ برشی حل ایده‌مدم. بر قاچ غروش
تدارک ایدوب آنقره‌یه دونمک نیتنده‌یم. آما بکه ده‌سن
بنی بکله میورسک.

YAPRAK
Sanat Gazetesi
P.K. 179 Ankara

[İstanbul] 18 Eylül 1949

Nahit,

Kaç günden beri senden mektup bekliyorum. Halbuki hiçbir haber alamadım. Ekrem geldi. O da selamdan başka bir şey söylemedi. Nasılsın? Hasta filan değil misin? Ben hiç iyi değilim. Asabım çok bozuk.

Sıhhat haberini bekliyorum. Hasretle gözlerinden öperim. Annene pek çok hürmetler ederim.

Orhan Veli

İşlerimden hiçbir şey halledemedim. Birkaç kuruş tedarik edip Ankara'ya dönmek niyetindeyim. Ama belki de sen beni beklemiyorsun.

[İstanbul, tarihsiz]

Nahit Hanımcığım,

Dora ve Fehamet Hanım'la birlikte Mösyö Lambo'nun dükkânındayız. Fehamet Hanım yarın Ankara'ya gidiyor. Sizi hatırladık. Bir selam gönderelim dedik. Hasretiniz canımıza tak dedi. Ya siz gelin ya biz gelelim.

Sonsuz sevgiler. Annenize hürmetler.

Orhan Veli

Annenizin ellerinden, sizin gözlerinizden öperim.

Dora

İstanbul, 17 Mayıs 1950

Canım Nahitim,

Geldiğimden beri bir dakika boş değilim. *Yaprak*'ta bir sayfaya yakın boş yer kaldı. Dolduracağım diye çırpınıp duruyorum. İnşallah olur. Burada matbaa ve matbaa malzemesi bakımından gördüğüm kolaylığa şaştım kaldım. Ankara'da otuz liraya aldığımız kâğıdı burada on altı liraya aldım. Matbaalar da hem bol hem ucuz. Tanıdıklardan kimseyi göremedim. Yalnız Doraları gördüm. Muattar Hanım'la, Fehamet Hanım'ı, İffet Hanım'ı bugünlerde arayacağım. Sana ayrıca yazarım.

Seçimlere ne dersin? Benim hayretim hâlâ devam ediyor. Tabii Tahsin Bey'den artık bir şey ümit edilemez. Bu sefer Avni Bey'den rica ederiz.[35] Sana daha uzun mektuplar yazacağım. Fakat şimdi matbaaya sayfa bağlamaya gidiyorum. Geç kalmak ihtimali var. Kusura bakmazsın. Senden ayrıldığımdan beri hep seni düşünüyorum. Sabahleyin Pendik'ten geçerken bir hüzün duydum. Orası bir nevi ikinci memleketim gibi geldi bana. Sizin oturduğunuz mektep, Pavli Adası, iskele başındaki gazino bana hep o yazı hatırlattı. Nahitçiğim, inşallah yakında Ankara'ya geleceğim. Eskişehir'den sana telgraf çekmek istedim, fakat hangi adrese göndereyim? Senden iyi haberler bekliyorum.

Hasretle, muhabbetle gözlerinden öperim.

Orhan Veli

35 Bu mektuptan üç gün önce, 14 Mayıs 1950 seçimlerinde Demokrat Parti iktidara gelmiş, Milli Eğitim Bakanlığı'nda Hasan Tahsin Banguoğlu koltuğunu Hüseyin Avni Başman'a devretmişti.

YAPRAK
Sanat Gazetesi
P.K. 179, Ankara

[İstanbul] 25 Mayıs 1950

Canım, sevgilim Nahitim,

İstanbul o kadar güzel ki insan görmeden düşünemiyor. Bu belki de benim mahrumiyetlerimden geliyor. Çünkü bütün güzellikleri görüyorum, hiçbirinden istifade edemiyorum. En çok da senin yanımda olmanı istiyorum. Niçin bana bugüne kadar mektup yazmadın? Yoksa ilk mektubum hoşuna mı gitmedi? O mektubu ne büyük üzüntüler ve telaşlar içinde yazdığımı, tasavvur edemezsin. Hâlâ da işlerimi tam manasıyla yoluna koymuş sayılmam. Kısmet olursa –ki elbet olacak– ay başında yeni sayıyı çıkarıp Ankara'ya geleceğim. Yazı bakımından da sıkıntı çekiyorum. Sen günlerini nasıl geçiriyorsun? Annen ne âlemde? Sabiha Hanım geliyor mu? Sabiha Hanım'ın çantasını her gün tebessümler içinde seyrediyorum. Bununla beraber çok işime yaradı.

Dert çokluğundan henüz kimseyi göremedim. Ne Fehamet Hanım'ı görebildim, ne Muattar Hanım'ı. Behzad da turnede imiş. Mamafih bugünlerde Muattar Hanım'ı arayıp ev meselesini soracağım. Geçen gün İffet Hanım'a gittim. Yoktu, haber bıraktım. İnşallah yarın tekrar gideceğim. Şu nakil işi olursa çok iyi olur. Bu hususta Avni Bey'le görüşmeye teşebbüs edelim mi? Bununla beraber, bu meseleyi ben Ankara'ya

gelince görüşürüz. Daha iyi olur herhalde. Sana çok, pek çok şey yazmak istiyorum ama mektupla olmuyor. Yanında olmak, sesini duymak, saçlarını okşamak istiyorum. Hasretinı tren Ankara'dan kalkar kalkmaz başladı. Canım sevgilim, sen de beni unutma. Gittikçe daha çok arıyorum seni. Posta kutusuna sık sık gidiyor musun? Mektuplarımı vaktinde alıp almadığını da düşünüyorum. Bir yandan adresimi unutmuş olman ihtimalini de düşünmüyor değilim. Onun için her ihtimale karşılık yeniden yazacağım.

Sevgili Nahitim, senden iki satır da olsa bir haber almak beni bahtiyar eder. Ne olur bana bir şeyler yaz. Hasretle gözlerinden, her yerinden öpüyorum canım sevgilim.

Orhan Veli

Annene de hürmetler eder ellerinden öperim.

Adresim:
İskele Karşısı **77**
Sarıyer

[İstanbul] 11 Haziran 1950

Canım sevgilim Nahitçiğim,

Sana baştan savma, kısa kısa mektuplar yazdığımdan şikâyet ediyorsun. Baştan savma yazmıyorum. Herhalde sana öyle geliyor. Öyle gelmesi de bu sözü söylemek isteyişinden. Ben de senin cevaplarını çok bekliyorum. Ayrıca evvelki mektuplarımda da yazdığım gibi vakit bakımından çok sıkışık günlerim oluyor. Bazen günlerce on dakika boş vakit bulamıyorum. Durumun benim sana karşı daha alakalı olmamı icap ettiriyormuş. Benim alakamın senin durumunla bir münasebeti olmasa gerek. Çünkü o durum ne olursa olsun ben seninle alakadarım. Bunu bilmez değilsin Nahitçiğim, yalnız biraz naz etmek istiyorsun. Ne yapalım, o da senin hakkın olsun. Seni çok göreceğim geldi. Ankara'ya ne zaman dönmem icap ettiğini sormuştum. Vazıh bir şey söylemiyorsun. Dönebilmek için senden haber bekliyorum.

Posta kutusuna verdiğin para için teşekkür ederim. Havaleleri almak için lüzumlu olan vekâletnameyi senin namına yaptım. Bundan Mazhar'a bahsetme. Gerçi Mazhar dürüst çocuktur. Fakat göndermesi lazım gelen bazı paralar vardı. Müteaddit mektuplarıma ve telefonlarına rağmen gönderemedi. Onun için bu zahmete katlanmayı da senden rica ediyorum. Ne kadar para gelmişse alıp bana gönderiver. Para miktarı fazlacaysa kutu için verdiğin on beş lirayı içinden kes. Miktar fazla değilse ayın on beşinden sonra gelecek paradan al. Çünkü çıkacak sayı için elimde beş para olmadığı gibi eski sayı hesabından da burada borçlarım var. Yalnız postadan

para alırken her havalenin miktarını bir kâğıda yazıp gönderenin adı ile soyadını da yanında işaret edersen iyi olur. Adreslerini yazmana lüzum yok. Sadece adı ile soyadını yaz. Kim olduğunu ben anlarım. Bazı havale kâğıtlarının yanında mürsil tarafından yazılmış yazılar vardır. Onları da gönderenin adı ve soyadıyla birlikte bana göndermeni rica ederim.

Hayatım hakkında malumat istiyorsun. Hayatımın hiçbir fevkaladeliği yok sevgilim. Gazetenin işlerinden vakit arttığı zamanlarda ekseriya Sabahattin'le beraber oluyorum. Bir iki defa Büyükada'ya gittik. Bir iki defa Fuat Ömer'le beraberdik. Birkaç defa Doralara gittim. Gazete çıkınca abone ve bayi işlerini ya Sabahattin'de yapıyoruz ya Seza'da. Eğlence olarak da birkaç defa meyhanelere gittik. Bir akşam Sabahattin ve Dora ile İstinye'ye gittik. Gece döndüğümüz vakit Sabahattin bizi Londra Barı'na[36] davet etti. Orada Naim'in karısı Nurdan'ı gördük. Onunla birer defa dans ettik. Bir kadeh de viski ısmarladık (tabii ben değil). İşte bütün sefahatim bundan ibaret. Hayatımda türlü mahrumiyetler var. Bunların başında, inan bana sevgilim, sen geliyorsun. Bir an evvel sana kavuşmak, senin yanında olmak istiyorum.

Nahitçiğim, postadan alacağın paraları Sabahattin Eyuboğlu'nun adresine gönderirsen ve masrafını içinden çıkararak telgraf havalesi ile gönderirsen çok iyi olur. Çünkü Mazhar'dan hiç para gelmiyor. Sana Sabahattin'in adresini de yazıyorum.

Annenin ellerinden öper, seni de hasretle kucaklarım canım sevgilim.

Orhan Veli

Sabahattin Eyuboğlu
Soğanağa, Hamam Sokağı Emek Apartmanı
Bayezid – İstanbul

36 Beyoğlu Meşrutiyet Caddesi'nde bugün de hizmet veren tarihi Büyük Londra Oteli'nin barından söz ediliyor.

[İstanbul] 21 Haziran 1950

Nahitçiğim,

Bunu sana sadece iş mektubu olarak postanede yazıyorum. Dün Erol'la telefonda görüşmüş ve kendisinden bazı şeyler rica etmiştim. Herhalde sana söylemiştir. Mazhar'dan para alabildin mi? Ankara'dan hiç para gelmemesi işleri çok bozdu. Gazeteler altı günden beri matbaada basılmış olarak duruyor. Senden ricam alabildiğin paraları son süratle göndermendir. Çok müşkül vaziyetteyim.

Mektupları açayım mı diye soruyorsun. Aç. İçinden çıkan pulları Merkez Postanesi'ndeki Kemal Bey'e verip paraya tahvil et. Onu da göndereceğin öbür paralara ilave et.

Bütün bunların sana zahmet olacağını düşünüp üzülüyorum. Fakat ne yapayım? Senden yakın kimsem yok.

Göndereceğin paraları çarşamba akşamına veya perşembe sabahı saat ona kadar Merkez Postanesi'nden telgraf havalesiyle gönderebilirsen Beyoğlu'na, Dora'nın adresine gönder. O vakte kadar yetişmezse yine Sabahattin'e gönder.

Tekrar tekrar özür diler, hasretle muhabbetle gözlerinden öperim canım sevgilim.

Orhan Veli

Birkaç gün sonra Ankara'ya dönüyorum.

[İstanbul, tarihsiz][37]

Canım Nahitim,

Mektubunu alınca hem sevindim hem şaşırdım. Aynı şeyleri ben de sana yazmak istiyordum. Mektubumu almadın mı? Buna iki cihetten canım sıkılıyor. Birincisi senin bakımından, ikincisi de posta kutusuna olan emniyetim bakımından. Bu mektubumu da acaba almayacak mısın? İstersen başka adres ver oraya göndereyim. Bu arada suiniyete dayanmayan, sırf yanlışlıktan ibaret olan ihtimalleri de düşünmüyor değilim. Başka kutulara ait mektuplar da kaç defa bizim kutudan çıktı. Mektubumu alırsan hemen cevap yaz.

Nasılsın, ne yapıyorsun? "Hasretim canına tak etmeden bana mektup yazma" demiştin. Hasretim daha senden ayrıldığım gün başladı. Artarak devam ediyor. Her yerde seni arıyorum. İstanbul'un neresine gitsem sana ait bir hatırayı düşünüyorum. Bununla beraber son hafta hemen hemen hiçbir yere gitmedim. Bunda Sabahattin'in Büyükdere'ye taşınmasının dahli oldu herhalde. Hep onunla beraberiz. Sık sık senden bahsediyoruz. Magdi'ye seni anlatıyoruz. Birkaç defa hep birlikte senin şerefine içtik. İstanbul'a gelmeye hiç niyetin yok mu? Fuat Ömerler Kastamonu'ya gittiler. Bir ay kalacaklar. O müddet zarfında onların evinde Sabahattin kalacak. Sabahat-

37 "*Yeni İstanbul* gazetesinin jürisine gittiğim günlerde" ifadesi ve "İstanbul'a nakil işin ne oldu?" sorusu bu tarihsiz mektubun 1950 Eylülü'nün başlarında yazıldığını gösteriyor. O. Veli, *New York Herald Tribune* ve *Yeni İstanbul* gazetelerinin ortaklaşa düzenledikleri Dünya Hikâye Müsabakası'nın jürisindeydi. 10 Ağustos 1950'de müsabaka sonuçlanmıştı.

tin söyledi: "Ev geniş, yaz da Nahit Hanım'a gelsin, bizimle beraber otursun" dedi. Gelebilir misin? Gelirsen çok iyi olur. Fazla masraf etmezsin. Yalnız motorla dolaşırız.

Seni çok arıyorum. Gelmeni çok istiyorum. Cevabında bana sevineceğim bir şey yaz. Zaten Ankara'da da kimse kalmadı gibi bir şey. Ahbaplarımızın çoğu burada. Ben tanıdıklardan kimseyi göremiyorum. Ne Muattar Hanım'ı, ne İffet Hanım'ı, ne Fehamet Hanım'ı, ne Perihan'ı. Hiçbirini göremedim. Dora'yı Erol burada iken görüyordum. Şimdi onu da gördüğüm yok. Melih'i bir defa gördüm. *Yeni İstanbul* gazetesinin jürisine gittiğim günlerde Ahmet Hamdi ile beraber oluyorduk. Bir defa da Orhan Borar'a rastladım. Otomobille beni Şişhane'den Taksim'e kadar götürdü. Onun dışında hep Sabahattin'le Magdi. Bir de onlara gelen misafirler. Geçenlerde Mualla gelmişti; dün Eskişehir'e gitti. Sana selam yazmamı söyledi.

İstanbul'a nakil işin ne oldu? Onu da merak ediyorum. Ben de vaziyetimi ona göre ayarlamak istiyorum.

Posta kutusuna hiç para gelmiyor mu? Para bakımından feci bir haldeyim. Dört günden beri yalnız beş kuruşum var. Mazhar'dan rica etmiştim. Ondan da ses seda çıkmadı. Bu mektubu postaya vermek bile bir mesele olacak.

Cevabını bekliyorum. Annenin ellerinden öperim. Meziyet Hanım'a, Erol'a, Ekrem'e çok çok selamlar. Sana da sonsuz sevgiler, hasretler.

Orhan Veli

[İstanbul] 3 Eylül 1950

Nahitçiğim,

Hiçbir şey söylemediğin için, birkaç günden beri de senden mektup alamadığım için bu mektubu posta kutusu adresine göndereceğim. İnşallah eline geçmesi fazla uzun sürmez. Geçen akşam telefonla seni aradık. Bulabilseydik bu noktayı da söyleyecektim. Dora ile Erol olup bitenleri anlattılar. Çok içerledim. Erol evvelsi gün İtalya'ya müteveccihen hareket etti. Senin işlerin ne âlemde? Yeni haberler yok mu? Buraya gelmeyecek misin? Dora'nın söylediğine göre raporun iki aylıkmış. Buraya geleceksen raporun biteceğine yakın değil, daha önce gel. Yazacağın mektupta bu hususları bildirmeni rica ederim.

Yeni İstanbul gazetesinin kuponlarını numara ile değiştirdim. Gönderiyorum. İnşallah iyi bir şey çıkar. Otomobil çıkarsa kendimiz mi bineceğiz yoksa taksiye mi vereceğiz?

Ben iki gündür hastayım. Müthiş bir ishal. Ayakta duracak takatım yok. Postaneye kadar nasıl gideceğimi düşünüyorum. Belki bugün iyi olurum.

Tercümeye çalışıyorum. Fakat pek yavaş ilerliyor. O da bir bitse de kurtulsam.

Mektubunu bekliyorum. Gözlerinden öperim sevgilim. Annene de arz-ı hürmet ederim.

Orhan Veli

[İstanbul] 15 Eylül 1950

Sevgili Nahitim,

İki gündür çok canım sıkılıyor. Ama inşallah uzun sürmez, geçer. Sebep de *Yeni İstanbul* gazetesinde senin Edirne'ye nakil edildiğini okudum. Acaba doğru mu, yoksa bir balondan, bir rivayetten mi ibaret? Seni Edirne'ye nakil etmeleri nispeten kolay. Fakat Halil Vedat Bey'i orta mektep Türkçe hocalığına göndermeleri pek o kadar kolay değil sanıyorum.[38] Şura-yı Devlet'lik mesele. Yeni Maarif Vekili ortalığı pek karıştırıyor. Bu işler sonunda başını yiyecek gibime geliyor. Başka bir şey de temenni edemiyorum. Bilmem hatırlar mısın bu zatı? Bir akşam Kutlu'da[39] yanıma gelmişti de benimle tanışmak istemiş, şiirlerime hayran olduğunu filan söylemişti. Demokrat Parti'den evvel mebusluk için Halk Partisi'ne müracaat etmiş. Onlar kabul etmemişler. O da Demokrat namzeti olmuş. Namzetliği sırasında rey toplamak için Samsun'da din propagandası yapmış. Namuslu insan rolünde göründüğüne göre şiirlerimi beğendiğini söylemesi yalan olmamalı. İyi ama benim şiirimi beğenen insandan da bu kadar yobaz, bu kadar geri bir mahlûk çıkar mı? Buna da

38 DP hükümetinin ikinci Milli Eğitim Bakanı Tevfik İleri döneminde Nahit *Hanım'ın eşi Halil Vedat Fırath, Sorgun Ortaokulu Türkçe öğretmenliğine* sürülmüştü (7 Eylül 1950). Ancak sürgüne gitmeyi reddederek bakanlığa karşı Danıştay'da dava açan Fırath, bu davayı 1951'de kazanmıştı.

39 Kutlu Pastanesi: O. Veli'nin Tercüme Bürosu'nda çalıştığı sırada sıkça gittiği Ankara'nın bu ünlü pastanesi, Atatürk Bulvarı'nda kaldırımı örten tentesi, asma katında orkestrası ve seçkin müdavimleri ile döneminin en Avrupai mekânlarındandı.

ayrıca üzülüyorum. Yani böyle bir insan tarafından beğenilmiş olduğuma...

Mamafih inşallah bu haberlerin aslı esası yoktur. Benim hükümlerim de boşunadır. Dün Boğaz vapurunda Selime Hanım'ı gördüm. Bu mesele üzerinde konuştuk. Onun Ankara'da olduğu sıralarda da aynı şeyler mevzubahis imiş. Senin her şeyi gayet mütevekkilane karşıladığını söyledi. O kadar da mütevekkil olma. Niçin susuyorsun? Edirne'de ne yaparsın? Bomboş bir şehir. Bununla beraber üzüntünü büsbütün artırmak da istemiyorum. Mütevekkil olma derken, seni daha kuvvetli olmaya davet ediyorum. En evvel de asap bakımından kuvvetli olmalısın. Canım, Nahitçiğim, inşallah her şey düzelir. Daha iyi, yani eskisinden de daha iyi bir hayatın olur. Ben her zaman senin yanındayım. İcap ederse mücadele ederiz.

Bugünkü gazetede de Muvaffak Şeref'in vekâlet emrine alındığını okudum. Bu herifler kudurdular galiba.

Nahitçiğim, sevgilim, tekrar söylüyorum, metin ol. Her şey düzelir. Bu hususta haberlerini bekliyorum Hasretle, aşkla gözlerinden öperim.

Orhan Veli

Annene hürmetler eder, ellerinden öperim.

[İstanbul] 21 Eylül 1950

Sevgili Nahitim,

Senden mektup bekliyordum. Daha doğrusu mektuptan çok haber. Son mektubuna cevap vermedim. Çünkü orada sorduğun şeye ondan bir gün evvel cevap vermiştim. Böyle bir şeyi sorman bile lüzumsuz sayıyorum. Seninle her yere gidebileceğimi, hatta bunu senden çok benim isteyeceğimi hiç sormadan bilmelisin. Mekteplerin açılma zamanı yaklaştığına göre yapılması lazım gelecek işler var mı? Ne yapmam gerektiğini bana bildir. Ankara'ya mı geleyim? Sana nasıl yardım edebilirim? Hiçbir şey gözünü korkutmasın. Evvelce de söylediğim gibi, hep senin yanındayım. Her şeye birlikte karşı koyar, birlikte tahammül ederiz.

Gazeteleri takip ediyorum. Ankara okullarının müdürleri arasındaki nakillerin şimdilik geri bırakıldığını okudum. Bunun sizlerle de alakası var mı? Sen daha evvel, becayiş suretiyle İstanbul'a nakledecek değil mi idin? O iş yarım mı kaldı? Dediğim gibi, haberlerini bekliyorum canım sevgilim.

Senin gözlerinden, annenin ellerinden öperim.

Orhan Veli

Tekrar ediyorum, kuvvetli ol, maneviyatın bozulmasın.

[İstanbul] 12 Ekim 1950

Sevgili Nahitçiğim,

Mektubumun içinden bir nüfus kâğıdı çıkınca ne olacağını merak etmişsindir. Önce onu anlatayım. Ben terhisimden sonra askerlik yoklaması yaptırmamıştım. Bunun için birkaç yüz lira para cezası vermem lazım geliyordu. Son af kanunundan istifade etmişiz. Fakat bu ayın on beşine kadar müracaat etmek icap ediyor. Ben bu ayın on beşine kadar Ankara'ya geleceğimi tahmin ediyordum. Gelgelelim hadisat müsaade etmedi. Şubem de Ankara'da olduğu için başka yere müracaat edemiyorum. Bu işin hallini senden rica ediyorum. Böyle bir zahmeti sana yüklediğim için özür dilerim. Fakat güç bir iş değildir. Askerlik Şubesi'ne gidip nüfus kâğıdımı gösterecek, bu adamın yoklamasını yapın diyeceksin. Oradaki bir sayfaya yoklaması yapılmıştır diye yazacaklar. Şube Reisi imzalayacak. Sen de nüfus kâğıdını alıp çıkacaksın. Askerlik Şubesi sizin evin hemen altındadır. Uçar Sokağı'ndan Necatibey Caddesi'ne çıkarsın. Sıhhiye'ye doğru biraz yürürsün, soluna gelir. İlkin Sokağı'nın, yani Hikmet Birand'ın sokağının tam karşısındadır. Yalnız bu ricamın ehemmiyetli tarafı hemen yapılmasıdır. Çünkü dediğim gibi müddet ayın on beşinde bitiyor. Bir de Şube'den benim adresimi sorarlar; buradaki adresimi verirsin. Katlanacağın zahmet için tekrar tekrar özür diler, teşekkür ederim.

Şimdi öteki meselelere gelelim. İadeli taahhütlü mektubunu aldım. Benden mektup beklediğini söylüyorsun. Hal-

buki ben de senden bekliyordum ve aynı şekilde senden niçin yazmadığının sebebini sormak istiyordum. Bundan evvelki mektubumu evde yalnız olmaman ihtimalini düşünerek posta kutusu adresine göndermiştim. Taahhütlü idi. İçinde *Yeni İstanbul* gazetesinin kura numarası vardı. Aklımda yanlış kalmadı ise numara 25250 idi. Onu lütfen postaneye uğrayıp alıver. O mektubu eve göndermemenin manasız olduğunu anlıyorum. Şimdiden sonra bütün mektuplarımı ev adresine göndereceğim. Bence seninle münasebetimin gizli bir tarafı olmamalı. Sen de aynı fikirde isen memnun olacağım. Bu mektubu Mösyö Lambo'nun dükkânında yazıyorum. Ondan ve benden başka kimse yok. Mektubun burasına gelince kalktım, Mösyö Lambo'ya, "İçime birdenbire bir sevinç geldi" dedim. Tabii bir şey anlamadı.

Birkaç gün için Ankara'ya gelip seninle konuşmak istiyorum. Fakat bugünlerde sizde kalmanın imkânsız olduğunu biliyorum. Aksi gibi Erollar da yok. Geçen gün Dora Ankara'ya eşya götüreceğini söylüyordu. Gidecek olursa belki ben de birkaç gün için gelip orada kalırım. Mektupla rahat rahat konuşamıyoruz.

Duyduğuma göre sizin nakil kararlarını iptal etmişler. İyi olmuş. Aksi halde kendi zararlarına olacaktı.

Sevgilim, mektuplarını bekliyorum. Hasretle gözlerinden öperim. Annene arz-ı hürmet ederim.

Orhan Veli

İSTANBUL'U DİNLİYORUM[40]

40 8 Mayıs 1947 tarihli mektubunda "Abidin'in son şiirimi beğendiğini söylüyorsun. Son şiir dediğin hangisi, bildirirsen kendisine gönderirim. Eğer 'İstanbul'u Dinliyorum' ise yandım demektir. Çünkü onu yeni harflerle yazmak bir mesele." demişti O. Veli. Mektuplar arasında bu şiirin eski harflerle biri yarım biri tam iki kopyası çıktı. Onları buraya almayı uygun gördük.

استانبولی دیکلیورم

استانبولی دیکلیورم، کوزلرم قایالی؛
ایلکین حقیقتده بر روزگار آسیور
یاداسن یاداسن صاللانیور،
یاپراقلر، آغاجلرده،
اوزاقلرده، چیچکلرده،
صوچیلرک هیچ دریایان چینغراقلری؛
استانبولی دیکلیورم، کوزلرم قایالی.

استانبولی دیکلیورم، کوزلرم قایالی؛
قوشلر کچیور، دیرکن؛
یوکسکلرده، سوره سوره، چینلیق چینلیق
آقلر چکیلیور، والیانلرده؛
بر قادینک صوبه دکیلور آیاقلری؛
استانبولی دیکلیورم، کوزلرم قایالی.

استانبولی دیکلیورم، کوزلرم قایالی
سرین سرین قایالی چاشی،
جبوبی جبوبی محمود پاشا؛
کوکرجین دوله آولولر؛
چکیچ سسلری کلیور دوقلرده،
کوزلرم بهار روزگارنده تر توقولری؛
استانبولی دیکلیورم، کوزلرم قایالی.

(تابعدی باشقه سفره)

İSTANBUL'U DİNLİYORUM

İstanbul'u dinliyorum, gözlerim kapalı.
İlkin hafiften bir rüzgâr esiyor;
Yavaş yavaş sallanıyor
Yapraklar, ağaçlarda
Uzaklarda, çok uzaklarda,
Suculârın hiç durmıyan çıngırakları;
İstanbul'u dinliyorum, gözlerim kapalı

İstanbul'u dinliyorum, gözlerim kapalı;
Kuşlar geçiyor, derken,
Yükseklerden, sürü sürü, çığlık çığlık.
Ağlar çekiliyor dalyanlarda;
Bir kadının suya değiyor ayakları;
İstanbul'u dinliyorum, gözlerim kapalı;

İstanbul'u dinliyorum, gözlerim kapalı.
Serin serin Kapalı Çarşı;
Cıvıl cıvıl Mahmutpaşa;
Güvercin dolu avlular.
Çekiç sesleri geliyor doklardan,
Güzelim bahar rüzgârında ter kokuları;
İstanbul'u dinliyorum, gözlerim kapalı.

(Mabadı başka sefere)

İSTANBUL'U DİNLİYORUM

İstanbul'u dinliyorum, gözlerim kapalı.
İlkin hafiften bir rüzgâr esiyor;
Yavaş yavaş sallanıyor
Yapraklar, ağaçlarda
Uzaklarda, çok uzaklarda,
Suculaın hiç durmıyan çıngırakları;
İstanbul'u dinliyorum, gözlerim kapalı

İstanbul'u dinliyorum, gözlerim kapalı;
Kuşlar geçiyor, derken,
Yükseklerden, sürü sürü, çığlık çığlık.
Ağlar çekiliyor dalyanlarda;
Bir kadının suya değiyor ayakları;
İstanbul'u dinliyorum, gözlerim kapalı;

İstanbul'u dinliyorum, gözlerim kapalı.
Serin serin Kapalı Çarşı;
Cıvıl cıvıl Mahmutpaşa;
Güvercin dolu avlular.
Çekiç sesleri geliyor doklardan,
Güzelim bahar rüzgârında ter kokuları;
İstanbul'u dinliyorum, gözlerim kapalı.

İstanbul'u dinliyorum, gözlerim kapalı.
Bir yosma geçiyor kaldırımdan.
Küfürler, şarkılar, türküler; lâf atmalar;
Bir şey düşüyor elinden yere;
Bir gül olmalı;
İstanbul'u dinliyorum, gözlerim kapalı.

İstanbul'u dinliyorum, gözlerim kapalı.
Başında eski âlemlerin sarhoşluğu,
Loş kayıkhaneleriyle bir yalı.
Dinmiş lodosların uğultusu içinde
İstanbul'u dinliyorum, gözlerim kapalı.

İstanbul'u dinliyorum, gözlerim kapalı.
Bir kuş çırpınıyor eteklerinde;
Dudakların ıslak mı değil mi, biliyorum;
Alnın sıcak mı, değil mi biliyorum;
Beyaz bir ay doğuyor fıstıkların arkasından
Kalbinin vuruşundan anlıyorum.
İstanbul'u dinliyorum.

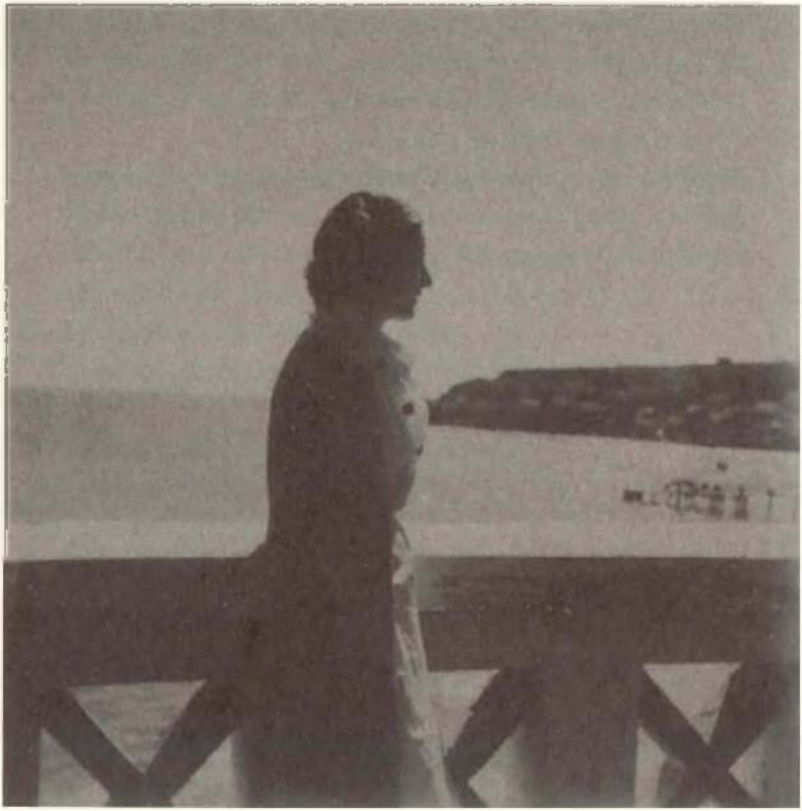

NAHİT HANIM'IN ORHAN VELİ'YE GÖNDEREMEDİĞİ MEKTUP[41]

41 Orhan Veli, bir haftalığına gittiği Ankara'da, 10 Kasını gecesi, belediyenin açtığı çukura düşerek başından yaralandı. *İstanbul'a döndükten sonra*, 14 Kasım salı günü bir arkadaşının evindeki öğlen yemeğinde fenalaşınca Cerrahpaşa Hastanesi'ne kaldırıldı. O gece (23.20'de) hayatını kaybetti. Önce, "alkol zehirlenmesi" nedeniyle öldüğü sanıldı; ancak 15 Kasım'da yapılan bir otopsi raporuyla "beyin kanaması" tesbiti yapıldı. Fikret Adil'in kurucusu olduğu Sanat Dostları Cemiyeti'ne üye genç sanatçılar tarafından alçı ile yüzünün mulajı alındı. 16 Kasım günü Gazeteciler Cemiyeti'nde düzenlenen bir tören yapıldı. Beyazıt Camii'nde öğlen namazından sonra kaldırılan cenazesi Rumelihisarı'ndaki Aşiyan mezarlığında toprağa verildi.
Dolayısıyla, birazdan okuyacağınız 12 Kasım 1950 tarihli gönderilememiş mektup, Edirne'de sürgün edildiği okulda bir cumartesi günü yazılmış. Nahit Hanım mektubunu bu deste içinde sakladığı için biz de burada yer vermeyi uygun gördük.

12 - XI - 1950

امرخانه، جوابسز مکتوب یازمق چوق

تردید اولوبور. کیمدن آنشام سن روبانده کوردم. آنلره

کمسنه‌سنی، سن دخی ایسه بولمسن... سن بیلمه آنلره‌دن

دیه دوشونورم. مکتوبدن هر حالده نیجه چوق حقیقتی اولدیغی

آکلاشیلیور. آیدن حلدکی خاطره محبت اوزره‌نی و تشکرلی

کوردونجه چالیشیورم. بو مکتوبی جواب یازه بیلی باشلره

قطعی اولورسه آنلره کیمسنه‌یی دوشونیورم. اسانبولده

سعیلی اولوبورم. باناغم کوزه‌مده تعویق‌ده

سن بلغت یاقیندن بیلرسک. زمان زمان اوروده

نه فادر صفیلردم. ایشه بویله هر شی تیرسه..

[Edirne] 12 Kasım 1950

Orhan, cevapsız mektup yazmak çok garip oluyor. Geçen akşam seni rüyamda gördüm. Ankara[ya] gitmişsin. Sana Dora iş bulmuş... Seni acaba Ankara'da mı diye düşündüm. Mektuptan herhalde benim çok sıkıntılı olduğumu anlamışsındır. Elimden geldiği kadar muhite uymaya ve neşeli görünmeye çalışıyorum. Bu mektubuma cevap yaz. Yılbaşında *tatil* olursa Ankara'ya gitmeyi düşünüyorum. İstanbul'da sefil oluyorum. Yatağım gözümde tütüyor. Sen yakından bilirsin. Zaman zaman evden ne kadar sıkılırdım. İşte böyle, herşey tersine... Senin Ankara'ya gitmeye niyetin var mı? Tabii bütün *bunlar şimdilik* düşünülecek şeyler. Yılbaşına epey zaman var. Bana çok ender mektup yazdığına göre uzun yaz. Ben sana cevap istediğim zaman bildiririm. Yeni şiirlerin varsa gönder. Şiire de hasret kaldım. Meğerse ihtiyaçmış. Mektubun taahhütlü olsun. *Ne yapıyorsun? Nasıl vakit geçiriyorsun? Behzatları* gördün mü? Herkese ayrı ayrı selam söyle. Sabahattin Bey'e, Mualla Hanım'a, Fuat Ömer'e. Velhasılıkelam herkese. Dora Ankara'da mı? Bugün cumartesi. Mektepte benden başka kimse yok. Çocuklar *bahçede bir maç dinliyorlar, saat dört* buçuk. Beş buçukta mütalaaya girecekler. Bugünlük kimse gelmezse onlara ben bakacağım. Ben yazacak bir şeyler bulamıyorum. Ancak kendimden bahsedebildim. O da hayli sıkıntılı iş. Senden muhakkak mektup bekliyorum. Uzun olsun, baştan savma olmasın. Yeni şiirleri istiyorum. Gözlerini öperim.

Nahit

DİZİN*

99 Yüz (Cemal Süreya) 13

A'dan Z'ye Sabahattin Ali (Sevengül Sönmez) 44
Abidin Dino (ressam, 1913-1993) 37, 50,58, 115, 120, 121, 157
Adalet Cimcoz (dublajcı, çevirmen, 1910-1970. Ferdi Tayfur'un kız kardeşi) 105, 106, 115
Agop Arad (ressam, 1913-1986) 88
Ahmet Atman ("Karanfil Ahmet": Mareşal Fevzi Çakmak'ın yaveri, TJK kurucularından) 115
Ahmet Emin Yalman (gazeteci, 1888-1972) 29, 42
Ahmet Hamdi Tanpınar (yazar, 1901-1962) 66, 67, 149
Ahmet Muhip Dıranas (şair, 1908-1980) 15
Ahmet Tevfik İleri (Milli Eğitim Bakanı: 1950-53) 151
Aile Dergisi 91
Akşam Gazetesi 28
Âli Fıratlı 75, 127
Alp Kuran (hukukçu, 1929-2006) 16
"Anlatamıyorum" 56
Antoine, A. P. 111
Arif Damar (şair, 1925-2010) 7, 8, 16
"Aşk Resmigeçiti" 17
Atatürk 8, 15
Avni Bey (Hüseyin Avni Başman, Milli Eğitim Bakanı: 1950) 142, 143

Bedri Rahmi Eyuboğlu (ressam, şair, 1913-1975) 47
Behzad (Ercümend Behzad Lâv: şair, tiyatrocu, 1903-1984) 58, 86, 88, 95,96, 100, 110, 112, 136, 143, 165
Bella Eskenazi (d. 1919. Dora Güney'in kız kardeşi) 56
"Ben Orhan Veli" 18
Benya Rapoport (Erol Güney'in arkadaşı) 56
Bütün Şiirleri (O. Veli) 10, 106

Cahide Sonku (oyuncu, 1919-1981) 112
CahitKülebi (şair, 1917-1997) 15
Cahit Sıtkı Tarancı (şair, 1910-1956) 15

* Dizin'de yalnızca kişi ve yapıt adları bulunmaktadır. Listeleme adlara göre yapılmış, bilinen/bulunabilen soyadları eklenmiştir. Meslekleri, doğum-ölüm yılları, kimin nesi oldukları veya lakapları parantez içlerinde verilmiştir. Adı geçen Milli Eğitim Bakanları'nın sadece bakanlık yaptıkları tarihler belirtilmiştir. Yapıt, süreli yayın vb. adları *italik*, şiir adları ise "tırnak içinde" yazılmıştır.

Celâl Bayar 18
Cemal Mormana (camcı) 37
Cemal Süreya (şair, 1931-1990) 7

"Denizi Özliyenler İçin" 10, 41
Dora Güney (öğretmen, Erol Güney'in eşi) 56, 66, 88, 115, 126, 127, 133, 135, 141, 142, 146, 147, 149, 150, 155, 165
Düşman (A. P. Antoine) 111

Edip Cansever (şair, 1928-1986) 16
Ekrem (Nahit Hanım'ın ev sahibi) 86, 88, 112, 113, 115, 127, 129, 136, 139, 149
Éluard, Paul 55
Enver 43
Eren Eyuboğlu (ressam, 1907-1988. Bedri Rahmi Eyuboğlu'nun eşi) 38, 49, 78
Erol Güney (çevirmen, gazeteci, 1914-2009) 56, 86, 88, 132, 135, 137, 147, 149, 150, 155
Erol Güney'in Ke(n)disi (Haluk Oral – M. Şeref Özsoy) 56
Ethem Derviş Deriş (Ölmez Eserler Kitabevi sahibi, avukat) 88

Fahir Aksoy (ressam, 1916-2008) 94, 96, 99, 100, 104, 105, 107
Faruk Nafiz Çamlıbel (şair, 1898-1973) 15
Fehamet Hanım ("Fehamet Sultan": avukat, Orhan Borar'ın ilk eşi) 44, 112, 122, 141-143, 149
Ferdi Tayfur (dublajcı, 1904-1958. Adalet Cimcoz'un ağabeyi) 105
Fethi Giray (şair, 1918-1970) 115, 120
Fevzi Çakmak (paşa, 1876-1950) 85
Fikret Adil (yazar, çevirmen, 1901-1973) 16, 88, 95, 104, 108, 111, 113, 163
Fransız Şiiri Antolojisi (O. Veli) 67

Fuat Ömer Keskinoğlu (avukat, şair, ö. 1967) 47, 56, 60, 66, 78, 95, 116, 126, 131, 146, 148, 165
Füruzan Yolyapan (d. 1924. Orhan Veli'nin kardeşi) 8, 11, 35, 105, 112, 113, 115

"Galata Köprüsü" 10, 33
Giraudoux, Jean 48
Gülten Akın (şair, d. 1933) 8, 16
"Gün Doğar" 10, 51
Gürdal Duyar (heykeltıraş, 1935-2004) 16
Güzin Dino (yazar, 1910-2013. Abidin Dino'nun eşi) 58

Hâlet Çambel (arkeolog, 1916-2014) 135
Halil Vedat Fıratlı (eğitimci, 1901-1969. Nahit Hanım'ın ilk eşi) 7, 15, 115, 117, 151
Hamilton, Edith 62
Hasan Âli Yücel (Milli Eğitim Bakanı: 1938-46) 16
Hikmet Birand (botanikçi, yazar, 1906-1972) 91, 116, 154
Hoşgör Köftecisi (O. Veli) 38
Hür Gazetesi 27
"Hürriyete Doğru" 10, 91, 93

"İstanbul Türküsü" 35

"İçkiye Benzer Bir Şey" 10, 106
İffet Hanım (eğitimci) 29, 112, 142, 143, 149
İnkılâpçı Gençlik 18
"İstanbul'u Dinliyorum" 10, 50, 157, 159, 160
İzzet Melih Devrim (yazar, 1887-1966) 115

Kemal Bey (Ankara Merkez Postanesi memuru) 147

Kemal Gürmen (oyuncu, 1901-1974) 112
Kitapçı Remzi (Remzi Kitabevi'nin kurucusu Remzi Bengi) 136
küçük İskender (şair, d. 1964) 16

Lütfi Ay (yazar, çevirmen, 1911-1995) 111

Magdi (Magdalena Rufer, piyanist, 1924-2008. Sabahattin Eyuboğlu'nun "evlenemediği" eşi) 131, 132, 136, 148, 149
Mahmut Dikerdem (diplomat, yazar, 1916-1993) 121
Mazhar Leventoğlu (yazar) 145-147, 149
Mehmed Fuad Köprülü (edebiyat tarihçisi, siyasetçi, 1890-1966) 37
Meluned Kemal (şair, 1921-1998) 120
Mehmet Ali Aybar (siyasetçi, 1908-1995) 40, 42, 43
Mehmet Ali Bey 129
Melih Cevdet Anday (şair, 1915-2002) 16, 19, 86, 115, 127, 149
Memleket Gazetesi 45
Metin Eloğlu (şair, 1927-1985) 16, 132
Meziyet Keskinoğlu (Fuat Ömer Bey'in eşi) 60,66, 78, 95, 149
Milliyet Sanat Dergisi 9
Mitolojya (E. Hamilton) 62
Molière 37
Mualla Eyuboğlu (Sabahattin ve Bedri Rahmi'nin kardeşi) 109, 126, 127, 134, 135, 149, 165
Muattar Lâv (Ercümend Behzad'ın eşi) 58, 81, 86, 95, 96, 100, 105, 110, 112, 136, 142, 143, 149
Muhsin Ertuğrul (tiyatrocu, 1892-1979) 110
Muvaffak Şeref (TKP, TİP üyesi, 1910-1986) 15, 152
Mübin Orhon (ressam, 1924-1981) 38, 43, 49, 76, 105, 111, 112, 116
Mümtaz Faik Fenik (gazeteci, siyasetçi, 1905-1974) 42
Münir Müeyyet Berkman (müzisyen) 105

Necip Fazıl Kısakürek (şair, 1905-1983) 13
Nedret Ekşigil (terzi, d. 1908. Heykeltıraş Nusret Suman'ın kardeşi) 29, 105, 106
Nevin Akkaya (oyuncu, d. 1919) 105
New York Herald Tribune Gazetesi 148
Nihal Atsız (yazar, 1905-1975) 15
Nihat Adil Erkman (eğitimci, 1901-1980) 112
Nizamettin Nazif Tepedelenlioğlu (yazar, gazeteci, 1901-1970) 112
Nurdan (yazar Naim Tirali'nin eşi) 146
Nurullah Ataç (yazar, 1898-1957) 37,66
Nusret Suman (heykeltıraş, 1905-1978) 105

Oktay Rifat (şair, 1914-1988) 16, 19
Orhan Borar (müzisyen, hukukçu, 1910-1985. Yazar Sevim Burak'ın ilk eşi) 112, 149
Orhan Günek (operacı, d. 1918) 112

Ömer M. Koç 8, 11, 44
Özay Erkılıç 9, 12

Papirüs Dergisi 9,67
Passeur, Steve 48
Perihan Tunç (Ankara Kız Lisesi müdürlerinden) 95, 149
Peyami Safa (yazar, 1899-1961) 16

Reşat Şemsettin Sirer (Milli Eğitim Bakanı: 1946-48) 27, 37
Roji Szabo (piyanist, Sabahattin Eyuboğlu'nun dostu) 47, 78, 131

Sabahat 135
Sabahattin Ali (yazar, 1907-1948) 8, 16, 44, 49
Sabahattin Eyuboğlu (yazar, 1908-1973) 7, 16, 27, 29, 37, 44, 47, 49, 58, 74, 91, 126-128, 131, 136, 146-149, 165
Sabiha Hanım Emil (Ankara Kız Lisesi müdürlerinden) 143
Sait Faik Abasıyanık (yazar, 1906-1954) 29, 34, 49, 86
Salim Rıza Kırkpınar (öğretmen, 1906-1998) 17
Samet Ağaoğlu (siyasetçi, yazar, 1909-1982) 7, 13
Sanat ve Edebiyat Gazetesi 28
Scapin'in Dolapları (Molière) 37
Seha Hanım 100
Selçuk Uraz (piyanist, 1927-2003. Tiyatrocu Ulvi Uraz'ın eşi) 76
Selime Hanım 152
"Sere Serpe" 56
Seza (Dora ile Bella'nın kardeşi, Benya Rapoport'un o zamanki eşi) 146
Sicilyalı yahut Resimli Muhabbet (Molière) 37
"Sizin İçin" 10, 55
Suat Taşer (tiyatrocu, şair, 1919-1982) 126
Suphi Taşhan (şair, avukat, 1921-1960) 136
Suut Kemal Yetkin (yazar, 1903-1980) 28

Şahap Sıtkı İlter (yazar, 1915-1991) 42
Şairin İşi (O. Veli) 27, 28, 34, 67
Şevket Rado'ya Mektuplar (E. Nedret İşli) 39, 113

Tahsin Bey (Hasan Tahsin Banguoğlu, Milli Eğitim Bakanı: 1948-50) 142
Tanin Gazetesi 42, 45
Tartuffe (Molière) 37, 48
Tercüme Mecmuası 42
Tevfik İleri (Milli Eğitim Bakanı: 1950) 151
"Tren Sesi" 10, 24

Ulvi Uraz (tiyatrocu, 1921-1974) 76

Varlık Dergisi 33, 106
Vasfi Rıza Zobu (tiyatrocu, 1902-1992) 111
Vatan Gazetesi 121
Vazgeçemediğim (O. Veli) 24
Versailles Tulûatı (Molière) 37

Yahya Kemal Beyatlı (şair, 1884-1958) 15, 16
Yalnız Seni Arıyorum (O. Veli) 10
Yaprak Dergisi 121, 136, 139, 142, 143
Yediğin Dergisi 34
Yeni İstanbul Gazetesi 148-150, 155
Yenisi (O. Veli) 43, 45
Yücel Demirel 11

Zerrin (Nahit Hanım'ın ablası) 70, 96
Zincirli Hürriyet Gazetesi 40, 45
Zuhal 75, 76

Bir de sevgilim vardır, pek muteber;
İsmini söyleyemem,
Edebiyat tarihçisi bulsun.

O zamanlar ismini söyleyemediği sevgilisi "Nahit Hanım"dı.
Hayatta iki varlığı oldu: Şiiri ve sevdası.
Şiirleri okurlarının ezberinde... Sevgisine gelince, onu, tek büyük aşkı "Nahit Hanım"a vermişti:
Bu kitap belgesi.

Şiirimizde çığır açmış ustanın aslında nasıl bir gönül ustası olduğunu kanıtlayan mektuplarını okuduğunuzda onu çok daha yakından tanıyacaksınız. "Istanbul Türküsü" gibi pek çok şiirini daha iyi anlayacaksınız. 36 yıllık ömrüne neler sığdırdığını görecek, onu daha çok sevecek ama belki biraz da üzüleceksiniz. Nereden bakılsa, gizli saklı yaşanmış kırık bir aşk hikâyesine tanık olacaksınız.

64 yıldır çekmecelerde kalmış mektuplar, ince ince akan bir mağara suyu gibi dingin, dupduru ilk kez gün ışığına çıkıyor.

Orhan Veli 100 yaşında